

Raad van State

Activiteitenverslag
2013 - 2014

INLEIDING

Dit document vormt het jaarlijks activiteitenverslag als bedoeld in artikel 119 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

Het bestaat uit vier onderdelen betreffende:

- de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad, opgesteld door de Voorzitter, de heer Roger Stevens die de leiding heeft over deze afdeling;
- de Afdeling Wetgeving van de Raad, opgesteld door de Eerste Voorzitter, de heer Yves Kreins die de leiding heeft over deze afdeling;
- het Auditoraat, opgesteld door de auditeur-generaal, de heer Philippe Bouvier en de Adjunct-auditeur-generaal, de heer Marc Lefever;
- het beheer van de Raad en van zijn infrastructuur, opgesteld door de Eerste Voorzitter de heer Yves Kreins op basis van gegevens verstrekt door de Beheerder, de heer Klaus Vanhoutte en de Stafdirecteur budget en beheer, de heer Jef Busschots.

I. WERKING VAN DE KAMERS - AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

A. Inleidende situering

B. Statistieken en analyse

B.1. Begrippen

B.2. Statistieken

B.3. Analyse van de statistieken

C. Inhoudelijke analyse

C.1. Hervorming van de Raad van State – nieuwe bevoegdheid inzake vergoeding – nieuwe rolrechtenregeling / rechtsplegingsvergoeding

C.2. Arresten van de algemene vergadering van de afdeling bestuursrechtspraak Rand

C.3. E-justice

D. Uiteenzetting over de tenuitvoerlegging van het beleidsplan van de voorzitter

E. Aanwending van de in artikel 122, §1, gec. w. bedoelde staatsraden en op de verwezenlijkte vooruitgang met het oog op de in die bepaling nagestreefde doelen (art. 122, §2 gec. w.)

F. Algemeen besluit

II. WERKING VAN DE KAMERS - AFDELING WETGEVING

1. Werklast 2013-2014

1.1. Adviesaanvragen

1.2. Uitgebrachte adviezen

1.3. Grafieken adviesaanvragen 2013-2014

2. Uitsplitsing op basis van de verschillende termijnen van onderzoek

2.1. Spoedprocedures

2.2. Gewone procedure

2.3. Grafiek adviesaanvragen en uitgebrachte adviezen per termijn 2013-2014

3. Adviezen gegeven in verenigde kamers en in algemene vergadering

4. Impact op de middelen van de afdeling wetgeving

5. Evolutie sinds 1998-1999

5.1. Totaal aantal adviesaanvragen

5.2. Totaal aantal adviesaanvragen behandeld per taalrol

III. WERKING VAN HET AUDITORAAT

I. DE AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

1. Evolutie van hangende zaken
2. Ingekomen verzoekschriften
3. Neergelegde verslagen

II. DE AFDELING WETGEVING

1. Evolutie van het aantal adviesaanvragen en uitgebrachte verslagen
2. Uitsplitsing volgens de aard van de adviesaanvraag

III. ORGANISATIE VAN DE WERKZAAMHEDEN BINNEN HET AUDITORAAT

IV. VERSLAG OVER DE UITVOERING VAN DE BELEIDSPLANNEN VAN DE AUDITEURS-GENERAAL

1. Wegwerken van de achterstand en verkleinen van de doorlooptijd – wisselwerking tussen de afdeling bestuursrechtspraak en de afdeling Wetgeving
2. Het beheren van de databanken – het zorgen voor het voeden en het verbeteren van de databanken – tijdelijke documentaire middelen betreffende de toepassing van de nieuwe procedures en bevoegdheden
3. Weerslag van de werklast op de ter beschikking gestelde middelen.
4. Relaties met de pers en de rechtzoekende – opleiding en aanstelling van persmagistraten bij het Auditoraat
5. Vorming en informatie
6. Verhouding tussen de Raad en het Auditoraat
7. Bijzondere situatie van de documentalist en de deskundigen documentatie aangesteld bij het Auditoraat

IV. BEHEER VAN DE RAAD VAN STATE EN ZIJN INFRASTRUCTUUR IN HET LICHT VAN DE UITVOERING VAN HET BELEIDSPLAN VAN DE EERSTE VOORZITTER

1. Personeel

- 1.1. Ambtsdragers
- 1.2. Administratief personeel

2. Budget

- 2.1. Begroting 2014
- 2.2. Personeelskredieten
- 2.3. Werking- en investeringskredieten
- 2.4. Vooruitzichten: meerjarenplanning 2015-2019

3. Infrastructuur

4. Andere maatregelen met betrekking tot de uitvoering van het beleidsplan van de Eerste Voorzitter

**I. WERKING VAN DE KAMERS -
AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK**

A. Inleidende situering

Op grond van artikel 73/1 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State is de voorzitter van de Raad van State thans verantwoordelijk voor de afdeling bestuursrechtspraak.

Concreet betekent dit dat deze korpschef op de eerste plaats bevoegd is voor de werking van de kamers van die afdeling.

Dit gedeelte van het activiteitenverslag bevat de statistieken en een analyse ervan betreffende de werking van de afdeling bestuursrechtspraak bekeken vanuit deze bevoegdheid.

Ook het in artikel 119, tweede lid, 3° beoogde overzicht van de toepassing van de toelaatbaarheidsprocedure in cassatiezaken komt hier aan bod.

Tevens wordt de door artikel 119, tweede lid, 2° opgelegde uiteenzetting over de tenuitvoerlegging van het beleidsplan van de bedoelde korpschef gegeven.

Ten slotte wordt in dit hoofdstuk het in artikel 122, § 2, van de gecoördineerde wetten bedoelde verslag uitgebracht over de aanwending van het op grond van artikel 122, § 1, van dezelfde wetten verhoogde aantal staatsraden en de verwezenlijkte vooruitgang met het oog op de nagestreefde doelen.

B. Statistieken en analyse

B.1. Begrippen

De hangende zaken worden ingedeeld per soort contentieux (cassatiecontentieux inzake vreemdelingenzaken, ander cassatiecontentieux en de andere contentieux -algemeen contentieux- o.a. annulatie, korte gedingen, volle rechtsmacht en alle bijzondere procedureregelingen).

Onder totaal hangende zaken wordt begrepen : elk rolnummer waarin minstens nog één eindarrest of één beschikking van niet-toelaatbaarheid in cassatie moet worden gewezen om de zaak definitief af te handelen en het rolnummer af te sluiten. Er wordt één rolnummer toegekend per ingeleide zaak, zelfs als de zaak aanleiding geeft tot verschillende vorderingen.

Onder “nieuw ingeleide zaak” wordt verstaan elk nieuw rolnummer.

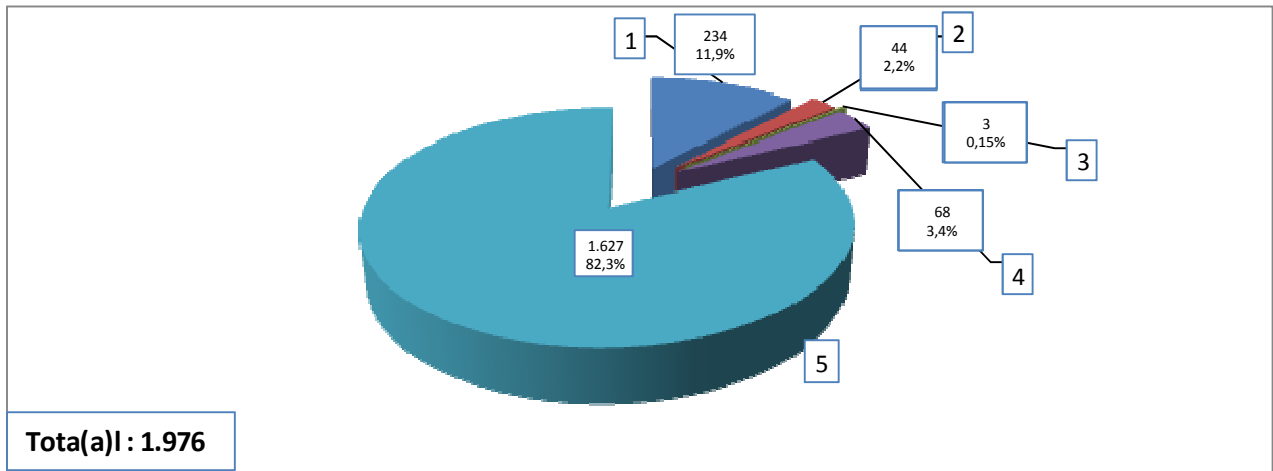
De rubriek “uitgesproken arresten” heeft betrekking op alle uitgesproken arresten. In de arresten uitgesproken in het cassatiecontentieux wordt een onderscheid gemaakt tussen de arresten uitgesproken in de vreemdelingenzaken (“Vreemdelingenzaken”) en de arresten uitgesproken in de andere zaken (“Algemeen”).

De beschikkingen genomen in het kader van de filterprocedure in het cassatiecontentieux worden in een afzonderlijke rubriek opgenomen. In de beschikkingen wordt een onderscheid gemaakt tussen de beschikkingen uitgesproken in vreemdelingenzaken (“Vreemdelingenzaken”) en de andere zaken (“Algemeen”).

B.2. Statistieken

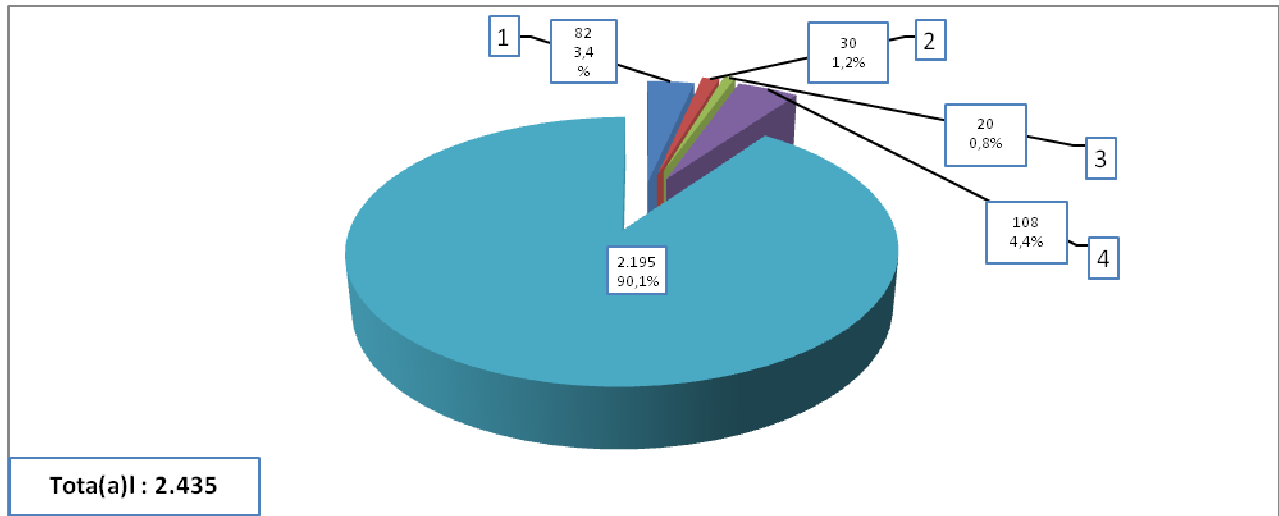
1. Overzicht hangende zaken afdeling bestuursrechtspraak ⁽¹⁾

1.1. Nederlandstalige zaken

- 1. cassatie ten gronde
- 2. cassatie filter
- 3. uiterst dringende noodzakelijkheid
- 4. schorsing
- 5. vernietiging

1.2. Franstalige zaken

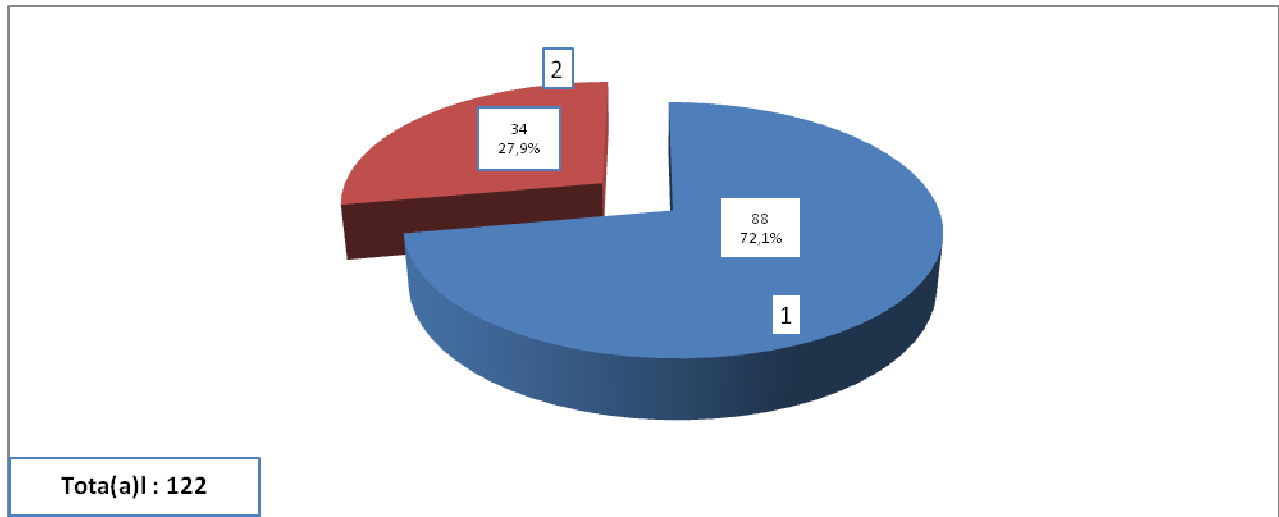

- 1. cassatie ten gronde
- 2. cassatie filter
- 3. uiterst dringende noodzakelijkheid
- 4. schorsing
- 5. vernietiging

(1) Het betreft alle hangende zaken ongeacht het stadium waarin of de component van de Raad van State waarbij ze zich bevinden (Kamers, Auditoraat, Griffie).

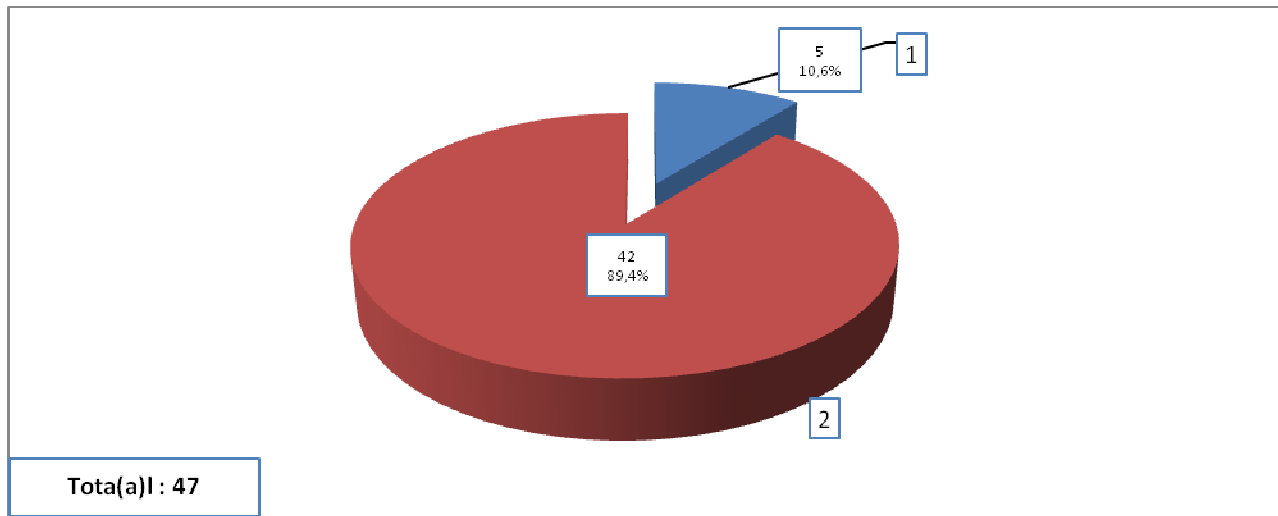

1.3. Tweektalige zaken (Kamer V - F-N/N-F)

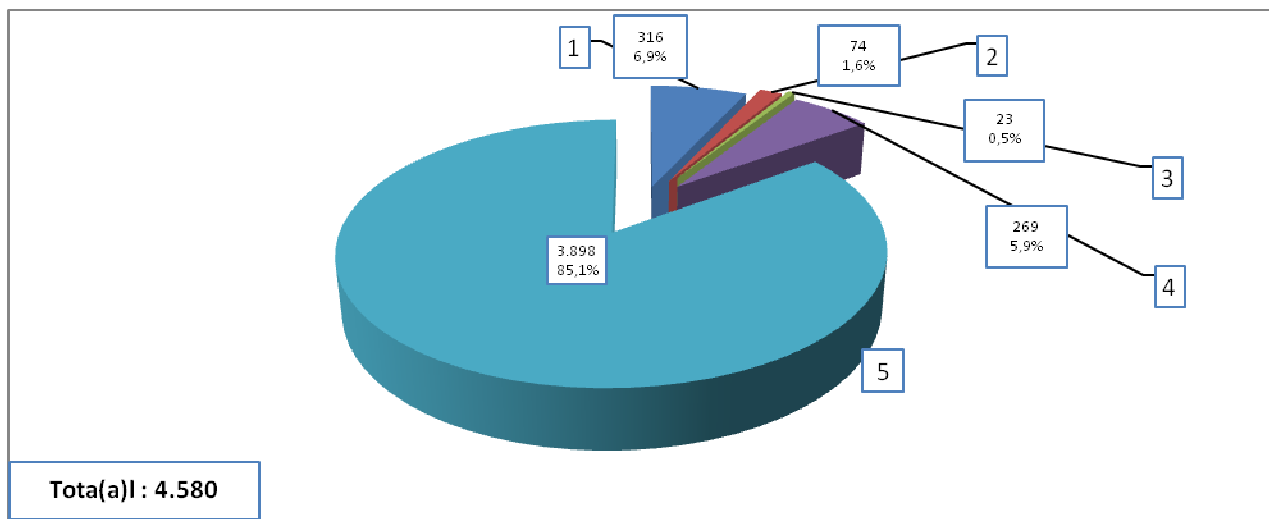
1. schorsing
2. vernietiging

1.4. Duitstalige zaken (Kamer V - F-N/N-F)

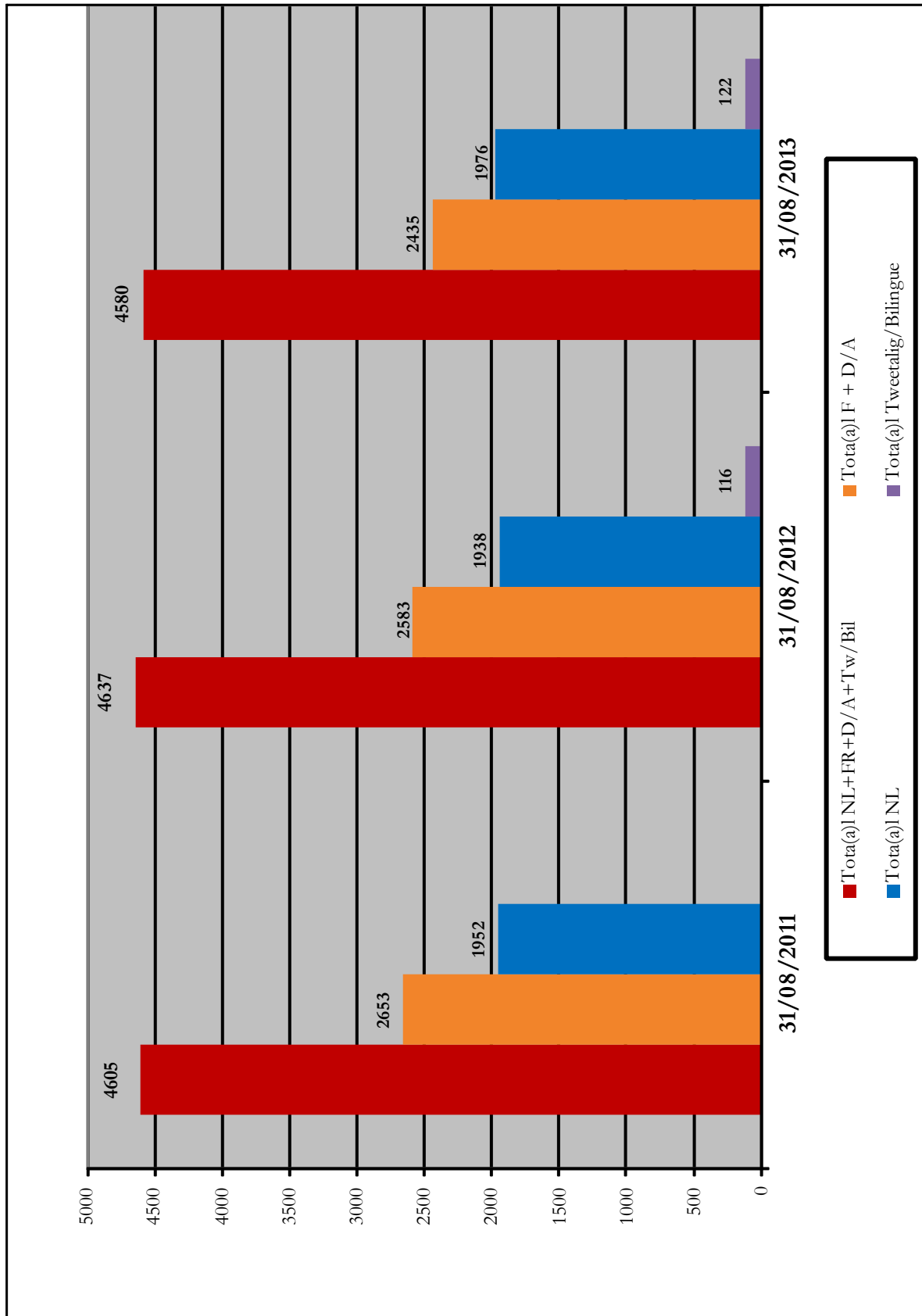
1. schorsing
2. vernietiging

1.5. Totaal hangende zaken

- 1. totaal cassatie ten gronde
- 2. totaal cassatie filter
- 3. totaal uiterst dringende noodzakelijkheid
- 4. totaal schorsing
- 5. totaal vernietiging

Grafiek inzake de evolutie van het globaal aantal hangende zaken per taalrol

Nieuw ingeleide zaken

	Algemeen contentieux Franstalig - Contentieux général français	Algemeen contentieux Nederlandstalig - Contentieux général en néerlandais	Algemeen contentieux Tweetalig - Contentieux général Bilingue	Algemeen totaal - Total général
2011 - 2012	1.512	1.430	13	2.955
2012 - 2013	1.564	1.305	30	2.899
2013 - 2014	1.414	1.114	15	2.543

	Franstalig cassatiecontentieux - Contentieux de cassation en français			Nederlandstalig cassatiecontentieux - Contentieux de cassation en néerlandais			Tweetalig cassatiecontentieux - Contentieux de cassation bilingue			Algemeen totaal - Total général
	Algemeen - Général	Vreemdelingen - Étrangers	Totaal - Total	Algemeen - Général	Vreemdelingen - Étrangers	Totaal - Total	Algemeen - Général	Vreemdelingen - Étrangers	Totaal - Total	
2011-2012	31	608	639	64	863	927	0	0	0	1.566
2012-2013	9	381	390	58	454	512	0	0	0	902
2013-2014	7	343	350	110	415	525	0	0	0	875

Evolutie van de productie

Uitgesproken arresten

Algemeen contentieux / Contentieux général									
	Franstalig + Duitstalig / français + allemand			Nederlandstalig / néerlandais			Tweetalig /bilingue		
	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2011-2012	2012-2013	2013-2014
Eindarresten - Arrêts finaux	2.300	1.470	1.437	1.726	1.118	1.015	14	8	6
Tussenarresten - Arrêts intermédiaires	597	598	529	547	523	438	2	3	8
Tota(a)l	2.897	2.068	1.966	2.273	1.641	1.453	16	11	14

Cassatiecontentieux algemeen / Contentieux de cassation général									
	Franstalig + Duitstalig / français + allemand			Nederlandstalig / néerlandais			Tweetalig /bilingue		
	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2011-2012	2012-2013	2013-2014
Eindarresten - Arrêts finaux	17	19	5	57	49	51	0	0	0
Tussenarresten - Arrêts intermédiaires	0	0	0	0	1	2	0	0	0
Tota(a)l	17	19	5	57	50	53	0	0	0

Cassatiecontentieux vreemdelingenzaken / Contentieux de cassation étrangers									
	Franstalig + Duitstalig / français + allemand			Nederlandstalig / néerlandais			Tweetalig / Bilingue		
	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2011-2012	2012-2013	2013-2014
Eindarresten - Arrêts finaux	139	109	99	191	166	106	0	0	0
Tussenarresten - Arrêts intermédiaires	7	7	1	0	2	2	0	0	0
Tota(a)l	146	116	100	191	168	108	0	0	0

Algemeen Totaal / Total général									
	Franstalig + Duitstalig / français + allemand			Nederlandstalig / néerlandais			Tweetalig / Bilingue		
	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2011-2012	2012-2013	2013-2014
	3.060	2.203	2.071	2.521	1.859	1.614	16	11	14

Evolutie filterprocedure

Franstalige filterprocedure

	Nieuw ingeleide zaken Nouvelles affaires		Beschikkingen van toelaatbaarheid Ordonnances d'admission		Beschikkingen van niet-toelaatbaarheid Ordonnances de non-admission	
	Algemeen - Général	Vreemdelingen - Étrangers	Algemeen - Général	Vreemdelingen - Étrangers	Algemeen - Général	Vreemdelingen - Étrangers
2011-2012	31	608	20	110	25	465
2012-2013	9	381	6	97	2	315
2013-2014	7	343	6	90	2	244

Nederlandstalige filterprocedure

	Nieuw ingeleide zaken Nouvelles affaires		Beschikkingen van toelaatbaarheid Ordonnances d'admission		Beschikkingen van niet-toelaatbaarheid Ordonnances de non-admission	
	Algemeen - Général	Vreemdelingen - Étrangers	Algemeen - Général	Vreemdelingen - Étrangers	Algemeen - Général	Vreemdelingen - Étrangers
2011-2012	64	863	59	150	4	695
2012-2013	58	454	55	125	4	334
2013-2014	110	415	102	133	6	274

Filterprocedure algemeen totaal

	Nieuw ingeleide zaken Nouvelles affaires		Beschikkingen van toelaatbaarheid Ordonnances d'admission		Beschikkingen van niet-toelaatbaarheid Ordonnances de non-admission	
	Algemeen - Général	Vreemdelingen - Étrangers	Algemeen - Général	Vreemdelingen - Étrangers	Algemeen - Général	Vreemdelingen - Étrangers
2011-2012	95	1.471	59	260	29	1.160
2012-2013	67	835	26	222	6	649
2013-2014	117	758	108	223	8	518

Aantal hangende zaken op 31/8/2014 per jaar van indiening

Jaar Annee	Franstalig / Francophones			Nederlandstalig / Néerlandophones		
	Algemeen Ordinaire	Vreemdelingen Etranger	Cassatie Cassation	Algemeen Ordinaire	Vreemdelingen Etranger	Cassatie Cassation
2014	1209		97	891		201
2013	682		8	595		14
2012	298			178		
2011	122			20		1
2010	51			1		
2009	27			4		
2008	27			1		
2007	13			1		
2006	16			2		
2005	6			11		
2004	1					
2003	3			2		
2002	6					
2001	7					
2000	1					

B.3. Analyse van de statistieken

Het aantal bij de instelling in haar geheel aanhangige zaken is gestagneerd.

Hierna volgt een grondige analyse van de werking van de Kamers.

B.3.1. Evolutie van het totaal aantal uitgesproken arresten en beschikkingen

Tijdens het gerechtelijk jaar 2013-2014 werden in totaal 3.699 arresten (eindarresten en tussenarresten) uitgesproken : 1.614 Nederlandstalige⁽¹⁾ - 2.039 Franstalige⁽²⁾ - 14 tweetalige kamer Nederlands/Frans - 32 tweetalige Frans/Duits.

Tevens werden 857 beschikkingen met betrekking tot de toelaatbaarheid van cassatieberoepen geweest (342 F en 515 N).

Vermits het overgrote deel van de beschikkingen inzake toelaatbaarheid afwijzende beschikkingen zijn, welke een vrij omstandige motivering vereisen, en in deze procedures geen tussenkomst van het auditoraat is voorzien, vergen die beschikkingen een werklast die min of meer vergelijkbaar is met een doorsnee arrest.

Rekening houdend met het beschikbaar aantal effectieven van 30 (15N - 15 F) staatsraden (uitgedrukt in FTE = full time equivalenten) levert dit een productie op van 152 arresten of beschikkingen per staatsraad (142 N en 161 F).

Abstractie gemaakt van de bedoelde beschikkingen ⁽³⁾ komt men aan een gemiddelde van 132 arresten per staatsraad.

Vergeleken met het voorgaande gerechtelijk jaar werden in totaal 374 arresten minder uitgesproken. Er werden 245 N arresten en 148 F arresten minder uitgesproken, naast een lichte toename van het aantal tweetalige arresten N/F en F/D.

Meerdere factoren kunnen deze daling in de productie verklaren.

Vooreerst was langs Nederlandstalige kant op jaarbasis, ten gevolge van langdurige afwezigheden en pensioneringen die pas na verloop van maanden tot vervanging aanleiding gaven, één FTE minder beschikbaar dan tijdens het voorgaande jaar.

---

(1) Waaronder 3 arresten uitgesproken door de algemene vergadering van de afdeling bestuursrechtspraak, in het contentieux van de randgemeenten rond Brussel (zie ook randnummer C.2).

(2) Waaronder 2 arresten uitgesproken door de algemene vergadering van de afdeling bestuursrechtspraak

(3) En dus ook van 2 FTE (1 N - 1 F) uitgetrokken voor het contentieux inzake vreemdelingen

Daarnaast dient vastgesteld te worden dat de instroom van de kamers in het annulatie- en schorsingscontentieux uitsluitend gevormd wordt door het aantal zaken dat door het auditoraat naar die kamers wordt gezonden.

De kamers hebben, gelet op het beperkt aantal beschikbare effectieven, grosso modo gelijke tred gehouden met het aantal neergelegde auditoraatsverslagen.

Ten slotte dient te worden opgemerkt dat het besproken gerechtelijk jaar gepaard ging met de opstart van tal van nieuwe procedures en bevoegdheden (zie hierna randnummer C.1) hetgeen de taak van de kamers in een eerste fase complexer heeft gemaakt.

B.3.2. Evolutie van het aantal op het einde van het gerechtelijk jaar bij de Kamers aanhangige zaken

Ook het aantal op het einde van het gerechtelijk jaar bij de kamers aanhangig zijnde zaken, wijst erop dat de kamers in wezen niet meer zaken hadden kunnen behandelen dan ze gedaan hebben.

Inderdaad, op 31 augustus 2014 bevonden zich in de 10 ééntalige kamers en de twee tweetalige kamers (N/F en F/D) in totaal 1.474 zaken. Het betreft voornamelijk : de zaken die bij de kamers aanhangig zijn voor het uitspreken van een arrest in uiterst dringende noodzakelijkheid, de zaken waarin de toelaatbaarheidsbeschikking inzake cassatie wordt verwacht, evenals de schorsings-, vernietigings- en cassatiezaken die in de kamers liggen om vastgesteld te worden voor een zitting, deze die reeds zijn vastgesteld voor een welbepaalde zitting, en deze die reeds op zitting werden behandeld, maar waarvoor nog een arrest dient te worden uitgesproken, d.w.z. de zaken in beraad.

Wanneer men dit cijfer afzet tegen de toestand geldend bij het begin van het gerechtelijk jaar, komt men tot de conclusie dat het totaal aantal bij de kamers aanhangig zijnde zaken met amper 69 eenheden is toegenomen, aantal dat alleen reeds ruimschoots kan verklaard worden door het feit dat, zoals hoger reeds aangegeven, de N kamers over één FTE minder beschikten dan tijdens het vorige jaar.

Bovendien weze nog vastgesteld dat de werkvoorraad per staatsraad gemiddeld circa 49 zaken bedroeg. Wanneer men alleen de zaken in acht neemt die nog niet in de fase van finalisering zijn, nl. deze die nog niet zijn vastgesteld voor een zitting = 680, komt men aan 24 zaken per staatsraad.

Dit aantal kan gerust een normale werkvoorraad genoemd worden.

Uit dit alles blijkt met andere woorden dat er bij de kamers globaal gezien geen achterstand bestaat en dat er, gelet op de instroom, niet substantieel meer arresten hadden kunnen gewezen worden.

Bovendien wordt de toestand constant gemonitord, en wordt er via interne verschuivingen van mensen en materies voor gezorgd dat er ook op het niveau van elke kamer afzonderlijk geen achterstand bestaat of, blijft bestaan.

Aldus is intussen, op 1 januari 2015, het globaal aantal hangende zaken nog verder teruggebracht tot 1.281 zaken, zijnde 193 zaken minder dan op het einde van het besproken gerechtelijk jaar, corresponderend met een werkvoorraad van 42 zaken per staatsraad, waarvan amper 16 zaken per staatsraad die nog niet voor een zitting werden vastgesteld.

B.3.3. Doorlooptijden van de Kamers

De gemiddelde behandelingstermijn van een zaak ten gronde in het niet-cassatiecontentieux in de schoot van de Kamers (d.w.z. tussen de ontvangst van het dossier in de Kamer en de einduitspraak) bedroeg 79 dagen. Abstractie gemaakt van de arresten gewezen in het kader van allerhande verkorte procedures, bedraagt deze termijn 146 dagen.

De gemiddelde duur voor de behandeling van een schorsingszaak door de Kamers bedroeg 49 dagen.

In het cassatiecontentieux bedroeg de doorlooptijd binnen de Kamers gemiddeld 60 dagen.

De beschikkingen van al dan niet toelaatbaarheid in dit contentieux, werden door de Kamers gewezen in een gemiddelde termijn van 12 dagen, dit is ruimschoots binnen de wettelijke termijn van één maand.

B.3.4. Bondig overzicht van de toepassing van de cassatieprocedure en meer in het bijzonder de toelaatbaarheidsprocedure (art. 119, tweede lid, 3° gec.w.)

In het cassatiecontentieux werden in het gerechtelijk jaar 2013-14 264 arresten uitgesproken: 161 N - 103 F.

De dalende tendens (alleen het Nederlandstalig niet-vreemdelingencontentieux heeft zich gestabiliseerd) blijft zich dus doorzetten.

Die dalende uitstroom is echter hoofdzakelijk aan een dalende instroom “aan de bron” te wijten.

Dergelijke zaken worden door de kamers prioritair behandeld.

Op grond van artikel 20, § 4, van de gecoördineerde wetten, doet de kamer uitspraak over een toelaatbaar verklaard cassatieberoep binnen zes maanden nadat de toelaatbaarheidsbeschikking werd genomen.

Alleen in de door een staatsraad met minstens drie jaar graadanciënniteit, aangewezen door de voorzitter, toelaatbaar verklaarde cassatieberoepen komt het auditoraat tussen en stelt het een verslag op.

De doorlooptijd tussen de ontvangst van het auditoraatsverslag en de uitspraak van het arrest bedraagt gemiddeld amper twee maand (zie C.3).

Het aantal beschikkingen van (niet-)toelaatbaarheid, procedure waarin het auditoraat niet tussenkomt en in beide taalstelsels een alleenzetelende staatsraad met een griffier de werklast draagt, bedroeg, zoals hoger reeds aangegeven, 857 : 515 N - 342 F.

Ook hier zet de hierboven m.b.t. de arresten vastgestelde tendens zich voort : een stagnering van de N-zaken en een daling van de F-zaken.

Inzake deze beschikkingen wordt de wettelijk bepaalde termijn van één maand ruimschoots gerespecteerd. Meer zelfs : de gemiddelde effectieve termijn bedraagt, zoals ook reeds onder B.3.3 weergegeven, amper 12 dagen.

Er dient op te worden gewezen dat het overgrote deel van de cassatieberoepen niet toelaatbaar worden verklaard en dat dergelijke beschikkingen, waarin het auditoraat dus niet tussenkomt, qua werklast niet te onderschatten zijn.

B.3.5. Conclusie

Er kan uit het voorgaande alleen maar besloten worden dat de kamers van de afdeling bestuursrechtspraak op kwantitatief vlak hun opdracht heel behoorlijk hebben vervuld, dat zij de instroom hebben gevolgd, en dat er hier geen achterstand bestaat.

C. Inhoudelijke analyse

De werklast van de afdeling bestuursrechtspraak, is het voorbije gerechtelijk jaar aanzienlijk zwaarder geworden. Een aantal nieuwe bevoegdheden, procedures en instrumenten dienden voor het eerst “op het terrein” geïmplementeerd te worden.

Bovendien moesten ook een paar zeer delicate uitspraken worden gedaan door de algemene vergadering van de afdeling bestuursrechtspraak in het nieuw contentieux betreffende de benoemingen van de burgemeesters in de randgemeenten rond Brussel.

Voorts wordt enige informatie verschaft over de werking van de E-justice procedure.

C.1. Hervorming van de Raad van State - nieuwe bevoegdheid inzake vergoeding - nieuwe rolrechtenregeling / rechtsplegingsvergoeding

C.1.1. Wet van 20 januari 2014 houdende hervorming van de bevoegdheid, de procedureregeling en de organisatie van de Raad van State (B.S. 3 februari 2014, erratum B.S. 13 februari 2014)

C.1.1.1. In de Memorie van Toelichting bij het wetsontwerp houdende hervorming van de bevoegdheid, de procedureregeling en de organisatie van de Raad van State wordt gesteld dat “het regeerakkoord een « kwalitatieve » hervorming voor(staat), die het de Raad van State mogelijk moet maken de rechterlijke toetsing van de wettigheid te verfijnen door het wijzen van arresten waarin andere maatregelen worden bevolen dan een nietigverklaring zonder meer : de aanduiding van de manier waarop in de arresten van nietigverklaring aan de onwettelijkheden dient te worden verholpen, het moduleren in de tijd van de gevolgen van de arresten, de bestuurlijke lus, de hervorming van een beslissing of de injunctie zijn nieuwe modaliteiten die hiertoe bijdragen”.⁽⁴⁾

Andere maatregelen zijn, nog luidens deze Memorie van Toelichting, bedoeld “om de procedure bij de Raad van State te verbeteren, door de toegang tot dit Hoog Rechtscollege te vergemakkelijken of het toe te laten zich te richten op de grond van de zaak in plaats van op onnodige formalistische onregelmatigheden. Het op elkaar afstemmen van een beroep op de ombudsmannen en de indiening van een beroep bij de Raad van State kadert in dit doel aangezien het gaat om de belemmeringen voor het aanhangig maken bij de Raad van State weg te nemen, terwijl dit alternatief voor het oplossen van conflicten wordt aangemoedigd”.⁽⁵⁾

De toegang tot de Raad van State vergemakkelijken om de belangen van de rechtzoekenden te beschermen, evenzeer als de Raad in de mogelijkheid stellen zijn jurisdictionele opdrachten beter te verzekeren, zijn de elementen die aan de basis van deze hervorming liggen, aldus nog de Memorie van Toelichting.⁽⁶⁾

---

(4) Memorie van toelichting bij het wetsontwerp houdende hervorming van de bevoegdheid, de procedureregeling en de organisatie van de Raad van State, Parl.St. Senaat 2012-13, nr. 5-2277/1, p. 2-3.

(5) Idem

(6) Idem

C.1.1.2. De qua impact belangrijkste wijzigingen aan de bevoegdheden van de Afdeling Bestuursrechtspraak kunnen worden opgedeeld in een tweetal categorieën : de modernisering van het administratief kort geding en maatregelen ter finale geschillenbeslechting.

1°. Modernisering van het administratief kort geding

De regeling van het administratief kort geding wordt samengebracht in één artikel 17 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, dat zowel de vordering tot schorsing als de vordering tot voorlopige maatregelen omvat.

Het vereiste van een “moeilijk te herstellen ernstig nadeel” is vervangen door de eis van “spoedeisendheid”.

De “enige akte” (nietigverklaring + schorsing) wordt afgeschaft.

Art. 17, § 1, tweede lid van de gecoördineerde wetten bepaalt voortaan dat de schorsing en de voorlopige maatregelen “op elk moment” kunnen worden bevolen. De verzoeker kan dus op elk moment van de procedure ten gronde een verzoekschrift tot schorsing indienen.

Het is zelfs mogelijk om in één procedure verschillende vorderingen in te dienen.

In beginsel kunnen de schorsing of de voorlopige maatregelen evenwel niet worden gevorderd na de neerlegging van het auditoraatsverslag. Toch kan in voorkomend geval elke partij die hierbij enig belang heeft aan de voorzitter van de kamer waar het verzoek aanhangig werd gemaakt een met redenen omkleed verzoek richten om met spoed een terechtzitting te bepalen.

2°. Maatregelen ter finale geschillenbeslechting

Eén van de doelstellingen van de hervorming van de Raad van State beoogt het de Raad van State mogelijk te maken om de rechterlijke toetsing van de wettigheid te verfijnen door het wijzen van arresten waarin andere maatregelen worden bevolen dan een nietigverklaring zonder meer.

Onder meer de aanduiding in de arresten van nietigverklaring van de manier waarop aan de onwettigheden dient te worden verholpen, het moduleren in de tijd van de gevolgen van de arresten, de bestuurlijke lus, en de hervorming van een beslissing of de injunctie zijn nieuwe modaliteiten die hiertoe bijdragen.⁽⁷⁾

---

(7) Memorie van toelichting bij het wetsontwerp houdende hervorming van de bevoegdheid, de procedureregeling en de organisatie van de Raad van State, Parl.St. Senaat 2012-13, nr. 5-2277/1, p. 2-3.

a) Handhaving van de gevolgen van de vernietigde akte of reglement (art. 14ter gec. wetten)

De mogelijkheid tot dergelijke handhaving, die reeds bestond ten aanzien van verordeningsbepalingen, werd met de hervorming van de procedure voor de Raad van State uitgebreid tot individuele akten.

b) Verduidelijkend arrest (art. 35/1 gec. wetten)

Op verzoek van één der partijen verduidelijkt de Raad van State voortaan in de motieven van zijn arrest houdende nietigverklaring de maatregelen die moeten worden genomen om de onwettigheid te verhelpen die heeft geleid tot deze nietigverklaring.

c) Injunctiebevoegdheid (artikel 36, § 1 gec. wetten)

Wanneer het door de Raad van State gewezen arrest inhoudt dat de betrokken overheid een nieuwe beslissing moet nemen, kan de Raad van State, wanneer een vordering in die zin is ingesteld, in dat arrest bevelen dat die beslissing binnen een bepaalde termijn moet worden genomen. Wanneer haar arrest inhoudt dat de betrokken overheid zich onthoudt van het nemen van een beslissing, kan de Raad van State, waarbij een vordering in die zin is ingesteld, een dergelijke onthoudingsplicht opleggen.

De Raad van State kan ook een injunctie bevelen bij een later arrest.

d) Bestuurlijke lus (artikel 38 gec. wetten)

De Raad van State krijgt de bevoegdheid om in het kader van een bij hem aanhangig geding aan de verwerende partij voor te stellen gebruik te maken van de mogelijkheid om een vastgestelde onregelmatigheid in de loop van het proces te herstellen teneinde een vernietiging te vermijden.⁽⁸⁾

Dit is de bestuurlijke lus.

---

(8) Memorie van toelichting bij het wetsontwerp houdende hervorming van de bevoegdheid, de procedureregeling en de organisatie van de Raad van State, Parl.St. Senaat 2012-13, nr. 5-2277/1, p. 28.

Indien de Raad van State oordeelt dat de toepassing van de bestuurlijke lus raadzaam is, dan bepaalt hij bij tussenarrest de wijze waarop en de termijn waarbinnen het herstel moet plaatsvinden. Deze termijn kan worden verlengd op verzoek van het bestuur.⁽⁹⁾ Het gebruik van deze bestuurlijke lus is alleen mogelijk nadat de partijen de mogelijkheid hebben gehad hun opmerkingen te doen kennen over het gebruik ervan.

Zodra het bestuur uitvoering heeft gegeven aan het tussenarrest, geeft het daarvan onverwijld schriftelijk kennis aan de Raad van State, alsook van de wijze waarop het gebrek is hersteld.

Indien de Raad van State binnen vijftien dagen na het verstrijken van de bij tussenarrest vastgestelde hersteltermijn geen kennisgeving heeft ontvangen, wordt het bestreden besluit nietig verklaard (art. 38, § 4, eerste lid, gec. wetten).

Indien de Raad van State vaststelt dat het gebrek niet volledig is hersteld of het herstel is aangetast door nieuwe gebreken, wordt het bestreden besluit of in voorkomend geval het herstellende besluit nietig verklaard (art. 38, § 4, derde lid).

Indien het gebrek volledig is hersteld, «gelden de gevolgen van de bestuurlijke lus met terugwerkende kracht en wordt het beroep verworpen» (art. 38, § 4, vierde lid).⁽¹⁰⁾

***

Deze nieuwe wettelijke regelingen werden uitgevoerd in het koninklijk besluit van 28 januari 2014 tot wijziging van diverse besluiten betreffende de procedure voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (*B.S.* 3 februari 2014, erratum *B.S.* 13 februari 2014).

C.1.2. Wet van 6 januari 2014 met betrekking tot de Zesde Staatshervorming inzake de aangelegenheden bedoeld in artikel 77 van de Grondwet (*B.S.* 31 januari 2014)

De wet van 6 januari 2014 met betrekking tot de Zesde Staatshervorming inzake de aangelegenheden bedoeld in artikel 77 van de Grondwet voegt een nieuwe bepaling, nl. artikel 11*bis*, in de gecoördineerde wetten in.

---

(9) G. DEBERSAQUES en F. EGGERMONT, “De hervorming van de Raad van State 2014: een eerste analyse van de voornaamste nieuwigheden”, *RW* 2013-2014, 1403-1423

(10) Idem

Overeenkomstig dit artikel kan elke verzoekende of tussenkomende partij die de nietigverklaring van een akte, een reglement, of een stilzwijgend afwijzende beslissing vordert met toepassing van artikel 14, § 1 of § 3, aan de afdeling bestuursrechtspraak vragen om haar bij wijze van arrest een schadevergoeding tot herstel toe te kennen ten laste van de steller van de handeling indien zij een nadeel heeft geleden omwille van de onwettigheid van de akte, het reglement of de stilzwijgend afwijzende beslissing, met inachtneming van alle omstandigheden van openbaar en particulier belang.

Deze nieuwe bevoegdheid van de Raad van State heeft tot gevolg dat de partij die een onwettigheid door de Raad van State heeft laten vaststellen, kan vermijden om vervolgens de zaak bij een burgerlijke rechtbank aanhangig te moeten maken om een vergoeding te krijgen voor het nadeel dat ze als gevolg van de onwettig bevonden akte heeft geleden. De keuze voor deze procedure ontnemt haar echter de mogelijkheid om nog een dergelijke burgerlijke aansprakelijkheidsrechtsoverdracht in te stellen om het herstel van het nadeel te krijgen.

Een en ander wordt uitgevoerd door het koninklijk besluit van 25 april 2014 betreffende de schadevergoeding tot herstel bedoeld in artikel 11*bis* van de wetten op de Raad van State gecoördineerd op 12 januari 1973 (*B.S.* 16 juni 2014).

C.1.3. Nieuwe regelingen op het vlak van rolrechten en rechtsplegingsvergoeding

C.1.3.1. Het koninklijk besluit van 30 januari 2014 tot wijziging van de reglementering betreffende de inning van de kosten voor de Raad van State (*B.S.* 3 februari 2014, erratum *B.S.* 13 februari 2014) beoogt uitvoering te geven aan artikel 30, § 1, derde lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

Bij dit besluit wordt de wijze waarop de rechten worden geïnd, gewijzigd.

Er werd geopteerd voor een betaling per bankoverschrijving of per poststorting binnen acht dagen na het ontvangen van een verzoek tot betaling door de griffie.

Voorts wordt het bedrag van de rechten verhoogd tot 200 € voor de verzoekende partij en tot 150 € voor de tussenkomende partij.

Tegen deze nieuwe regelgeving werden echter inmiddels drie annulatieberoepen ingesteld, welke uiteraard bij voorrang zullen worden behandeld.

C.1.3.2. Het koninklijk besluit van 28 maart 2014 betreffende de rechtsplegingvergoedingen bedoeld in artikel 30/1 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State van 12 januari 1973 (*B.S.* 2 april 2014, *err.* 17 april 2014, *err.* 18 april 2014) vormt de uitvoering van artikel 30/1 van die wetten, dat werd ingevoegd bij de wet van 20 januari 2014 houdende hervorming van de bevoegdheid, de procedureregeling en de organisatie van de Raad van State.

Uit deze wetsbepaling vloeit voort dat de Koning de basisbedragen en de minimale en maximale bedragen van de rechtsplegingvergoeding moet bepalen, rekening houdend met minstens twee criteria, namelijk de aard van het geschil en het belang van de zaak. De voormelde bepaling is met dezelfde bewoordingen opgesteld als artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek.

Deze nieuwe bepalingen zijn zonder onderscheid van toepassing op alle soorten geschillen die, als hoofdzaak, voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State gebracht worden. Het gaat om de geschillen inzake de schadevergoeding voor buitengewone schade, de geschillen in volle rechtsmacht, de geschillen inzake nietigverklaring en de geschillen van administratieve cassatie.

De rechtsplegingvergoeding wordt nu opgenomen onder de kosten (art. 66, 5° van het regentsbesluit van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, hierna : APR), die in het arrest worden begroot en die in het arrest ten laste worden gelegd van de verliezende partij (art. 68 lid 3 APR).

Artikel 67 APR legt de bedragen vast. Het basisbedrag van de rechtsplegingvergoeding bedraagt 700,- euro, het minimumbedrag 140,- euro en het maximumbedrag 1.400,- euro. Deze bedragen zijn geïndexeerd. Het maximumbedrag is echter 2.800,- euro voor de geschillen betreffende de regelgeving inzake de overheidsopdrachten en bepaalde opdrachten voor werken, leveringen en diensten.⁽¹¹⁾

C.1.4. Impact van deze nieuwe regelgeving op de werking van de afdeling bestuursrechtspraak

De Raad van State is sinds de hervorming van 2006 niet meer geconfronteerd geweest met een dergelijke belangrijke hervorming.

Deze hervorming heeft, uiteraard, de werking van de kamers tijdens het gerechtelijk jaar 2013-14 in aanzienlijke mate beïnvloed.

---

(11) E. BREWAEYS, “Raad van State - Procesrechtelijke vernieuwingen – deel 1”, *NJW* nr. 303, 28 mei 2014, 439.

Diverse werkgroepen werden opgericht om deze implementatie in goede banen te leiden.

Bovendien moest erover gewaakt worden dat bij de totstandkoming van de eerste arresten waarin de nieuwe bevoegdheden en, vooral, de nieuwe rolrechten- en rechtsplegingsvergoedingregeling dienden te worden toegepast, de eenheid in de rechtspraak gewaarborgd bleef.

Dit vergde constant informeel overleg, coördinatie, preventief aftoetsen van diverse standpunten binnen de kamers, e.d.

Dit is heel normaal in een dergelijk omvangrijk veranderingsproces.

De directe negatieve weerslag op de kwantiteit van de uitspraken, zal op langere termijn ruimschoots omgezet worden in een kwantitatieve en kwalitatieve vooruitgang.

Onder punt 3 zet ik uiteen waarom een en ander bovendien perfect past in het beleidsplan dat werd ingediend met het oog op de aanwijzing in het mandaat van voorzitter van de Raad van State.

C.2. Arresten van de algemene vergadering van de afdeling bestuursrechtspraak Rand

C.2.1. Bij de bijzondere wet van 19 juli 2012 houdende wijziging van de wet van 9 augustus 1988 tot wijziging van de gemeentewet, de gemeentekieswet, de organieke wet betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, de provinciewet, het Kieswetboek, de wet tot regeling van de provincieraadsverkiezingen en de wet tot regeling van de gelijktijdige parlements- en provincieraadsverkiezingen (de zogenaamde “pacificatiewet”) en van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, wat de benoeming van de burgemeesters van de randgemeenten betreft (*B.S.* 22 augustus 2012), is een nieuwe benoemingsprocedure ingevoerd voor de burgemeesters van de gemeenten bedoeld in artikel 7 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966 (de zogenaamde “randgemeenten” Drogenbos, Kraainem, Linkebeek, Sint-Genesius-Rode, Wemmel en Wezembeek-Oppen), waarbij de burgemeesters die zijn aangewezen door een voordrachtsakte die door de gemeenteraad bevestigd is, de beslissing tot weigering van de benoeming van de Vlaamse Regering kunnen aanvechten voor de algemene vergadering van de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Deze nieuwe rechtsprekende bevoegdheid werd vastgelegd in het nieuwe artikel 13*bis* van de Nieuwe Gemeentewet.

De algemene vergadering van de afdeling bestuursrechtspraak wordt in deze specifieke gevallen afwisselend voorgezeten door de eerste voorzitter en door de voorzitter van de Raad van State, naargelang van de inschrijving op de rol van de zaken die onder deze nieuwe rechtsprekende bevoegdheid vallen.

Dit is belangrijk, want bij staking van stemmen is, in deze specifieke gevallen, de stem van degene die de algemene vergadering voorziet, beslissend.⁽¹²⁾

Het arrest van de algemene vergadering moet worden gewezen binnen negentig dagen nadat de betrokken aangewezen-burgemeester de memorie heeft ingediend.⁽¹³⁾

C.2.2. Deze nieuwe rechtsprekende bevoegdheid van de algemene vergadering van de afdeling bestuursrechtspraak heeft uitwerking sinds 14 oktober 2012.

In het gerechtelijk jaar 2013-2014 werden er ter zake 3 arresten gewezen : R.v.St., nr. 227.775, 20 juni 2014, Caprasse, R.v.St., nr. 227.776, 20 juni 2014, Thiéry en R.v.St., nr. 227.777, 20 juni 2014, Van Hoobrouck d'Aspre.

Bij tussenarresten nrs. 223.592 (Caprasse), 223.593 (Thiéry) en 223.594 (Van Hoobrouck d'Aspre) van 24 mei 2013 was de Raad van State eerder ingegaan op de suggestie van de verwerende partij om aan het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag te stellen over de overeenstemming van artikel 13*bis* van de Nieuwe gemeentewet met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met artikel 4 van de Grondwet.

Bij arrest nr. 58/2014 van 3 april 2014 had het Grondwettelijk Hof voor recht gezegd dat de gestelde prejudiciële vraag (in al deze zaken) geen antwoord behoeft, omdat de in het geding zijnde bepaling op het kwestieuze punt op een keuze van de Grondwetgever berust.

C.2.3. Deze procedures waren zeer complex en lagen uiteraard politiek heel gevoelig.

Desalniettemin is de afdeling erin geslaagd deze binnen een zeer behoorlijke termijn af te werken : met name in een periode van minder dan drie maanden vanaf de uitspraak van het Grondwettelijk Hof over de bedoelde prejudiciële vraagstelling aan het Grondwettelijk Hof.

C.3. E-justice

Ook zeer belangrijk wat de werking van de kamers van de afdeling bestuursrechtspraak betreft, is de E-justice, dit is de mogelijkheid die de partijen sinds 1 februari 2014 hebben om hun beroepen via een digitaal platform in te dienen, met daaraan gekoppeld de elektronische uitwisseling via datzelfde digitaal platform, van de op het inleidend verzoekschrift volgende procedurestukken.

Zo wordt het verzenden en ontvangen van processtukken aanzienlijk vergemakkelijkt.

---

(12) Artikel 13*bis*, § 5, achttiende lid, eerste zin Nieuwe Gemeentewet.

(13) Artikel 13*bis*, § 5, tweede lid Nieuwe Gemeentewet.

Rekening houdend met de technologische ontwikkelingen op het gebied van de communicatie werd geopteerd voor een systeem via een website beheerd door de Raad van State, die dienst doet als een beveiligd platform voor uitwisseling. De gebruiker die toegang wil hebben tot dit platform, dient zich eenvoudig kenbaar te maken door middel van een elektronische identiteitskaart, zodat hij zich op een betrouwbare manier kan authenticeren.

Een en ander maakt het voorwerp uit van het koninklijk besluit van 13 januari 2014 tot wijziging van het regentsbesluit van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, het koninklijk besluit van 5 december 1991 tot bepaling van de rechtspleging in kort geding voor de Raad van State en het koninklijk besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatie-procedure bij de Raad van State, met het oog op de invoering van de elektronische rechtspleging (B.S. 16 januari 2014).

Op de website van de Raad van State www.raadvanstate.be bevindt zich een knop “E-procedure” met de nodige uitleg en een praktische handleiding.

In het betrokken gerechtelijk jaar waren 410 gebruikers actief op dit platform, quasi gelijkelijk verdeeld over de beide grote taalgroepen. Daarvan waren 338 externe gebruikers.

Er werden 21 arresten digitaal ondertekend, evenals 8 toelaatbaarheidsbeschikkingen in het cassatiecontentieux.

Hoewel de procedure nog in haar inloophase is -eraan voorafgaand werd wel gedurende anderhalf jaar een proefproject gevoerd met enkele advocatenkantoren die geregeld dossiers behandelen voor de Raad van State- werkt ze over het algemeen reeds heel behoorlijk.

D. Uiteenzetting over de tenuitvoerlegging van het beleidsplan van de voorzitter

D.1. In het beleidsplan wordt in een eerste strategisch doel ingezet op het recht spreken binnen een behoorlijke termijn.

Hiertoe werd in een eerste operationeel doel een stappenplan uiteengezet ter wegwerking van de achterstand in de afhandeling van de zaken.

De voorzitter heeft, zoals hiervoor in de inleiding reeds uiteengezet, alleen de rechtstreekse verantwoordelijkheid over de wijze van behandeling van de zaken door de kamers.

Wat die kamers betreft, moet ook hier worden gewezen op het gevoelig lager aantal beschikbare effectieven dan verwacht, en dit ten gevolge van langdurige afwezigheden en het aanwenden van staatsraden die normaliter voorzien waren voor de afdeling bestuursrechtspraak, ten behoeve van de afdeling wetgeving.

Daardoor beschikten de kamers quasi constant over een zestal FTE minder dan vooropgesteld in het beleidsplan.

Bovendien is hiervoor ook gebleken dat desalniettemin binnen de kamers geen achterstand bestaat, en deze de instroom van zaken aangeleverd door het auditoraat, blijven volgen.

Het stappenplan, dat was opgesteld ten behoeve van het beleidsplan, blijkt dan ook volledig achterhaald, gelet op de fundamenteel gewijzigde parameters (minder effectieven, evolutie instroom vanuit het auditoraat, gewijzigde regelgeving ...) die trouwens in belangrijke mate aan de bevoegdheden en prerogatieven van de voorzitter ontsnappen.

Uiteraard zal binnen die bevoegdheden alles in het werk worden gesteld opdat de toestand bij de kamers nog verder in gunstige zin blijft evolueren. Zoals hiervoor ook reeds gesteld, werd inmiddels dank zij herschikkingen van mensen en materies binnen de kamers nog verder vooruitgang geboekt, en blijft het aantal bij de kamers aanhangige zaken verder verkleinen.

D.2. Ook aan het tweede operationeel doel uiteengezet in het beleidsplan, het prioritair afhandelen van de oudste zaken, werd volop aandacht besteed.

In het algemeen statistisch deel (zie B.2) werd, voor de voorbije drie gerechtelijke jaren, een overzicht gegeven van het aantal, in alle geledingen van de Raad samen, hangende zaken per jaar van indiening.

De kamers blijven absolute prioriteit geven aan het behandelen van de oudste zaken. Vermits de door het auditoraat toegeleverde zaken zeer snel worden behandeld, geldt dit, a fortiori, ook voor de oudste zaken.

D.3. Uit al het voorgaande blijkt meteen ook dat een andere doelstelling, het naleven van de wettelijke en reglementaire termijnen met speciale aandacht voor de afhandeling van de administratieve korte gedingen en de cassatieberoepen, door de kamers wordt gerespecteerd.

D.4. Wat het derde operationeel doel van het beleidsplan van de voorzitter betreft, met name het bewerkstelligen van het vermindern van de doorlooptijden, kan, vanuit mijn bevoegdheid, in hoofdorde verwezen worden naar de hoger geschetste doorlooptijden binnen de kamers.

D.5. Het tweede strategisch doel in het beleidsplan heeft betrekking op het bewerkstelligen van een nog kwaliteitsvollere rechtspraak.

Daartoe werd in een operationeel doel vooral ingezet op het waken over en het bewerkstelligen van de eenheid in de rechtspraak.

Een van de vooropgestelde projecten is het opvolgen van de rechtspraak en via preventief optreden een verzending voorkomen van zaken naar de algemene vergadering van de afdeling bestuursrechtspraak, hetgeen een zware en zeer tijdrovende procedure is.

Voornameijk wat de implementatie van de hervorming van de Raad van State en de nieuwe vergoedingsbevoegdheid betreft werden diverse initiatieven genomen teneinde te komen tot een zo eenvormig en kwaliteitsvol mogelijk optreden van de verschillende kamers (zie hiervoor C.1).

Hiertoe werd bovendien de rol van de Commissie Procedure geherwaardeerd en de werking ervan geïntensifieerd.

Dit alles vergt grote extra-inspanningen van de leden van de afdeling die zich niet altijd onmiddellijk, maar wel op termijn, vertalen of zullen vertalen in een grotere en kwalitatievere output.

Mede hierdoor kon het optreden van de algemene vergadering van de afdeling bestuursrechtspraak tot een minimum worden beperkt. In de besproken periode dienden slechts twee arresten door de “gewone” algemene vergadering van de afdeling bestuursrechtspraak te worden uitgesproken. Het betreft de arresten nrs. 225.474, van 13 november 2013, inzake DETHIER en 226.718, van 12 maart 2014, inzake b.v.b.a. Pharmacie Haegeman en cons. Deze arresten kunnen geraadpleegd worden op de website van de Raad van State : www.raadvanstate.be.

D.6. Een ander in het beleidsplan vooropgesteld project betreft de behandeling van het contentieux betreffende de randgemeenten rond Brussel.

Hiervoor moge ik verwijzen naar randnummer C.2.

D.7. Een derde in het beleidsplan gestelde strategisch doel betreft het behouden en verder ontwikkelen van de rol van de Raad van State in administratieve geschillenbeslechting en streven naar erkenning van die rol via een actieve communicatiepolitiek.

Uit het onder randnummer C.1.2 gestelde blijkt afdoende dat die rol wel degelijk is geherwaardeerd. Dank zij de hervorming is de slagkracht van de afdeling bestuursrechtspraak ongetwijfeld verhoogd.

Wat de communicatiepolitiek betreft kan verwezen worden naar de hoger vermelde website www.raadvanstate.be.

Er wordt een actieve politiek gevoerd erop gericht om belangstelling opwekkende arresten preventief in eenvoudige taal te duiden.

Dergelijke arresten worden via een newsflash op de website (zie voornamelijk de knop “Nieuws”) en via het persagentschap Belga in eenvoudige taal geduid, voor de pers en het brede publiek.

Hiervoor wordt beroep gedaan op de inzet van magistraten, die hiervoor bovenop hun gewone taken geheel belangeloos grote extra-inspanningen leveren.

E. Aanwending van de in artikel 122, § 1, gec. w. bedoelde staatsraden en op de verwezenlijkte vooruitgang met het oog op de in die bepaling nagestreefde doelen (art. 122, § 2 gec. w.)

Met toepassing van artikel 122, § 2, van de gecoördineerde wetten, brengt de voorzitter, in het jaarlijks activiteitenverslag, verslag uit over de aanwending, in de afdeling bestuursrechtspraak, van de bijkomende staatsraden bedoeld in artikel 122, § 1, van diezelfde wetten, en over “de verwezenlijkte vooruitgang met het oog op de nagestreefde doelen”.

Luidens het vermelde artikel 122, § 1, wordt het aantal staatsraden, tot 31 december 2015, met zes eenheden verhoogd, “teneinde de achterstand in de afdeling bestuursrechtspraak weg te werken of te voorkomen, of om het hoofd te kunnen bieden aan de werklast in de afdeling wetgeving”.

Er dient te worden vastgesteld dat de kamers van de afdeling bestuursrechtspraak helemaal niet hebben kunnen genieten van het verhoogde aantal staatsraden.

Zoals hiervoor reeds vermeld, beschikten de kamers van die afdeling slechts over 30 FTE's, hetgeen overeenstemt met het “basis-” kader.

Enerzijds waren er de afwezigheden wegens ziekte en pensioneringen die niet tot een snelle vervanging aanleiding gaven, het betreft 3 FTE.

Anderzijds werd in gemeen overleg met de Eerste voorzitter, verantwoordelijk voor de afdeling wetgeving, gelet op de toegenomen werklast in deze laatste afdeling, één N-staatsraad ter beschikking gesteld van de afdeling wetgeving, en werd de niet-vervanging van twee op ministeriële kabinetten gedetacheerde F staatsraden ook ten laste genomen door de afdeling bestuursrechtspraak.

Tijdens het gerechtelijk jaar 2013-14 heeft het extra kader van zes eenheden dan ook niet kunnen leiden tot het in enige mate “wegwerken” van “de achterstand” in de afdeling bestuursrechtspraak.

Hiervoor werd trouwens meermaals vastgesteld dat er momenteel in de kamers geen achterstand is.

Er dient evenwel op gewezen te worden dat, indien het aantal staatsraden verbonden aan de afdeling bestuursrechtspraak zou dalen tot onder het “gewone” kader van 30 eenheden, dit wel degelijk een negatieve impact dreigt te hebben op de productie, zeker gelet op de hiervoor vermelde talrijke nieuwe bevoegdheden die aan de Raad van State, werden toebedeeld, precies om hem op kwalitatief vlak efficiënter en slagkrachtiger te maken.

F. Algemeen besluit

Het bilan van de werking van de kamers bestuursrechtspraak gedurende het gerechtelijk jaar 2013-14 is, ondanks het beperkte kader, zeker positief te noemen.

Er heerst geen achterstand, de zaken worden op korte termijn nadat ze bij de kamers aankomen, afgehandeld.

De afdeling bestuursrechtspraak heeft een resem nieuwe bevoegdheden en tools gekregen om nog efficiënter en slagkrachtiger op te treden.

Deze worden vanaf het besproken gerechtelijk jaar en nu nog constant, geïmplementeerd.

II. WERKING VAN DE KAMERS - AFDELING WETGEVING

1. Werklast 2013-2014

1.1. Adviesaanvragen

Het totale aantal adviesaanvragen is tijdens het jaar 2013-2014 sterk toegenomen. Het bedroeg **2.523**, dat is **gemiddeld 212,5 adviesaanvragen per maand**. Het gaat om het hoogste aantal adviesaanvragen dat sinds de oprichting van de Raad van State in een periode van twaalf maanden is ingediend.

Vorig jaar bedroeg het aantal aanvragen 2.094, wat neerkomt op een toename met 429 adviezen, of 20,5% meer aanvragen.

Er dient opgemerkt te worden dat het aantal adviesaanvragen dat aan het begin van de beschouwde periode ingediend is, reeds zeer hoog was, maar dat het in de zes maanden tussen november 2013 en mei 2014 uitzonderlijk hoog is geworden. Daarentegen waren er vanaf 15 mei 2014 en in de vakantieperiode veel minder adviesaanvragen.

In 2013-2014 heeft de federale regering **1.300** adviesaanvragen ingediend, dit is 20,2% meer dan in 2012-2013 (1.082). In diezelfde periode hebben de gemeenschaps- en gewestregeringen **1.198** adviesaanvragen ingediend, dit is 25,9% meer dan in 2012-2013 (952).

Het percentage adviesaanvragen ingediend door de federale regering bedroeg 51,6% voor het hele jaar 2013-2014, wat nagenoeg evenveel is als voor het jaar 2012-2013 (51,66%). Voor de gemeenschaps- en gewestregeringen bedroeg dat percentage 47,5% voor dezelfde periode, wat hoger is dan dat van het jaar ervoor (45,5%).

Er is dus sprake van een stabilisatie van het percentage adviesaanvragen van de federale regering en van een lichte verhoging van het percentage adviesaanvragen van de gemeenschappen en de gewesten. De activiteit van de afdeling wetgeving is beslist beïnvloed door de omstandigheid dat alle regeringen te maken hadden met de parlementsverkiezingen en de regionale verkiezingen van 25 mei 2014 en derhalve zeer veel ontwerpen hebben ingediend tussen november 2013 en mei 2014.

Het aantal adviesaanvragen ingediend door de federale, gemeenschaps- en gewestregeringen (**2.498**) ligt nog altijd veel hoger dan het aantal adviezen aangevraagd door de voorzitters van de parlementaire vergaderingen (**25**, dat is ongeveer 1% van de adviesaanvragen). Dat percentage ligt lager dan dat van al de voorgaande jaren (2010-2011 (4%), 2011-2012 (3,66%) en 2012-2013 (4,85%)).

1.2. Uitgebrachte adviezen

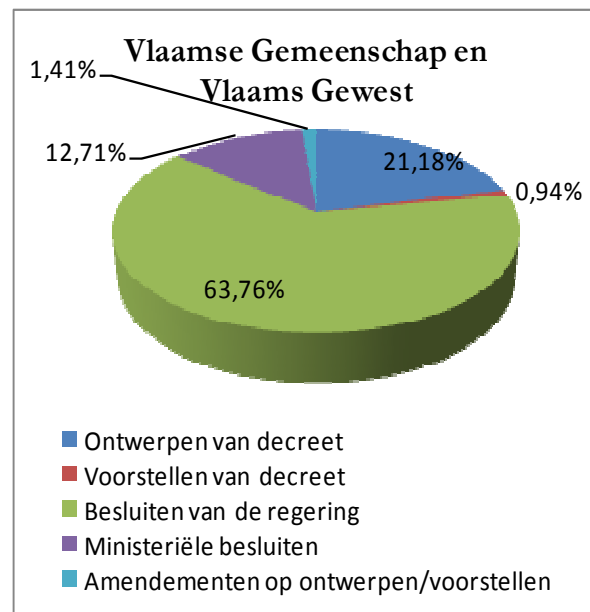
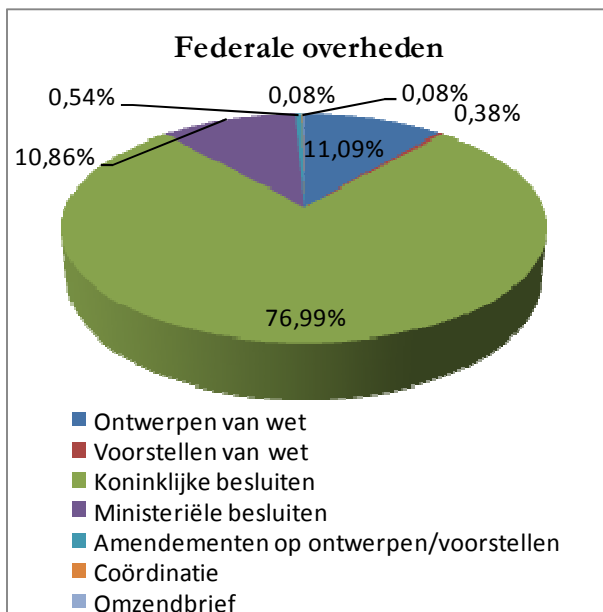
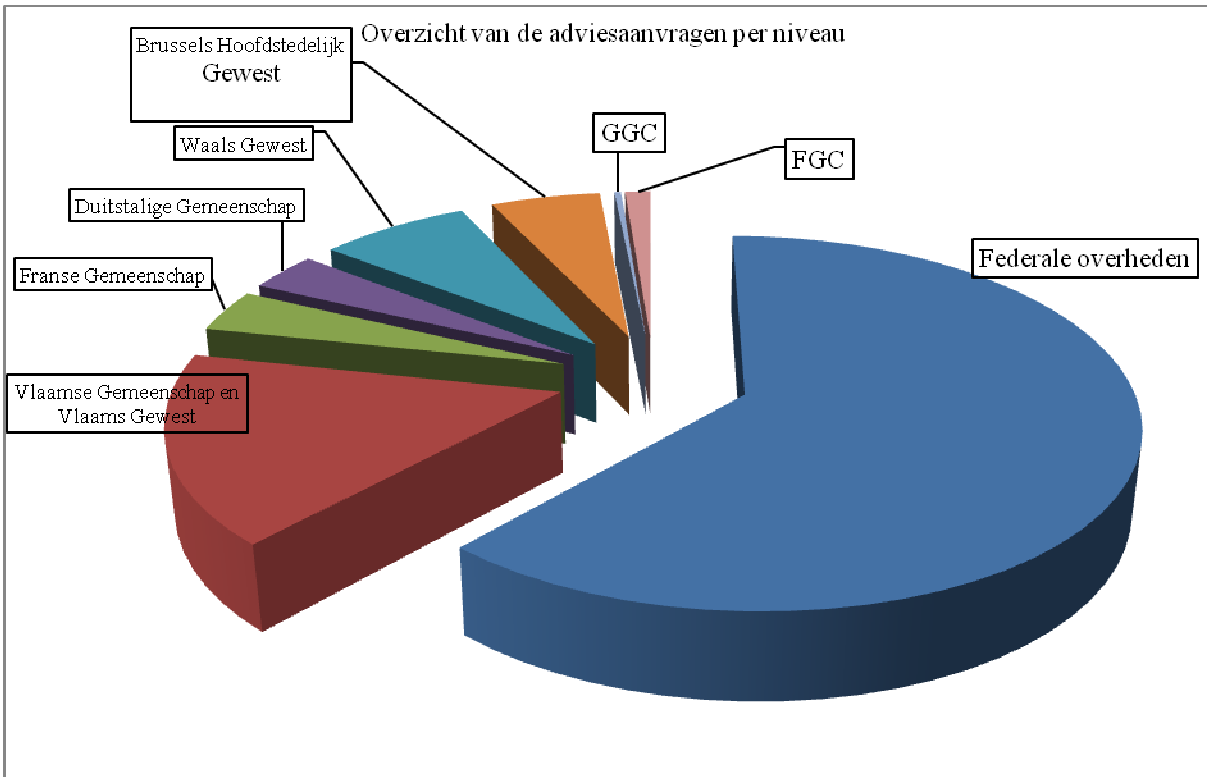
Het totale aantal gegeven adviezen bedraagt **2.702**, dat is **gemiddeld 225 per maand**.

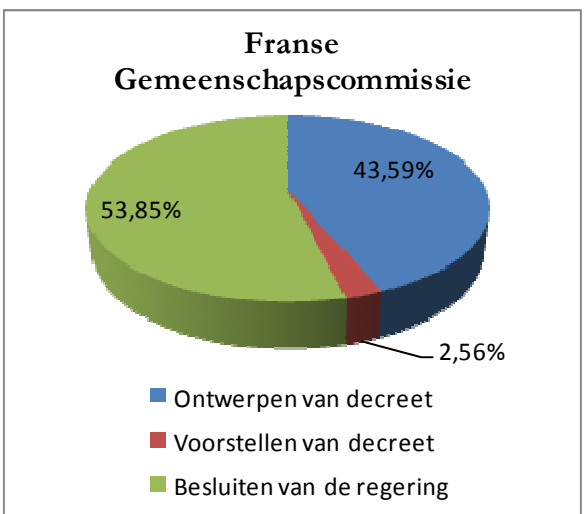
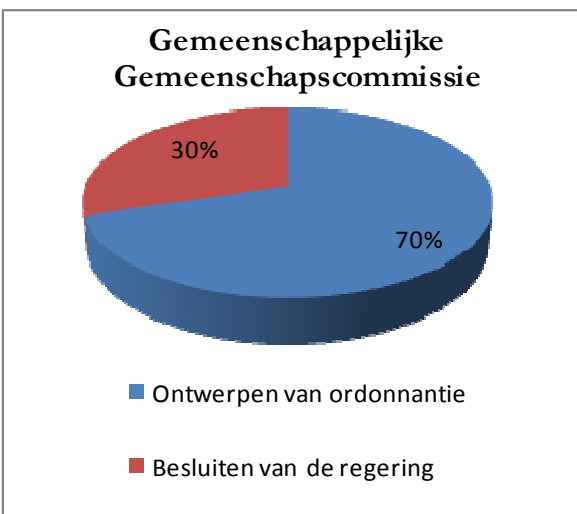
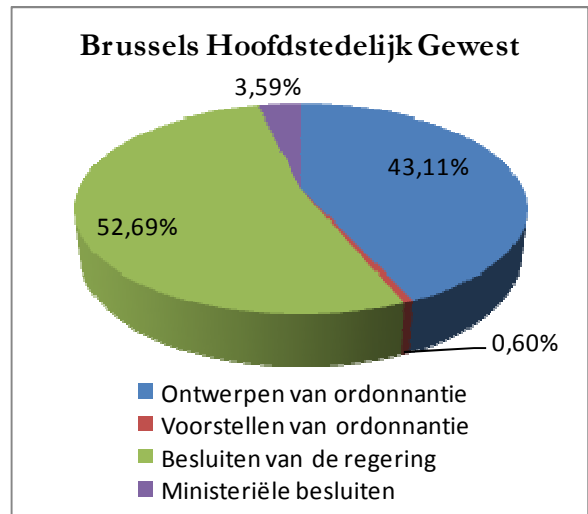
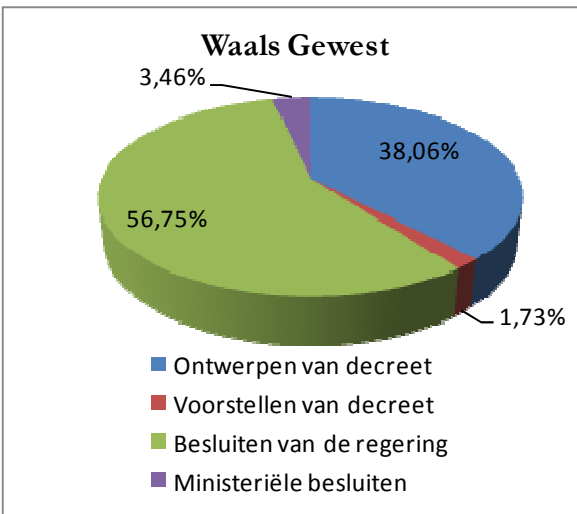
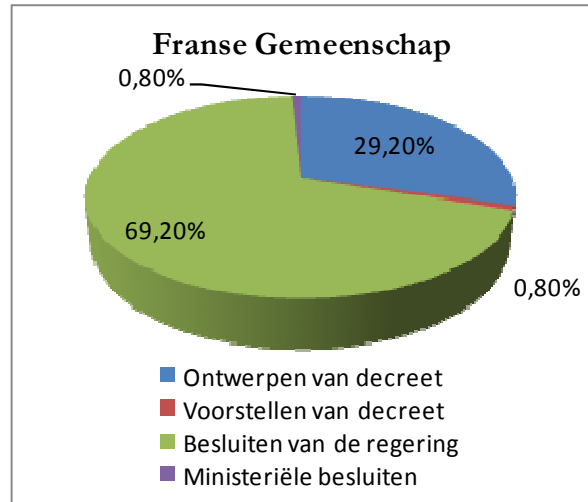
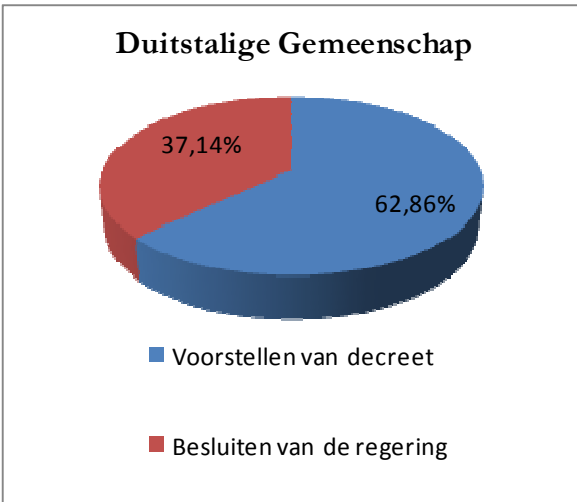
Vergeleken met 2012-2013 (2.057 gegeven adviezen) is dat aantal toegenomen met 645, dat is een toename met 21,5%.

Er is geen achterstand bij de afdeling wetgeving.

1.3. Grafieken adviesaanvragen 2013-2014

	AANVRAGEN	PERCENTAGE
FEDERALE OVERHEDEN	1308	51,84%
<i>Ontwerpen van wet</i>	145	
<i>Voorstellen van wet</i>	5	
<i>Koninklijke besluiten</i>	1007	
<i>Ministeriële besluiten</i>	142	
<i>Amendementen op ontwerpen/voorstellen van wet</i>	7	
<i>Coördinatie</i>	1	
<i>Omzendbrief</i>	1	
DEELENTEITEN	1215	48,16%
VLAAMSE GEMEENSCHAP EN VLAAMS GEWEST	425	34,98%
<i>Ontwerpen van decreet</i>	90	
<i>Voorstellen van decreet</i>	4	
<i>Besluiten van de regering</i>	271	
<i>Ministeriële besluiten</i>	54	
<i>Amendementen op ontwerpen/voorstellen van decreet</i>	6	
FRANSE GEMEENSCHAP	250	20,58%
<i>Ontwerpen van decreet</i>	73	
<i>Voorstellen van decreet</i>	2	
<i>Besluiten van de regering</i>	173	
<i>Ministeriële besluiten</i>	2	
DUITSTALIGE GEMEENSCHAP	35	2,88%
<i>Voorstellen van decreet</i>	22	
<i>Besluiten van de regering</i>	13	
WAALS GEWEST	289	23,79%
<i>Ontwerpen van decreet</i>	110	
<i>Voorstellen van decreet</i>	5	
<i>Besluiten van de regering</i>	164	
<i>Ministeriële besluiten</i>	10	
BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST	167	13,74%
<i>Ontwerpen van ordonnantie</i>	72	
<i>Voorstellen van ordonnantie</i>	1	
<i>Besluiten van de regering</i>	88	
<i>Ministeriële besluiten</i>	6	
GEMEENSCHAPPELIJKE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE	10	0,82%
<i>Ontwerpen van ordonnantie</i>	7	
<i>Besluiten van de regering</i>	3	
FRANSE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE	39	3,21%
<i>Ontwerpen van decreet</i>	17	
<i>Voorstellen van decreet</i>	1	
<i>Besluiten van de regering</i>	21	
TOTAAL	2523	100,00%

2. Uitsplitsing op basis van de verschillende termijnen van onderzoek

2.1. Spoedprocedures

2.1.1. Adviesaanvragen

Het aantal adviesaanvragen ingediend met opgave van een spoedtermijn teneinde binnen 60 dagen ⁽¹⁾, 30 dagen of 5 dagen over een advies te beschikken bedroeg **2.511**, wat neerkomt op 99,5% van het totale aantal adviesaanvragen, hetgeen een toename is met 1,6% vergeleken met het voorgaande jaar (97,9%). Op te merken valt dat het aantal aanvragen om advies binnen een termijn van vijf dagen, namelijk **199**, zeer lichtjes is gestegen (7,99% van het totale aantal adviesaanvragen in plaats van 7,9% het jaar voordien), terwijl de aanvragen om advies binnen een termijn van dertig dagen, namelijk **2.289**, het talrijkst blijven (90,6% van het totale aantal adviesaanvragen, ofwel een toename met 0,6% vergeleken met het voorgaande jaar). Ten slotte zijn **23** adviezen aangevraagd binnen 60 dagen, dat is 0,9% van het totaal. Dat gegeven noopt de afdeling wetgeving ertoe in vele gevallen gebruik te maken van de mogelijkheid die artikel 84, § 3, nieuw eerste en tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State haar biedt om haar advies gegeven binnen zestig of dertig dagen te beperken tot het onderzoek van de bevoegdheid, de rechtsgrond, alsmede de vraag of aan de voorgeschreven vormvereisten voldaan is. Vooral voor uit juridisch oogpunt ingewikkelde ontwerpen en voor sommige ontwerpen van grote omvang, is het, vóór de invoering van het nieuwe artikel 84, § 1, 1° (pro memorie: advies binnen zestig dagen), noodzakelijk gebleken om een verlenging van de termijn (bijvoorbeeld met vijftien of dertig dagen) af te spreken met de overheid die het advies heeft aangevraagd om een grondiger onderzoek van het ontwerp mogelijk te maken.

2.1.2. Uitgebrachte adviezen

Het aantal adviezen dat uitgebracht is volgens de spoedprocedure (60 dagen, 30 dagen en 5 dagen) bedroeg **2.684**, dit is 99,37% van het totale aantal adviezen dat uitgebracht is tijdens het beschouwde jaar, wat een toename is met 0,22% vergeleken met het jaar 2012-2013.

Dat aantal kan als volgt worden uitgesplitst :

- artikel 84, § 1, eerste lid, 1°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State (60 dagen): **21**, dat is 0,72% van de uitgebrachte adviezen;
- artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State (30 dagen): **2.469**, dus ongeveer 91,4% van de uitgebrachte adviezen, wat een toename is met 0,4% vergeleken met het jaar 2012-2013;
- artikel 84, § 1, eerste lid, 3°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State (5 dagen): **194**, dus ongeveer 7,25% van de uitgebrachte adviezen, wat een afname is met 0,95% vergeleken met het jaar 2012-2013.

⁽¹⁾ Die termijn staat in artikel 84, § 1, nieuwe bepaling onder 1°, van de gecoördineerde wetten ingevoegd bij artikel 23, 1°, van de wet van 20 januari 2014 houdende hervorming van de bevoegdheid, de procedureregeling en de organisatie van de Raad van State, die op 3 februari 2014 in werking is getreden.

2.2. Gewone procedure

2.2.1. Adviesaanvragen

Er wordt weinig gebruik gemaakt van de gewone procedure van behandeling op basis van de volgorde van inschrijving op de rol.

Immers, tijdens het jaar 2013-2014 zijn maar **12** adviesaanvragen zonder termijn ingediend, dit is ongeveer 0,45% van het totale aantal adviesaanvragen (2.593) en 0,25% minder dan in 2012- 2013 (0,7%).

2.2.2. Uitgebrachte adviezen

Zo ook betroffen slechts **18** adviezen, dit is 6,25% van het totaal (2.523), adviesaanvragen waarvoor om geen enkele spoedprocedure verzocht is.

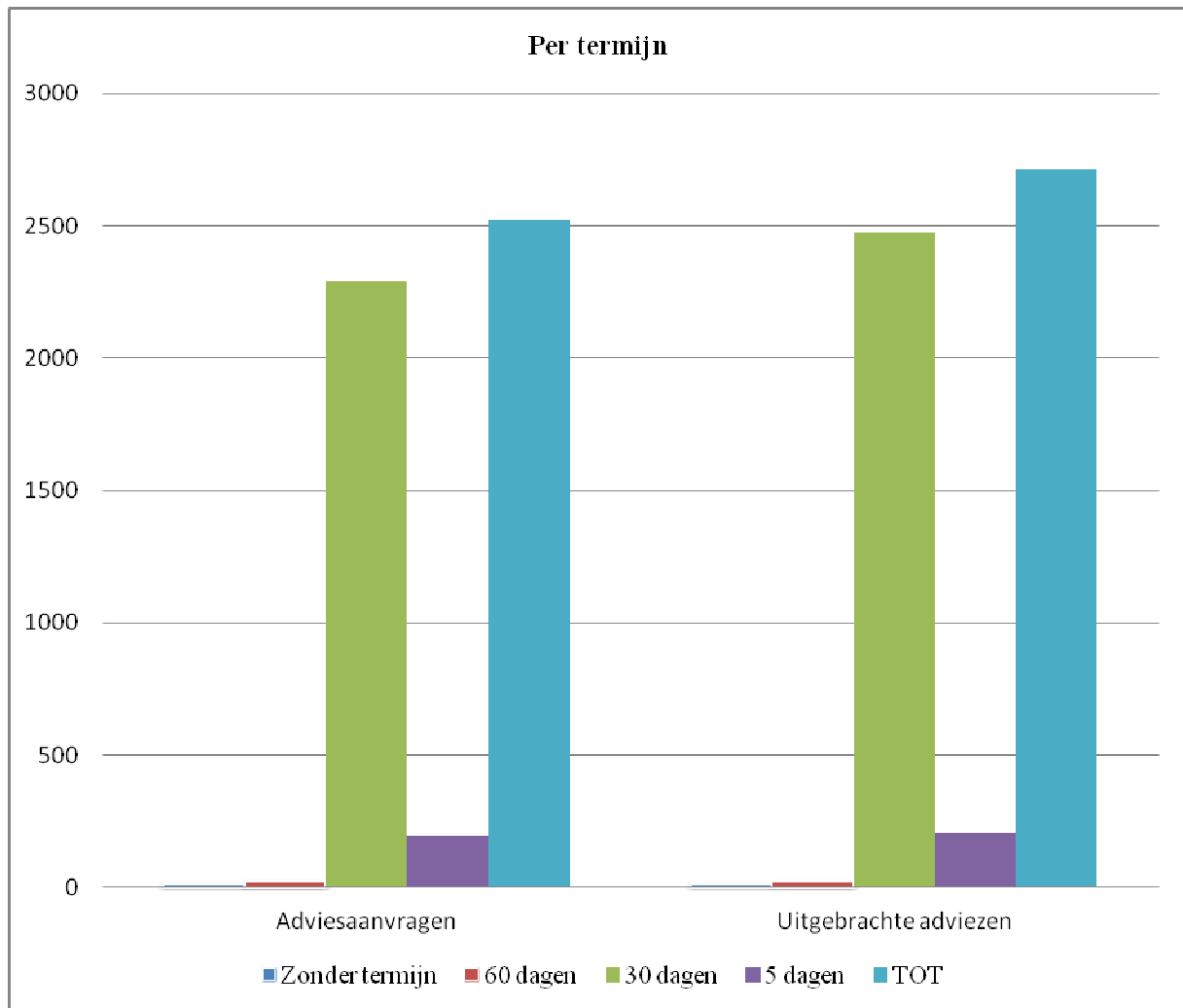
Er behoort benadrukt te worden dat alleen zulke adviesaanvragen “zonder termijn” garanderen dat de om advies voorgelegde tekst door de afdeling wetgeving volledig wordt onderzocht en de afdeling in staat stellen haar adviesfunctie ten volle uit te oefenen. Zoals reeds hiervoor benadrukt is, kan of moet de afdeling wetgeving, naar gelang van het geval, bij aanvragen om binnen een termijn van zestig dagen, dertig dagen of vijf werkdagen advies uit te brengen, zich immers beperken tot het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, de rechtsgrond, alsmede de vraag of aan de voorgeschreven vormvereisten voldaan is.

Op te merken valt ook dat tijdens het gerechtelijk jaar 2013-2014 de gemiddelde tijd om een advies uit te brengen waarvoor in de aanvraag geen termijn was opgegeven, nog steeds ongeveer drie maanden bedroeg.

2.3. Grafiek adviesaanvragen en uitgebrachte adviezen per termijn 2013-2014

2013-2014	Adviesaanvragen	Uitgebrachte adviezen
Zonder termijn	12	12
60 dagen	23	21
30 dagen	2289	2475
5 dagen	199	204
TOT	2523	2712

3. Adviezen gegeven in verenigde kamers en in algemene vergadering

Door de verenigde kamers (een Nederlandstalige kamer en een Franstalige kamer) zijn **91** adviesaanvragen onderzocht, en door de algemene vergadering **8**, wat overeenstemt met 3,66% van het totale aantal van 2.702 gegeven adviezen.

Tijdens het gerechtelijk jaar 2013-2014 is het aantal adviezen dat door de verenigde kamers en de algemene vergadering van de afdeling wetgeving is uitgebracht, afgenomen. Er moet worden opgemerkt dat de afdeling wetgeving tijdens het jaar 2012-2013 de talrijke wetsvoorstellen inzake de zesde staatshervorming heeft onderzocht. Die adviezen vormen weliswaar een klein percentage van het totale aantal adviezen, maar ze vereisen uit organisatorisch oogpunt ontegensprekelijk een omslachtiger behandeling dan de overige adviezen. Daarentegen zijn die adviezen het resultaat van een ruimer onderzoek, uitgevoerd door de onderscheiden kamers van de Raad. Zulke adviezen, die betrekking hebben op tekstontwerpen die belangrijke principiële rechtsvragen doen rijzen, bieden de mogelijkheid een gezamenlijk standpunt in te nemen waaraan de maatschappij meer gezag toekent.

4. Impact op de middelen van de afdeling wetgeving

1. Als gevolg van de bijzonder hoge werklast hebben de vier kamers van de afdeling wetgeving veel meer vergaderingen moeten houden waarin telkens bijzonder veel ontwerpen moesten worden onderzocht.

Bijvoorbeeld:

- Van maandag 3 maart 2014 tot vrijdag 7 maart 2014 hebben de vier kamers 14 vergaderingen gehouden teneinde 82 ontwerpen te onderzoeken;
- Van maandag 31 maart 2014 tot vrijdag 4 april 2014 hebben diezelfde kamers 17 vergaderingen gehouden teneinde 125 ontwerpen te onderzoeken;
- Van maandag 19 mei 2014 tot vrijdag 23 mei 2014 hebben ze 7 vergaderingen gehouden teneinde niet minder dan 135 ontwerpen te onderzoeken.

Deze werklast is verdeeld over de vier kamers van wetgeving (twee Franstalige kamers en twee Nederlandstalige kamers), bijgestaan door 10 assessoren. Het aantal kamers bij de afdeling wetgeving is ongewijzigd gebleven sedert 30 jaar, terwijl het aantal te behandelen dossiers aanzienlijk is toegenomen. Iedere kamer bestaat uit een kamervoorzitter en twee staatsraden, waardoor het aantal leden van de Raad die zijn toegewezen aan de afdeling wetgeving neerkomt op 12 eenheden. In de loop van het jaar 2013-2014 is één Nederlandstalige kamer versterkt met één bijkomende staatsraad (zie hieronder).

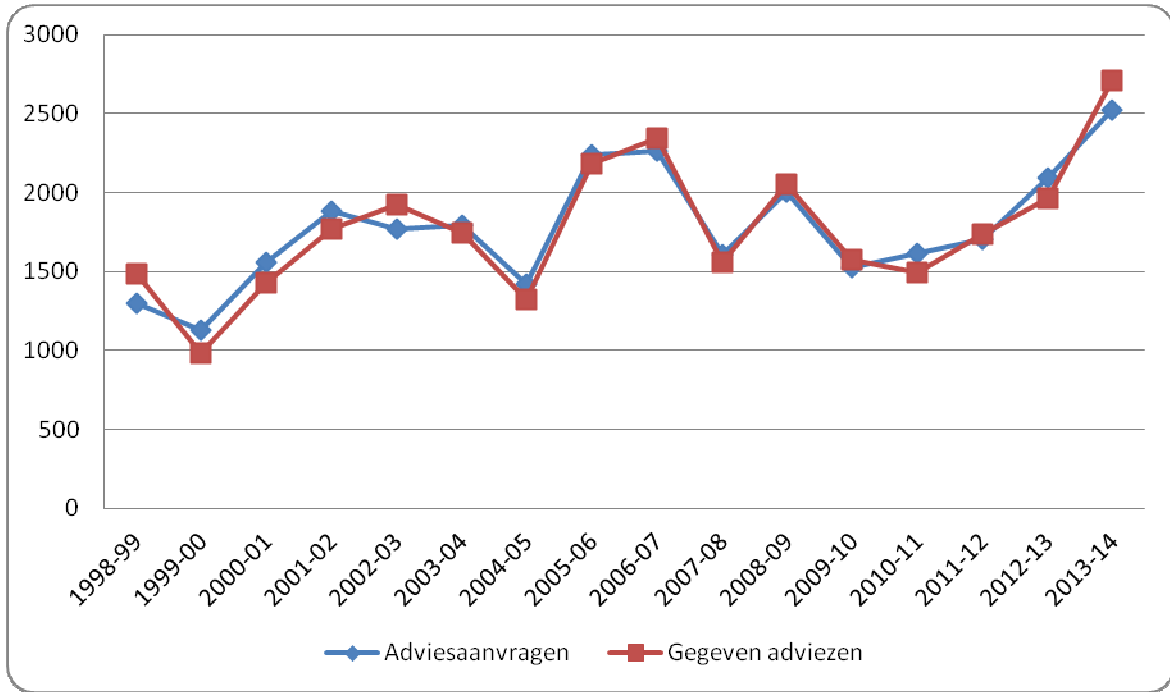
2. In de beschouwde periode zijn twee staatsraden bij de Regering gedetacheerd: de ene tot 8 januari 2014 bij de staatssecretaris voor Leefmilieu, Energie, Mobiliteit en Staatshervorming en de andere tot 30 juni 2014 bij het kabinet van de eerste minister. Die twee Franstalige staatsraden zijn door collega's van de afdeling bestuursrechtspraak vervangen.

Evenzo bleef, in de Nederlandstalige afdeling, één staatsraad toegewezen aan de derde kamer Wetgeving, die tijdens het gerechtelijk jaar 2013-2014 vier leden telde. Anderzijds heeft de Nederlandstalige assessor gespecialiseerd in fiscaal recht, zijn ontslag ingediend op 8 juni 2014 en werd tot op heden nog niet vervangen.

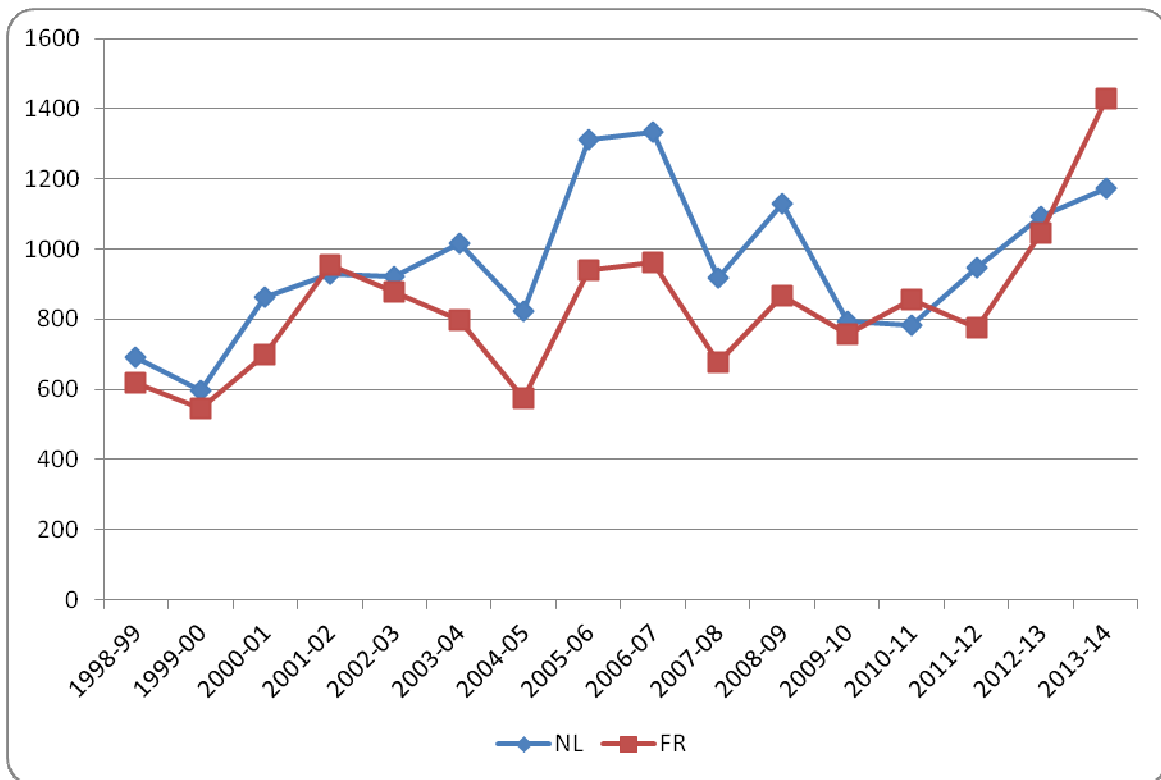
3. Bij het administratief personeel is sinds oktober 2013 een documentaliste aangesteld om de Franstalige kamervoorzitters van de afdeling wetgeving bij te staan. Bovendien is het personeelsbestand van de griffie Wetgeving tussen januari en mei 2014 aangevuld met twee personeelsleden van de Franse taalrol (1 niveau A en 1 niveau C, elk halftijds), terwijl één persoon langdurig afwezig is geweest wegens ziekte.

5. Evolutie sinds 1998-1999

5.1. Totaal aantal adviesaanvragen

5.2. Totaal aantal adviesaanvragen behandeld per taalrol

III. WERKING VAN HET AUDITORAAT

I. DE AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

1. Evolutie van de hangende zaken

Voorafgaande opmerking: met "hangende zaken" bij het auditoraat worden alle dossiers bedoeld die op de rol ingeschreven zijn en waarvoor nog op zijn minst een verslag moet worden opgesteld of één van de meldingen genoemd in de artikelen 15*bis* tot 15*quater* van de procedureregeling betreffende het administratief kort geding en in artikel 14*bis* van de algemene procedureregeling moet worden gedaan.

Gerechtelijk jaar	FR	NL	Totaal	Afname
01.09.2011	1809	1186	2995	
01.09.2012	1756	1162	2918	77 of 2,6 %
01.09.2013	1779	1123	2902	16 of 0,5 %
01.09.2014	1566	962	2528	374 of 12,9 %

In de loop van het gerechtelijk jaar 2013-2014 is het aantal hangende zaken globaal genomen gedaald met 374 zaken of 12,9 %. Uitgesplitst volgens de taalrol bedraagt de vermindering aan Franstalige kant 213 zaken of 12 %. Aan Nederlandstalige kant bedraagt de afname 161 zaken of 14,3 %. Daarbij moet worden vastgesteld dat de afname het voorbije jaar beduidend groter is geweest dan de vorige jaren.

Men kan niet om de vaststelling heen dat er aan Franstalige kant nog 604 zaken meer hangende zijn dan aan Nederlandstalige kant.

2. Ingekomen verzoekschriften

Voorafgaande opmerking: het aantal verzoekschriften stemt overeen met het aantal nieuwe rolnummers die tijdens het gerechtelijk referentiejaar zijn ingeschreven. Wat de administratieve cassatie betreft, stemt dit aantal overeen met het aantal verzoekschriften die in de loop van dezelfde periode toelaatbaar zijn verklaard: alleen die verzoekschriften worden door een lid van het auditoraat onderzocht.

2.1. de vernietigingsgeschillen

Gerechtelijk jaar	FR	NL	Totaal	Evolutie
01.09.2011	1311	1288	2599	
01.09.2012	1512	1443	2955	+356
01.09.2013	1584	1355	2939	-16
01.09.2014	1429	1114	2543	-396

2.2. de cassatieberoepen

Gerechtelijk jaar	FR		NL		Totaal	Evolutie
	Niet-vreemdelingen	Vreemdelingen	Niet-vreemdelingen	Vreemdelingen		
01.09.2011	17	122	17	153	309	
01.09.2012	26	112	58	163	359	+50
01.09.2013	6	93	56	115	270	-89
01.09.2014	6	95	101	145	347	+77

2.3. vernietigingsgeschillen + cassatieberoepen

Gerechtelijk jaar	FR	NL	Totaal	Evolutie
01.09.2011	1450	1458	2908	
01.09.2012	1650	1664	3314	+ 406
01.09.2013	1683	1486	3169	- 145
01.09.2014	1530	1360	2890	-279

Na een toename in het gerechtelijk jaar 2011-2012 daalt het aantal ingekomen verzoekschriften voor het tweede jaar op rij. Het totale aantal ingediende verzoekschriften blijft evenwel groter aan Franstalige kant.

Het aantal cassatieberoepen is na een daling in 2012-2013 met 25% opnieuw gestegen. De stijging is vooral belangrijk aan Nederlandstalige kant waar de cassatieberoepen in niet-vreemdelingszaken zo goed als verdubbeld zijn. Deze verdubbeling is evenwel het gevolg van een eenmalig feit, nl. een belangrijke serie van beroepen tegen beslissingen van het RIZIV. De trend is evenwel in zijn geheel stijgend.

Het verschil tussen het aantal Nederlandstalige en Franstalige cassatieberoepen niet-vreemdelingen is opmerkelijk. Naast het zojuist vermelde element dat specifiek is voor het voorbije jaar is er uiteraard het gegeven dat de Vlaamse wetgever verschillende eigen administratieve rechtscolleges, o.m. de Raad voor Vergunningsbetwistingen, heeft opgericht, waarvoor de Raad van State als cassatierechter fungeert, terwijl er aan Franstalige zijde nog geen dergelijke rechtscolleges bestaan.

Wat de cassatieberoepen tegen beslissingen van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen betreft, moet worden vastgesteld dat de instroom aan cassatieberoepen bij het auditoraat significant groter is aan Nederlandstalige kant dan aan Franstalige.

3. Neergelegde verslagen

3.1. De vernietigingsgeschillen

Gerechtelijk jaar	FR	NL	Totaal	Evolutie
01.09.2011	2091	2131	4222	
01.09.2012	2048	2023	4071	-151
01.09.2013	2090	1792	3882	-189
01.09.2014	2084	1567	3651	-231

3.2. De cassatiegeschillen

Gerechtelijk jaar	FR		NL		Totaal	Evolutie
	Niet-vreemdelingen	Vreemdelingen	Niet-vreemdelingen	Vreemdelingen		
01.09.2011	10	79	19	132	240	
01.09.2012	35	161	51	166	413	+173
01.09.2013	5	99	54	150	308	-105
01.09.2014	5	88	85	134	312	+4

3.3. Cassatiegeschillen en vernietigingsgeschillen gezamenlijk

Gerechtelijk jaar	FR	NL	Totaal	Evolutie
01.09.2011	2180	2282	4462	
01.09.2012	2244	2240	4484	+22
01.09.2013	2194	1996	4190	-294
01.09.2014	2177	1786	3963	-227

Het aantal neergelegde verslagen is vooral aan Nederlandstalige kant gedaald, aan Franstalige kant is de daling miniem.

Wat de Nederlandstalige kant betreft, is die daling aan verschillende elementen te wijten.

Vooreerst was in het besproken gerechtelijk jaar het kader nooit volledig bezet. Bovendien dienden drie auditeurs gedurende drie maanden bijkomend te worden ingeschakeld in de afdeling wetgeving en daarvoor onttrokken te worden aan de afdeling bestuursrechtspraak. Er diende dus te worden gewerkt met een onvolledige bezetting.

Ten tweede moet worden vastgesteld dat, omdat er geen achterstand meer is en de zaken waarin verslag wordt opgesteld dus recent zijn, nog zeer weinig zaken aanleiding geven tot de toepassing van korte procedures waarbij binnen zeer korte termijn verslag kan of moet worden opgemaakt.

Het aantal dossiers waarin het belang telooft of waarin afstand wordt gedaan, is aanzienlijk gedaald. Dat betekent dat een groter deel van de zaken ten gronde moet worden onderzocht. Het aantal verslagen ten gronde is trouwens licht gestegen.

Ook is het aantal schorsingsvorderingen (UDN en gewone schorsingen) ten opzichte van het vorige gerechtelijk jaar met +/- 19% gedaald, het aantal gewone schorsingsvorderingen zelfs met 38%. Minder schorsingsberoepen betekent ook minder zaken waarin eventueel geen voortzetting wordt gevraagd na verwerping van de schorsing en minder zaken die op korte termijn worden afgehandeld.

Aan Franstalige kant moet rekening worden gehouden met het feit dat een lid van het auditoraat dat werkt voor de afdeling bestuursrechtspraak gedurende het hele gerechtelijk jaar 2013-2014 afwezig geweest is wegens ziekte. Hierbij dient ook te worden vermeld dat de afdeling wetgeving aanzienlijke versterking heeft gekregen van verscheidene collega's van de afdeling bestuursrechtspraak. Die versterking heeft uiteraard een negatieve invloed gehad op het aantal verslagen dat is neergelegd bij de afdeling bestuursrechtspraak.

Het totale aantal verslagen blijft wel hoger aan Franstalige kant. Dit is mede te verklaren doordat het aandeel van de gewone kortgeding procedures en de korte debatten procedures aan Franstalige kant groter is. De omstandigheid dat de aangelegenheid van de stedenbouwkundige en milieuvergunningen er nog steeds worden behandeld als geschillen wegens machtsoverschrijding, en niet als geschillen van administratieve cassatie, leidt tot een groter aantal beroepen in kort geding. En korte debatten procedures blijken nu net meestal te worden ingesteld wanneer een beroep tot nietigverklaring vergezeld gaat van een vordering tot schorsing.

Ten slotte is het auditoraat, zowel aan Nederlandstalige als aan Franstalige kant, in de loop van het besproken gerechtelijk jaar als eerste geconfronteerd geworden met de problemen verbonden aan de implementatie van de nieuwe procedures die werden ingevoerd bij de wet van 20 januari 2014 en haar uitvoeringsbesluiten. Vermits er nog geen rechtspraak over deze problemen bestond vergde de oplossing van de problemen studie en overleg. Uiteraard heeft dit ook gewogen op de tijd die nodig was om de dossiers af te handelen.

II. DE AFDELING WETGEVING

1. Evolutie van het aantal adviesaanvragen en uitgebrachte verslagen

Voorafgaande opmerking: de cijfers betreffende het aantal "ingekomen adviesaanvragen" geven het aantal aanvragen weer die werkelijk op het secretariaat van het auditoraat zijn binnengekomen. Dat brengt met zich dat die cijfers kunnen afwijken van de cijfers van de griffie wetgeving, waarin rekening wordt gehouden met de datum waarop de adviesaanvragen bij de griffie zijn binnengekomen.

Gerechtelijk jaar	Adviesaanvragen		Totaal	Verslagen		Totaal
	F	N		F	N	
01.09.2011			1598			1678
01.09.2012			1836			1876
01.09.2013	1087	1120	2207	1047	1158	2205
01.09.2014	1452	1208	2660	1585	1348	2933

2. Uitsplitsing volgens de aard van de adviesaanvraag

	5 dagen	1 maand	2 maanden	Zonder termijn	Totaal
N	123	1066	17	2	1208
F	103	1328	9	12	1452
Totaal	226	2394	26	14	2660

Zoals uit de cijfers blijkt, is het aantal adviesaanvragen en daaruit volgend ook het aantal opgestelde verslagen aanzienlijk toegenomen de twee laatste jaren. Het voorbije gerechtelijk jaar was wat dit betreft een topjaar. Dat was het gevolg van het feit dat de regeerperiode zowel op federaal als op deelstatelijk niveau ten einde liep en dus alle wetgevers en regeringen nog hun programma zo veel mogelijk wilden uitvoeren.

De tijdelijke versterking van het aantal auditeurs die toegewezen waren aan de afdeling wetgeving heeft ertoe geleid dat, ondanks de zeer zware belasting die gedurende zowat het volledige gerechtelijk jaar heeft aangehouden, slechts in een zeer beperkt aantal gevallen (6 aan Nederlandstalige kant en 8 aan Franstalige kant) geen verslag kon worden opgesteld.

Het aantal verslagen ligt hoger dan het aantal adviesaanvragen. Dat is het gevolg van het feit dat sommige voorgelegde ontwerp teksten dermate divers of uitgebreid zijn dat ze over meerdere auditeurs worden verdeeld die elk een (deel)verslag opstellen.

III. ORGANISATIE VAN DE WERKZAAMHEDEN BINNEN HET AUDITORAAT

Omdat de samenstelling in de loop van het jaar veranderingen ondergaat, geven de cijfers de feitelijke situatie weer zoals die tijdens het grootste gedeelte van het jaar is geweest.

<p>De <u>Franstalige afdelingen</u>: (44 auditeurs)</p> <ul style="list-style-type: none"> - afdeling I (wetgeving): 6 - afdeling II (algemene zaken) : 6 - afdeling III (ruimtelijke ordening en milieu1) : 9 - afdeling IV (lokale besturen en ruimtelijke ordening en milieu 2) : 5 - afdeling V (ambtenarenzaken) : 6 - afdeling VI (vreemdelingenzaken en diverse aangelegenheden) : 6 - afdeling VII (wetgeving): 6 <p>De 12 Franstalige bestuurlijk attachés die aan het auditoraat toegewezen zijn, waren verdeeld als volgt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - afdeling I en VII (wetgeving): 2 - afdeling II (algemene zaken): 2 - afdeling III (ruimtelijke ordening en milieu): 2 - afdeling IV (lokale besturen) : 2 - afdeling V (ambtenarenzaken) : 2 - afdeling VI (vreemdelingenzaken en diverse aangelegenheden) : 2 	<p>De <u>Nederlandstalige afdelingen</u>: (43 auditeurs)</p> <ul style="list-style-type: none"> - afdeling I (wetgeving): 12 - afdeling II (onderwijszaken en lokale besturen): 6 - afdeling III (vreemdelingenzaken, leefmilieu <i>sensu lato</i>): 6 - afdeling IV (statuutzaken): 4 - afdeling V (ruimtelijke ordening, monumenten en landschappen): 5 - afdeling VI (varia): 10 <p>De 6 Nederlandstalige bestuurlijk attachés van het auditoraat waren als volgt toegewezen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - afdeling I (wetgeving): 1 - afdeling II (onderwijszaken en lokale besturen): 1 - afdeling III (vreemdelingenzaken, leefmilieu <i>sensu lato</i>): 1 - afdeling IV (statuutzaken): 1 - afdeling V (ruimtelijke ordening, monumenten en landschappen): 1 - afdeling VI (varia): 1
--	---

IV. VERSLAG OVER DE UITVOERING VAN DE BELEIDSPANNEN VAN DE AUDITEURS-GENERAAL

1. Wegwerken van de achterstand en verkleinen van de doorlooptijd – wisselwerking tussen de afdeling bestuursrechtspraak en de afdeling wetgeving

1.1. Nederlandstalige afdelingen

Uitgaande van de vaststelling dat de achterstand zo goed als weggewerkt is, bestaat één van de belangrijkste doelstellingen in het beleidsplan van de adjunct-auditeur-generaal erin te voorkomen dat er opnieuw achterstand zou ontstaan.

Uit het bovenstaande overzicht blijkt dat het aantal hangende zaken verder blijft afnemen. Aan Nederlandstalige kant is het aantal onder de 1000 zaken gezakt.

Teneinde te voorkomen dat er opnieuw achterstand zou ontstaan, werd als doelstelling gesteld om de doorlooptijd van de zaken, d.w.z. de tijd die nodig is om een zaak te behandelen, zo kort mogelijk te houden. Daarbij werd vooropgesteld de termijn van 6 maanden voor het opstellen van een auditoraatsverslag vermeld in artikel 24, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, zo veel mogelijk in acht te nemen, ook al is dat artikel nog niet in werking getreden.

Gelet op de voornoemde doelstelling werd de doorlooptijd speciaal gemonitord. Daarbij werd niet langer gebruik gemaakt van een rekenkundig gemiddelde maar werd gewerkt met een cumulatief percentage. Deze berekeningswijze laat toe met intervallen van een maand na te kijken welk percentage van de dossiers binnen dat tijdsbestek kon worden afgewerkt. Uit deze berekeningswijze blijkt dat in 2013-2014 aan Nederlandstalige kant in 58% van de nietigverklaringsdossiers het verslag werd opgesteld binnen een termijn van zes maanden. Op acht maanden werd 77% van de dossiers afgehandeld. Hoewel dit nog steeds een mooi resultaat is wat de doorlooptijd betreft, is het een achteruitgang ten opzichte van het jaar voordien waar nog 65% van de dossiers binnen een termijn van zes maanden kon worden afgewerkt en 82% binnen een periode van 8 maanden.

Krachtens artikel 20, § 4, van de gecoördineerde wetten moet de Raad van State de cassatieberoepen binnen een termijn van zes maanden afhandelen. Vermits binnen die termijn het auditoraat verslag moet opmaken en de Raad een arrest moet vellen, betekent dit dat er op het auditoraat aan deze zaken voorrang wordt gegeven. In de regel slagen de Nederlandstalige afdelingen van het auditoraat erin in deze zaken verslag op te maken binnen een bestek van drie maanden. In het beschreven gerechtelijk jaar is de doorlooptijd evenwel voor een aantal fors opgelopen tot zes of zeven maanden. Dit is het gevolg van bijzondere omstandigheden die te maken hebben met het feit dat twee reeksen van beroepen ieder principiële problemen aan de orde hebben gesteld. Er is gekozen om in beide reeksen te werken met pilootdossiers, wat tot gevolg heeft gehad dat de andere zaken uit de reeks vertraging hebben opgelopen. Er kan worden verwacht dat, indien er zich niet opnieuw een dergelijke situatie voordoet, de doorlooptijd voor de cassatieberoepen bij de Nederlandstalige afdelingen van het auditoraat opnieuw naar drie maanden zal evolueren.

De zesde staatshervorming en het einde van de regeerperiode hebben tot gevolg gehad dat de afdeling wetgeving een recordaantal adviesaanvragen te behandelen kreeg. Om aan deze toevloed het hoofd te kunnen bieden, was het noodzakelijk, zoals reeds gezegd, een aantal auditeurs van de afdeling bestuursrechtspraak tijdelijk in te schakelen in de afdeling wetgeving. Aan Nederlandstalige kant werden alzo bijkomend drie auditeurs gedurende drie maanden ter beschikking gesteld van de afdeling wetgeving. Samen stelden zij 34 verslagen op. Dit heeft uiteraard een negatieve invloed gehad op de resultaten van de afdeling bestuursrechtspraak. Dit effect werd nog vergroot door het feit dat bij ontbreken van een wervingsreserve het kader van de auditeurs niet volledig kon worden ingevuld. Er is dan ook een nieuw wervingsexamen georganiseerd dat in de loop van de maand mei 2014 is afgesloten en dat vier geslaagden heeft opgeleverd. De eerste geslaagde is intussen op 1 september 2014 daadwerkelijk als auditeur gestart. Hij werd in het kader van de structurele versterking van de afdeling wetgeving aan die afdeling toegevoegd. Ook kwam er op het einde van de maand mei een einde aan de detachering van een auditeur. Ook zij werd toegevoegd aan de afdeling wetgeving, zodat bij het begin van het nieuwe gerechtelijk jaar de afdeling wetgeving 14 leden telde.

1.2. Franstalige afdelingen

In het laatste beheersplan dat de auditeur-generaal op 29 februari 2012 heeft opgemaakt, is nog sprake van 1.795 hangende zaken bij het auditoraat. Op 1 juni 2006, dit is vóór de inwerkingtreding van de hervorming van 15 september 2006, ging het nog om 3.044 zaken, oude vreemdelingengeschillen niet inbegrepen. Op 1 september 2014 was het aantal hangende zaken teruggebracht tot 1.566. De aldus vastgestelde verbetering is grotendeels te danken aan de tijdelijke toename van het aantal auditeurs met 6 leden per taalrol, toename waartoe werd besloten bij de hervorming van 2006 (art. 123 GWRVS). Er moet worden opgemerkt dat de Raad van State tussen 2007 en 2012 ook alles in het werk heeft gesteld om de kolossale achterstand bij de vreemdelingengeschillen, oude procedure, in te halen.

Niettemin staan de Franstalige afdelingen er vandaag minder goed voor dan de Nederlandstalige: op 1 september 2014 bedroeg het verschil in aantal hangende zaken tussen beide immers 604 zaken. Het feit dat de Franstalige afdelingen de voorbije twee jaar een groter aantal verzoekschriften hebben opgetekend, is hieraan wellicht niet vreemd. Dat een kleine honderd dossiers betreffende de verdeling van de radiofrequenties tussen de gemeenschappen binnenkort afgehandeld zal zijn, zal er op zich toe leiden dat dit verschil enigszins zal afnemen. Alles wordt in het werk gesteld om het verschil aanzienlijk te doen verminderen. Een inkrimping van het personeelsbestand zou de verwezenlijking van die doelstelling echter in het gedrang kunnen brengen.

Het verschil is ook te zien op het niveau van de doorlooptijd van de dossiers bij het auditoraat. Terwijl aan Nederlandstalige kant de termijn van 6 maanden, bedoeld in artikel 24, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, wordt benaderd, is de situatie minder gunstig aan Franstalige kant. De omstandigheid dat de bepaling waarin deze termijn is vastgesteld, nooit in werking is getreden, doet niets af aan de indicatieve waarde ervan. Uit het activiteitenverslag 2012-2013 (p. 194) bleek dat slechts 44 % van de Franstalige beroepen tot nietigverklaring werden afgehandeld binnen een termijn van 6 maanden.

In de loop van het gerechtelijk jaar 2013-2014 blijkt de helft van de gevallen in slechts 8 maanden tijd te zijn afgehandeld. We kunnen nog opmerken dat op 1 september 2014 209 zaken reeds meer dan twee jaar bij het auditoraat aanhangig waren, terwijl er dat één jaar eerder nog 281 waren.

De beroepen ter zake van administratieve cassatie leveren van hun kant geen echte moeilijkheden op. Er valt op te merken dat die beroepen slechts 4,27 % uitmaakten van het totale aantal verzoekschriften die tijdens het lopende gerechtelijk jaar zijn ingediend, en dat deze situatie van jaar tot jaar nauwelijks varieert. In tegenstelling tot de gang van zaken in het Vlaams Gewest, worden er in het Franstalige landsgedeelte geen administratieve rechtscolleges met een bijzondere bevoegdheid opgericht: deze uiteenlopende evolutie zal, wat de betrokken aangelegenheden betreft, bijdragen tot een groter aantal cassatieberoepen (met filterprocedure) aan Nederlandstalige kant, terwijl aan Franstalige kant veeleer het aantal beroepen tot nietigverklaring (met eventueel kortgedingprocedures) zal toenemen. Tevens moet nog worden benadrukt dat, ook op het vlak van de geschillen in vreemdelingenzaken, het aantal Nederlandstalige beroepen ter zake van administratieve cassatie groter is dan het aantal Franstalige. Dit neemt niet weg dat binnen het auditoraat ook aan Franstalige kant - en in het bijzonder wegens het geringe aantal cassatieberoepen - alles in het werk wordt gesteld opdat de Raad van State de termijn van 6 maanden, vermeld in artikel 20, § 4, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, daadwerkelijk kan naleven.

Uit de tabellen met betrekking tot de afdeling wetgeving blijkt dat tijdens het gerechtelijk jaar 2013-2014 werkelijk een recordaantal adviesaanvragen is ingediend. Zoals reeds vermeld is, zijn de zesde staatshervorming en het einde van de regeerperiode hieraan niet vreemd. Aan Franstalige kant is het aantal adviesaanvragen toegenomen met 43 % ten opzichte van het jaar 2012-2013. De omstandigheid dat per taalrol 12 leden van het auditoraat bij voorrang bij de afdeling wetgeving aangesteld zijn (art. 76, § 1, zesde lid, GWRVS), heeft niet volstaan om het hoofd te bieden aan die toevloed die, het zij gezegd, uitzonderlijk was. Dankzij de tijdelijke versterking met 11 Franstalige leden van het auditoraat, die aan de afdeling bestuursrechtspraak toegewezen zijn, konden 30 adviesaanvragen worden afgehandeld die een uitgebreid onderzoek vergden. Deze organisatorische maatregel, die voor de afdeling wetgeving volkomen gerechtvaardigd en gunstig was, had echter noodzakelijkerwijs negatieve gevolgen voor de afhandeling van de dossiers bij de afdeling bestuursrechtspraak. Dit is uiteraard een reden tot bezorgdheid als we in gedachten houden dat, hoewel de afhandelingstermijn van de geschillen afneemt, de doelstelling van 6 maanden voor het indienen van elk verslag over de zaak zelf nog niet is bereikt.

2. Het beheren van de databanken – het zorgen voor het voeden en het verbeteren van de databanken – tijdelijke documentaire middelen betreffende de toepassing van de nieuwe procedures en bevoegdheden

In de beleidsplannen van de auditeurs-generaal werd het belang onderstreept van de kwaliteit van de databanken die de rechtspraak van de Raad van State ontsluiten voor het grote publiek en de adviezen van de Raad op een systematische wijze ter beschikking stellen van de auditeurs en de staatsraden. Het beheer van die databanken behoort tot de wettelijke opdracht van het auditoraat krachtens artikel 76, § 2, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

Het op peil houden van de databanken vereist een continue inspanning en aanpassing. Immers, het van kracht worden van de nieuwe procedures en bevoegdheden ingevolge de wet van 20 januari 2014 betekent dat ook de databankstructuur aangepast moet worden. Voor deze taken wordt het auditoraat bijgestaan door twee documentalistinnen en verschillende bestuurlijke attachés-juristen. Samen zorgen zij voor de structuur en de inhoud van de databanken.

Voor de databanken Audidoc en Jurisprudence, die de rechtspraak van de Raad van State bevatten, houdt dit in de eerste plaats in dat zij de arresten analyseren en een voorstel doen voor invoering in de databank. Dit vereist niet alleen het selecteren in de arresten van de interessante passages mede in het licht van de bestaande rechtspraak, maar ook het toewijzen van deze passages aan de trefwoorden van de databank. Deze taak vereist dus niet alleen een goede kennis van de rechtspraak uit het domein maar ook een grondig inzicht in de trefwoordenstructuur van de databank. Deze taak wordt uitgevoerd onder de controle van de auditeurs.

Omwille van het feit dat deze opdracht ook een kennis van de rechtspraak in het betreffende domein vereist, is het noodzakelijk om per afdeling over minimaal één bestuurlijk attaché te beschikken die zich dan kan inwerken in de materies die door die afdeling worden behandeld. Hoewel het aantal gevelde arresten door het inhalen van de achterstand en de daling van de instroom is verminderd, blijft dit een omvangrijke taak. Naast het analyseren en invoeren van de arresten zijn zij immers ook verantwoordelijk voor de constante verbetering van de databankstructuur.

Het van kracht worden van de nieuwe procedures en bevoegdheden die door de wet van 20 januari 2014 tot hervorming van de Raad van State werden ingevoerd, heeft geleid tot het opstellen van een nieuwe louter interne documentaire publicatie beperkt tot die arresten en rechtsleer die betrekking hebben op deze nieuwe procedures en bevoegdheden. De implementatie van deze nieuwigheden brengt immers een aantal praktische problemen mee die gaandeweg door de rechtspraak van de Raad van State opgelost zullen moeten worden. Daarom is het belangrijk dat deze rechtspraak op een overzichtelijke en snelle manier ter beschikking wordt gesteld, in de eerste plaats binnen de Raad zelf. Het is de bedoeling dat deze nieuwe documentaire publicatie van tijdelijke aard is en zal verdwijnen zodra de nieuwe regels voldoende geïmplementeerd zijn.

Deze nieuwe publicatie wordt verzorgd door het auditoraat.

3. Weerslag van de werklast op de ter beschikking gestelde middelen

3.1. Het aantal auditeurs – tijdelijk behoud van het uitbreidingskader

De kaderuitbreiding die was toegekend in 2006 voor het wegwerken van de achterstand nam een einde op 31 augustus 2013. Op dat moment was evenwel de nieuwe omvangrijke hervorming van de Raad van State in voorbereiding die aan de Raad nieuwe bijkomende bevoegdheden gaf, niet alleen ter modulering van de vernietigingsbevoegdheid maar ook de volledig nieuwe bevoegdheid om een schadevergoeding tot herstel toe te kennen. Omdat het onmogelijk was in te schatten welke de omvang van het bijkomend werk zou zijn dat uit deze nieuwe bevoegdheden zou voortvloeien, heeft men er uit voorzorg voor geijverd om de kaderuitbreiding te mogen behouden. Er diende immers te allen prijze te worden vermeden dat de doorlooptijd van de zaken opnieuw zou verlengen en er zich een nieuwe achterstand zou opbouwen. De wetgever was gevoelig voor dat argument en heeft een nieuwe kaderuitbreiding toegestaan die evenwel in een eerste fase slechts loopt tot 31 december 2015.

Heeft, zoals reeds gezegd, het aflopen van de regeerperiode tot een zeer groot aantal adviesaanvragen geleid, wat heeft genoopt tot het tijdelijk inzetten van meer auditeurs in de afdeling wetgeving, dan mag er in redelijkheid ook van worden uitgegaan dat de grote bevoegdheidsoverdrachten die door de zesde staatshervorming werden gerealiseerd tot gevolg zullen hebben dat het aantal adviesaanvragen aan de afdeling wetgeving zich in de toekomst structureel op een hoger niveau zal bevinden als voorheen. Aan beide kanten van het Auditoraat werd daarom beslist het aantal auditeurs dat aan de afdeling wetgeving wordt toebedeeld permanent met twee eenheden te verhogen. Uiteraard betekent dit dat het aantal auditeurs dat voor de afdeling bestuursrechtspraak wordt ingezet met een gelijk aantal wordt verminderd. Indien het ingevolge de budgettaire beperkingen die aan de Raad van State worden opgelegd zo zou zijn dat er niet meer zonder meer zal kunnen worden overgegaan tot de vervanging van auditeurs die het auditoraat verlaten is het evenwel onzeker of deze beslissing zal kunnen worden behouden daar in de loop van het volgende gerechtelijk jaar (2014-2015) verschillende auditeurs het auditoraat zullen verlaten.

Er wordt aan herinnerd dat het behoud van de uitbreiding van het kader van de ambtsdragers bij de Raad van State tot op zijn minst 31 december 2015, zoals zulks bij de wet van 20 januari 2014 opgenomen is in de artikelen 122 tot 124 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, gerechtvaardigd was door de noodzaak om het hoofd te kunnen bieden aan zowel een verwachte toename van het aantal adviesaanvragen bij de afdeling wetgeving naar aanleiding van de zesde staatshervorming, als aan een verhoogde werklast naar aanleiding van de hervormingen binnen de afdeling bestuursrechtspraak (zie Parl. St. nr. 5-2277/1 – 2012/2013, 38 tot 40). In het bijzonder is het behoud van de verhouding 1,8 auditeur voor 1 staatsraad noodzakelijk om te kunnen zorgen voor een toereikende aanvoer vanuit het auditoraat naar de Raad, zowel wat de afdeling wetgeving, als wat de afdeling bestuursrechtspraak betreft.

De budgettaire beperkingen waarmee de Raad van State wordt geconfronteerd, dreigen tot gevolg te hebben dat vrijgekomen betrekkingen niet meer ingevuld kunnen worden. Binnen het Auditoraat gaat het volgend jaar al om twee, mogelijk drie betrekkingen per taalrol. Het kan niet worden gegarandeerd dat een dergelijke vermindering van de effectieven volledig zou kunnen worden opgevangen door een verhoogde productiviteit van de overblijvende auditeurs, zodat een verlenging van de doorlooptijd in de bestuursrechtspraak en/of de onmogelijkheid om over alle adviesaanvragen verslag op te maken in de afdeling wetgeving, niet kan worden uitgesloten. Uiteraard zal alles worden gedaan om deze negatieve gevolgen zo veel als mogelijk te beperken.

3.2. Het ondersteunend personeel

Zoals reeds gezegd, is het de taak van de bestuurlijk attachés om, naast de documentalisten, de databanken die de Raad van State ter beschikking stelt te voeden en te beheren.

Daarnaast kunnen de bestuurlijk attachés de auditeurs ook bijstaan bij het opstellen van de verslagen.

Aan Nederlandstalige kant beschikte het auditoraat bij het begin van het gerechtelijk jaar 2013-2014 over 7 bestuurlijk attachés. In de loop van het jaar hebben twee onder hen de Raad van State verlaten of zijn er in een andere hoedanigheid tewerk gesteld geworden. Slechts één bestuurlijk attaché kon worden vervangen door een interne verschuiving binnen de Raad van State, zodat bij het einde van het gerechtelijk jaar nog slechts zes bestuurlijk attachés aan het auditoraat zijn toegewezen. Daarenboven is één der bestuurlijk attachés reeds geruime tijd afwezig wegens ziekte. Samen hebben zij in 117 zaken bestuursrechtspraak en in 18 zaken wetgeving op één of andere manier punctuele bijstand verleend aan de auditeurs bij de opmaak van het verslag en 1012 arresten ingevoerd in de databank audidoc. Met deze beperkte bezetting kan nauwelijks voldaan worden aan de taak om deze databank up to date te houden; voorrang wordt gegeven aan de invoer maar dit impliceert dat sommige deeltaken, zoals het onderhoud van de databank audidoc noodgedwongen op een laag pitje moesten worden gezet. De taak van bijstand aan de auditeurs is om dezelfde reden in de meeste gevallen beperkt gebleven tot punctuele opzoeken. Daar de beperkte budgettaire middelen nog slechts selectieve wervingen zullen toelaten, zal moeten worden nagegaan of er een oplossing kan worden gevonden door interne verschuivingen binnen de Raad van State zelf.

In dat opzicht is de toestand tot op heden, een beetje beter aan Franstalige kant. Voor het grootste deel van het jaar 2013-2014 bedroeg het aantal bestuurlijk attachés (juristen) 12: zo heeft elke Franstalige afdeling die belast was met de bestuursrechtspraak een beroep kunnen doen op de bijstand van 2 juristen. Binnen de afdeling wetgeving was een jurist belast met het voeden en het ontwikkelen van de gegevensbank Capita Selecta, waarin de belangrijkste “legisprudentie” van de Raad van State vervat ligt. De andere juriste die aan de afdeling wetgeving toegewezen is, werkt ter ondersteuning van de auditeurs zelf : zij heeft naast haar werkzaamheden op het vlak van documentatieverwerking ook 72 zaken onderzocht en dus evenveel verslagen opgesteld. Binnen de afdeling bestuursrechtspraak hebben de juristen de gegevensbank “Jurisprudence” verder aangevuld door daarin samenvattingen van en trefwoorden met betrekking tot 986 arresten op te nemen.

Zij hebben voorts 165 verslagen opgemaakt. Aldus hebben zij een aanzienlijk deel van de activiteiten van de leden van het auditoraat op zich genomen, niet alleen door opdrachten te vervullen die bij wet toegewezen zijn aan het auditoraat en die verband houden met documentatie (gegevensbanken “arresten” en “adviezen”), maar ook door actief bij te dragen aan de redactie van de verslagen van de auditeurs en dus ook aan de inperking van het aantal hangende zaken. Dezelfde opmerking geldt *mutatis mutandis* voor de juristen bij de afdeling wetgeving.

Door de lange afwezigheid wegens ziekte van een van die juristen is één van de juristen van de afdeling wetgeving overgeplaatst naar de afdeling bestuursrechtspraak. De enige jurist binnen de afdeling wetgeving is aldus belast met het voeren en het ontwikkelen van *Capita Selecta*. Het voortbestaan van de gegevensbanken van het Auditoraat hangt af van de juristen en de documentalist die daarmee belast zijn. De bijdrage van eerstgenoemden aan de onderzoekstaken die uitgevoerd moeten worden door de leden van het Auditoraat is bevorderlijk voor de afname van het aantal hangende zaken, terwijl dat aantal vooral aan Franstalige kant nog steeds te groot blijft, ook al is er een lichte verbetering merkbaar.

Aangezien het onzeker is dat de kaderuitbreiding waartoe besloten is bij de wet van 20 januari 2014 nog zal kunnen worden verlengd, is deze aanwezigheid des te belangrijker daar auditeurs die toegewezen zijn aan de afdeling bestuursrechtspraak door omstandigheden genoopt zouden kunnen worden hulp te bieden aan hun collega's van de afdeling wetgeving. Zonder verlenging van de kaderuitbreiding zou de noodzakelijke versterking van het aantal auditeurs bij de afdeling wetgeving, die vereist is wegens de zesde staats hervorming en die in principe 2 eenheden zou bedragen, ernstig op de helling komen te staan.

4. Relaties met de pers en de rechtzoekende – opleiding en aanstelling van persmagistraten bij het Auditoraat

In de beheersplannen van de auditeurs-generaal werd de noodzaak opgenomen van het oprichten van een persdienst teneinde de communicatie met de pers en de rechtzoekende te professionaliseren en te verbeteren.

In uitvoering daarvan werd in het Auditoraat, zoals in de Raad, een persdienst opgericht. Vier auditeurs, twee Franstalige en twee Nederlandstalige, volgden daartoe een mediatraining die specifiek voor de persmagistraten van de Raad van State werd georganiseerd.

Het zal hun taak zijn om als persmagistraten van het Auditoraat op te treden indien er naar de pers toe moet worden bericht over een verslag van het auditoraat.

Vermits de verslagen van het auditoraat niet openbaar zijn en alleen worden meegedeeld aan de partijen, zal een publieke reactie vanwege de persmagistraten van het auditoraat alleen reactief kunnen zijn, d.w.z. alleen mogelijk zijn indien en wanneer partijen het verslag in de pers hebben gebracht.

Ook zal er zal pas gereageerd moeten worden wanneer de inhoud van het verslag manifest verkeerd wordt voorgesteld. Daarbij is het de bedoeling het publiek correct voor te lichten over de inhoud van het auditoraatsverslag.

5. Vorming en informatie

In hun beleidsplannen beklemtoonden de beide auditeurs-generaal het belang van vorming. Het is dan ook met spijt dat in de loop van het besproken gerechtelijk jaar, meer bepaald tijdens het laatste trimester van het jaar 2013, de deelname aan vormingsactiviteiten buitenshuis tijdelijk stopgezet is moeten worden wegens ontoereikende budgettaire middelen. Meer algemeen wordt deelname aan dure opleidingsactiviteiten zoveel als mogelijk beperkt en desnoods geweigerd teneinde met het ter beschikking staande budget zoveel mogelijk collega's de kans te geven aan vormingsactiviteiten deel te nemen.

Anderzijds wordt getracht via de "middagen van het auditoraat" opleiding binnenshuis aan te bieden. Deze opleidingen, die overigens niet duur zijn, kunnen door alle leden van de Raad van State worden gevolgd. Tijdens het gerechtelijk jaar 2013-2014 zijn, dankzij het dynamisme van enkele collega's van beide taalrollen, de volgende uiteenzettingen gehouden:

- op 23 oktober 2013, "Het standstillbeginsel inzake grondrechten : wanneer het recht zich een weg tracht te banen tussen justitie en politiek" (Isabelle Hachez);
- op 13 december 2013, "Staatssteun" (Koen Van De Castele);
- op 10 maart 2014, "De zesde staatshervorming, met bijzondere aandacht voor de bevoegdheidsoverdrachten" (Luc Detroux et Wouter Pas);
- op 19 mei 2014, "L'octroi d'un dédommagement financier: pourquoi et comment (Luc Detroux) en "Schadevergoeding wegens een onwettige bestuurshandeling voor de hoven en rechtbanken of voor de Raad van State : een moeilijke keuze?" (Ignace Claeys).

Het Auditoraat beschikt voorts sedert lange tijd over een tweetalig "Vademecum" waarin alle richtlijnen en instructies van de auditeurs-generaal opgenomen zijn die verband houden met de organisatie van onze werkzaamheden inzake wetgeving en bestuursrechtspraak. Dit werkdocument is tijdens het gerechtelijk jaar 2013-2014 online gezet. Sedertdien kan elke collega daarin in real time alle nuttige informatie terugvinden over de gedragsregels die gevolgd dienen te worden bij de uitoefening van zijn of haar taken binnen het auditoraat.

6. Verhouding tussen de Raad en het Auditoraat

In de beleidsplannen van de beide auditeurs-generaal wordt gewezen op het belang van een goede verstandhouding en samenwerking tussen de Raad en het Auditoraat met respect voor ieders onafhankelijkheid.

In het voorbije gerechtelijk jaar werden er vooral in de afdeling wetgeving in nauwe samenwerking tussen de Raad en het Auditoraat afspraken gemaakt over de aanpak van de grote toevloed van adviesaanvragen met als doel de werkwijze zo optimaal mogelijk op elkaar af te stemmen teneinde zoveel als mogelijk advies te kunnen geven. Deze afspraken hebben ertoe geleid dat slechts in een uiterst beperkt aantal dossiers geen verslag werd opgemaakt en geen advies werd gegeven.

Bij artikel 92, § 1, derde lid, en voortaan ook bij paragraaf 2, derde en vierde lid, van datzelfde artikel van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, wordt het Auditoraat gemachtigd om de eenheid van de rechtspraak te helpen verzekeren (verwijzing naar de algemene vergadering en naar de verenigde kamers). De korpschefs van het auditoraat streven er zo veel mogelijk naar om van deze mogelijkheid alleen gebruik te maken in nauw overleg met de korpschef van de Raad belast met de bestuursrechtspraak.

7. Bijzondere situatie van de documentaristen en de deskundigen documentatie aangesteld bij het Auditoraat

Volgens artikel 76, § 2, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, worden “de leden van het auditoraat (...) ermee belast de documentatie betreffende de rechtspraak en de adviezen van de Raad van State in de vorm van geautomatiseerde bestanden bij te houden, te bewaren en ter beschikking te stellen”.

Krachtens deze bepaling zijn twee documentaristen van niveau 1 (1 N en 1 F), onder andere belast met de conceptie en het onderhoud van de gegevensbanken Audidoc en Jurisprudence voor de afdeling bestuursrechtspraak en van Capita Selecta voor de afdeling wetgeving.

Tevens heeft de hervorming van de afdeling wetgeving bij de wet van 2 april 2003, er inzonderheid toe geleid dat het Auditoraat belast wordt met het verzamelen en het analyseren van alle documentatie die noodzakelijk is voor het onderzoek van de adviesaanvragen. Teneinde deze taak te kunnen vervullen die voorafgaat aan het “onderzoek” van de aanvragen, beschikt het Auditoraat sedertdien over 8 deskundigen documentatie van niveau 2+ (4N en 4F).

Hoewel de voornoemde betrekkingen van documentalist (2) en van deskundige documentatie (8) vaste functies zijn, zijn de personen die deze functies momenteel uitoefenen contractuele personeelsleden. Teneinde te voorkomen dat degenen die deze functies uitoefenen zich niet aan de Raad “gebonden” zouden voelen, terwijl voor hun opleiding binnen de Raad aanzienlijke investeringen noodzakelijk zijn, zijn het administratief en geldelijk statuut en de personeelsformatie van het administratief personeel van de Raad van State dienovereenkomstig aangepast zodat deze betrekkingen voortaan in statutair verband zouden kunnen begeven worden. Deze operatie moet nog worden afgerond.

**IV. BEHEER VAN DE RAAD VAN STATE
EN ZIJN INFRASTRUCTUUR IN HET LICHT VAN
DE UITVOERING VAN HET BELEIDSPLAN VAN
DE EERSTE VOORZITTER**

1. Personeel

1.1. Ambtsdragers

1.1.1. Bezetting

Artikel 69 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State bepaalt dat de Raad van State is samengesteld uit:

- 44 leden, zijnde een eerste voorzitter, een voorzitter, 14 kamervoorzitters en 28 staatsraden;
- het auditoraat, samengesteld uit een auditeur-generaal, een adjunct-auditeur-generaal, 14 eerste auditeurs-afdelingshoofden, en 64 eerste auditeurs, auditeurs of adjunct-auditeurs;
- het coördinatiebureau, samengesteld uit 2 eerste referendarissen-afdelingshoofden en 2 eerste referendarissen, referendarissen of adjunct-referendarissen;
- de griffie, samengesteld uit een hoofdgriffier en 25 griffiers.

Sinds 2006 kent dat kader van de Raad van State een tijdelijke uitbreiding met 6 staatsraden (3 van elke taalrol), 12 leden van het auditoraat (6 van elke taalrol) en 6 griffiers (3 van elke taalrol).

Zoals reeds vermeld in het beleidsplan van de Eerste Voorzitter (punt 1.2.) heeft de wet van 20 januari 2014 voorzien in de verlenging, tot 31 december 2015, van de tijdelijke uitbreiding van het kader, met de mogelijkheid dat de Koning deze uitbreiding van het kader voor een vernieuwbare periode van twee jaar behoudt (artikelen 33 tot 36). De wet vermeldt dat deze maatregelen worden genomen *“teneinde de gerechtelijke achterstand weg te werken en de verhoging van het aantal adviesaanvragen te beantwoorden”* (zie het nieuwe opschrift van titel XI zoals gewijzigd door de wet). In de memorie van toelichting wordt dienaangaande gepreciseerd dat hiervoor is geopteerd *“als een soort van voorzichtigheidsmaatregel en vanuit de idee van goed beheer”*. De keuze wordt aldus gerechtvaardigd: *“Tot op heden is deze achterstand [van de afdeling Bestuursrechtspraak] inderdaad niet ingehaald en de nieuwe opdrachten die aan de Raad van State zullen moeten worden toevertrouwd zullen allicht nieuwe middelen, maar hoe dan ook het behoud van zijn bestaande middelen vereisen”*.⁽¹⁾⁽²⁾

(1) *Parl.St.* Senaat 2013-14, 5-2277/1, memorie van toelichting, p.8.

(2) Over dat laatste punt is de memorie van toelichting van het ontwerp bijzonder duidelijk: *“Zo voldoet, op dit moment reeds, het aantal magistraten toegewezen aan de afdeling wetgeving nauwelijks om binnen de toebedeelde tijd, het hoofd te bieden aan het grote aantal verzoeken om adviezen die worden gevraagd door verschillende wetgevers en executieven, en dit aantal zou noodzakelijkerwijs moeten toenemen als gevolg van de aanzienlijke overdracht van bevoegdheden die overwogen wordt in de context van de institutionele hervorming. Een andere doelstelling van de Raad van State is een significante vermindering van de duur van de termijn waarbinnen een geschil kan worden beslecht door die voor een gewone zaak, op maximum achttien maanden te brengen. Ook hier blijft het behoud van de huidige personeelsbezetting (magistraten en griffiers) gerechtvaardigd. Het blijft het eveneens op grond van het feit dat we nu al vaststellen dat het aantal ingediende beroepen stijgt en omdat het niet mogelijk is om nu reeds het belang te meten van de werklust die de huidige hervorming van de Raad van State zou kunnen veroorzaken in de huidige personeelsbezetting.*

A. Samenstelling contingent ambtsdragers en mandaathouders (31/12/2014)

AMBTSDRAGERS	Korps		Bezetting		Vacante betrekkingen	
	Fr	Nl	Fr	Nl	Fr	Nl
Eerste Voorzitter & Voorzitter	1	1	1	1		
Kamervoorzitter	7	7	7	7		
Staatsraad	17	17	15	15	2	2
Totaal Raad	25	25	23	23	2	2
Hoofdgriffier	1		1			
Griffier	15	16	14	15	1	1
Totaal Griffie	16	16	15	15	1	1
Eerste referendaris-afdelingshoofd	1	1	1	1		
Eerste referendaris	1	1	1			
Adjunct-referendaris				1		
Totaal Coördinatiebureau	2	2	2	2	0	0
Auditeur-generaal & Adjunct-auditeur-generaal	1	1	1	1		
Eerste auditeur-afdelingshoofd	7	7	7	6		1
Eerste auditeur	38	38	18	13	-1	1
Auditeur			19	22		
Adjunct-auditeur			2	2		
Totaal Auditoraat	46	46	47	44	-1	2
Assessor	5	5	5	4	0	1
TOTAAL AMBTSDRAGERS	94	94	92	88	3	6
Beheerder		1				1*
Stafdirecteur	1	1			1	1*
ALGEMEEN TOTAAL	95	96	92	88	4	8

*De mandaten van beheerder en van stafdirecteur Budget en Beheer zijn op 15 mei 2014 verstreken, maar in toepassing van het principe van de continuïteit van de openbare dienst, blijven de houders van die mandaten tot hun eventuele aanwijzing of vervanging hun functie uitoefenen, daar ze een hernieuwing ervan hebben gevraagd en een gunstig advies van de algemene vergadering hebben gekregen.

Welnu, de bevoegdheid van de Raad van State zal voor een groot deel worden uitgebreid door de toekenning van schadevergoedingsgeschillen. Zo ook, zij het in mindere mate of onzekerder in ieder geval, zullen erbij komen: de nieuwe handelingen die een beroep tot nietigverklaring kunnen genereren, de uitbreiding van de mogelijkheid van het moduleren van de gevolgen van de arresten voor individuele handelingen, de hervorming van het kort geding, de bestuurlijke lus, de instructies over de uitvoering van arresten. Het spreekt voor zich dat deze verschillende hervormingen noodzakelijkerwijze zullen leiden tot een aanzienlijke toename van de werklast van magistraten en griffiers toegewezen aan de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State” (ibidem p. 39-40).

B. Bewegingen ambtsdragers en mandaathouders 2014

OUT	datum vertrek	IN	datum in
AMBTSDRAGERS		AMBTSDRAGERS	
staatsraad	25/03/2014	eerste voorzitter	20/01/2014
staatsraad	01/04/2014	adjunct auditeur	14/08/2014
kamervoorzitter	01/06/2014	adjunct referendaris	01/10/2014
kamervoorzitter	01/07/2014		
eerste auditeur afdelingshoofd	01/09/2014		
auditeur	01/11/2014		
assessor	08/06/2014		
MANDAATHOUDERS		MANDAATHOUDERS	
beheerder	15/05/2014	beheerder	
stafdirecteur P&O	15/05/2014	stafdirecteur P&O	
stafdirecteur B&B	15/05/2014	stafdirecteur B&B	
TOTAAL OUT		10	TOTAAL IN
			3

C. Vacatures ambtsdragers en mandaathouders (31/12/2014)

	Vacatures
AMBTSDRAGERS	
staatsraad	4
eerste auditeur-afdelingshoofd	1
adjunct auditeur	1
assessor	1
griffier	2
MANDAATHOUDERS	
beheerder	1
stafdirecteurs	2
TOTAAL	12

Wat betreft de 4 vacatures van staatsraad

De algemene vergadering heeft in haar zitting van 10 juni 2014 voor elke van de 4 vacante plaatsen een lijst met drie kandidaten voorgesteld.

De Senaat heeft in zijn plenaire vergadering van 7 november 2014 een lijst met drie kandidaten voor een vacant ambt van Franstalige staatsraad voorgesteld en heeft de lijst van de algemene vergadering van de Raad van State met de kandidaten voor het vacante ambt van Nederlandstalige staatsraad bevestigd. De Kamer van volksvertegenwoordigers heeft in haar plenaire vergadering van 13 november 2014 een lijst met drie kandidaten voor een vacant ambt van Franstalige staatsraad voorgesteld en heeft de lijst van de algemene vergadering van de Raad van State met de kandidaten voor het vacante ambt van Nederlandstalige staatsraad bevestigd.

De voordrachten van de twee Franstalige kandidaten zijn in het Belgisch Staatsblad van 19 december 2014 bekendgemaakt (met erratum, bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 24 december 2014) en de voordrachten van de twee Nederlandstalige kandidaten zijn in het Belgisch Staatsblad van 30 december 2014 bekendgemaakt.

Wat betreft de vacatures van eerste auditeur-afdelingshoofd en van adjunct-auditeur

De procedure voor de aanwijzing van de eerste auditeur-afdelingshoofd is aan de gang. Het advies van de adjunct-auditeur-generaal is op 7 november 2014 aan de minister overgezonden. Door de aanwijzing in dat adjunct-mandaat zal een nieuwe plaats van adjunct-auditeur vrijkomen, die bovenop de reeds bestaande vacature komt.

Wat betreft de vacature van assessor

De algemene vergadering heeft in haar zitting van 10 juni 2014 een lijst met drie kandidaten voor de vacante betrekking van Nederlandstalig assessor voorgesteld. De Senaat heeft die lijst in zijn plenaire vergadering van 7 november 2014 bevestigd.

De voordracht van de kandidaten is in het Belgisch Staatsblad van 31 december 2014 bekendgemaakt.

Wat betreft de 2 vacatures van griffier

Deze twee plaatsen zijn sinds 1 november 2013 vacant. Sinds de wijziging van de gecoördineerde wetten op de Raad van State bij de wet van 20 januari 2014 worden de griffiers benoemd op basis van hun rangschikking voor een vergelijkend examen waarvan de algemene vergadering van de Raad van State de voorwaarden bepaalt (artikel 72 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State), wat in de algemene vergadering van 21 oktober 2014 is geschied.

Wat betreft de vacatures van beheerder en van de 2 stafdirecteurs

De situatie van de beheerder en van de 2 stafdirecteurs is bijzonder zorgwekkend. Die mandaathouders hebben immers een cruciale rol in het beheer van het personeel, het budget en de infrastructuur van de Raad van State, inzonderheid op een ogenblik waarop wezenlijke besparingen moeten worden gerealiseerd die door de Regering worden gevraagd.

Die mandaten zijn op 15 mei 2014 opengevallen en zijn tot op heden niet hernieuwd kunnen worden. De reden hiervoor is dat de respectieve bezoldigingen waren vastgesteld in bezoldigingsschalen bepaald bij het koninklijk besluit van 29 juni 1973 *houdende bezoldigingsregeling van het personeel van de federale overheidsdiensten*. Dat besluit is met ingang van 1 januari 2014 echter opgeheven bij het koninklijk besluit van 25 oktober 2013 *betreffende de geldelijke loopbaan van de personeelsleden van het federaal openbaar ambt*.

Het voorstel om een koninklijk besluit vast te stellen waarin voor die drie mandaathouders dezelfde bezoldigingsschalen als vroeger worden vastgesteld, is afgewezen. Daarentegen bepaalt een nieuw koninklijk besluit van 25 april 2014 *tot vaststelling van het geldelijk statuut van de beheerder en de houders van de adjunct-mandaten van de Raad van State, bedoeld in de artikelen 102bis en 102ter van de wetten op de Raad van State gecoördineerd op 12 januari 1973* dat de bezoldiging van die mandaathouders wordt vastgesteld met toepassing van de artikelen 1 tot 4 van het koninklijk besluit van 11 juli 2001 *betreffende de weging van de management- en staffuncties in de federale overheidsdiensten en tot vaststelling van hun wedde*.

Overeenkomstig artikel 2 van het voornoemde koninklijk besluit van 25 april 2014 heeft de minister van Binnenlandse Zaken met een ministerieel besluit van 23 september 2014 de weging bepaald van de functies van beheerder en van de twee stafdirecteurs, op voorstel van de eerste voorzitter van de Raad van State, geformuleerd in overleg met de auditeur-generaal.

Wat betreft de betrekkingen van beheerder en van stafdirecteur Budget en Beheer, heeft de algemene vergadering op 10 juni 2014 voorgesteld de aanstelling van de heren Klaus Vanhoutte en Jef Busschots in die functies te hernieuwen. Daar de beheerder krachtens artikel 102*bis* van de gecoördineerde wetten op de Raad van State benoemd moet worden bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, was het advies van de inspectie van Financiën echter vereist. Spijtig genoeg was dat advies negatief, vooral omdat het wenselijk zou zijn geweest dat het advies van de minister van Ambtenarenzaken over de weging van de functies was gevraagd, alhoewel de wet deze vormvereiste niet voorschrijft. De Eerste Voorzitter heeft derhalve de minister van Ambtenarenzaken met brief van 30 oktober 2014 om dat advies verzocht. In afwachting van de eventuele hernieuwing van hun mandaat blijven de twee mandaathouders hun functie uitoefenen met toepassing van het beginsel van de continuïteit van de openbare dienst.

De vorige titularis van het adjunct-mandaat van stafdirecteur Personeel&Organisatie heeft niet om de verlenging van haar mandaat gevraagd. In deze vacature kan pas worden voorzien wanneer bekend is tot welke taalrol deze moet behoren, met andere woorden pas na de eventuele hernieuwing van de mandaten van de heren Vanhoutte en Busschots.

1.1.2. Initiatieven ter verbetering van het humanresourcesbeleid

Evaluatie van de ambtsdragers

In het beleidsplan van de Eerste Voorzitter (punt 2.2.1.) werd inzake het evalueren van magistraten gesteld dat *"het evalueren van de magistraten (...) een tendens (is) die niet alleen in België, maar ook in alle lidstaten van de EU erg in is. Evalueren is beslist nodig, maar bijzonder moeilijk in praktijk te brengen. Zowel hier als elders moeten we trachten ons op de essentie te concentreren en ons niet te verliezen in ingewikkelde en overbodige procedures. Gelukkig vereenvoudigt het wetsontwerp tot hervorming van de Raad van State de procedures ter zake."*

Het wetsontwerp waarvan in het beleidsplan sprake was, heeft ontstaan gegeven aan de wet van 20 januari 2014. Deze wet voegt in de gecoördineerde wetten op de Raad van State een nieuw artikel 74/7 in waarbij de mandaathouders periodiek, om de drie jaar, worden geëvalueerd.

De regels voor de evaluatie worden nader aangegeven in het koninklijk besluit van 25 april 2014 *tot vaststelling van de nadere regels en de criteria voor de evaluatie van de ambtsdragers van de Raad van State*, vastgesteld op het advies dat de korpschefs op 5 maart 2014 hebben gegeven nadat alle houders van een adjunct-mandaat op 26 februari 2014 waren gehoord.

Het voornoemde artikel 74/7 voorziet tevens in functioneringsgesprekken die minstens eenmaal per jaar plaatsvinden.

1.2. Administratief personeel

1.2.1. Bezetting

Het administratief personeel bestaat uit 201 statutaire medewerkers (op een kader van 224 betrekkingen) en 92 contractuele medewerkers, te weten 71 contractuele personeelsleden en 21 leden van het schoonmaakpersoneel.

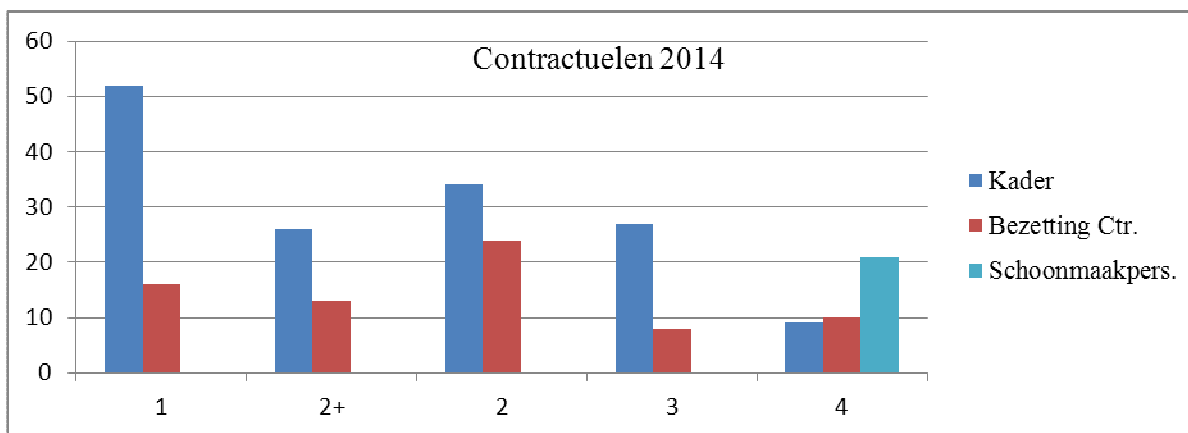
A. Kader / bezetting statutair personeel (31/12/2014)

Stat. 2014	1	2+	2	3	4	Tot.
Kader	62	28	30	68	36	224
Bezetting	60	17	26	61	37	201*

* Van de 201 statutaire medewerkers zijn er 3 in overtal door de inwerkingtreding van het nieuwe kader (zie punt 1.2.2.A.).

B. Kader / bezetting contractueel personeel (31/12/2014)

Ctr.2014	1	2+	2	3	4	Tot. Kader	Tot Bez.	Tot. Schoon.
Kader	52	26	34	27	9	148		
Bezetting Ctr.	16	13	24	8	10		71	
Schoonmaakpers.					21		21	21
Totaal						148	92	21

C. Bewegingen administratief personeel 2014

OUT	datum vertrek		IN	datum in	
STAT. PERS.			STAT. PERS.		
opsteller	01/03/2014				
taaladviseur	31/07/2014				
bestuurlijk attaché	13/08/2014				
bestuurlijk attaché	30/09/2014				
adjunct-secretaris	01/12/2014				
		5			0
CONTR. PERS.			CONTR. PERS.		
klerk	30/04/2014				
klerk	30/09/2014				
		2			0
TOTAAL OUT		7	TOTAAL IN		0

Om de besparingsdoelstellingen te bereiken, heeft de Raad van State **geen** vervangingen laten plaatsvinden van administratieve personeelsleden die in de loop van 2014 de instelling hebben verlaten.

D. Vacatures statutair personeel (31/12/2014)

	Vacatures
ADMINISTRATIEF PERSONEEL	
bestuurlijk attaché	2
documentalist	2
deskundige documentatie	8
adjunct-secretaris	4
technicus-informatica	2
klerk	7
receptionist	1
TOTAAL	26

E. Sterke daling van het aantal administratieve personeelsleden sedert 2008

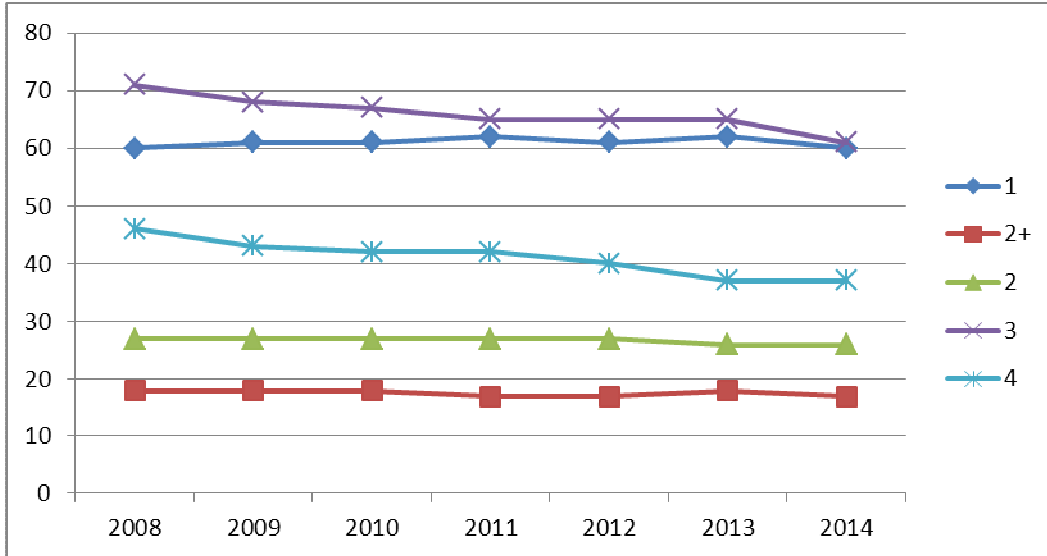
De daling van het aantal administratieve personeelsleden zoals beschreven in het beleidsplan van de Eerste Voorzitter (punt 1.1.2.) heeft zich voortgezet in 2014.

In kwantitatief opzicht dient erop te worden gewezen dat zich ten gevolge van de overdracht van het annulatiecontentieux in vreemdelingenzaken aan de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen en door de budgettaire beperkingen die de jongste jaren opgelegd zijn, een aanzienlijke daling van het aantal administratieve personeelsleden heeft plaatsgevonden: tussen 2008 en 2013 is dit aantal afgenomen van 369,48 tot 254,22 VTE, dat is een daling met 115,2 VTE of **31,18 %**, zoals uit onderstaande tabel blijkt. Ten opzichte van 2013 doet er zich een daling voor van 16,6 VTE.

Situatie december 2014 in VTE

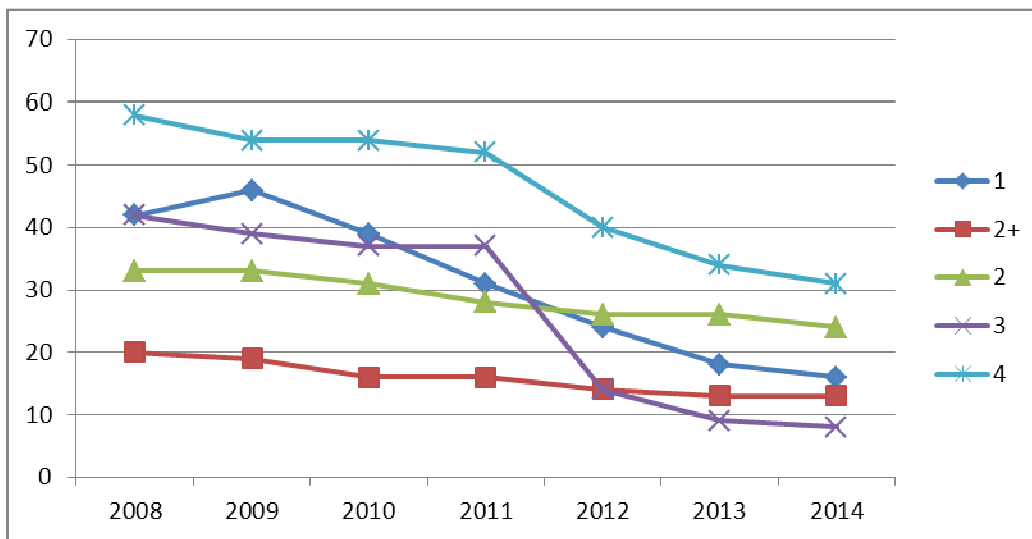
	1		2+		2		3		4		Totaal VTE		Verschil 2008	
	Sta	Ctr	Sta	Ctr	Sta	Ctr	Sta	Ctr	Sta	Ctr	Sta	Ctr	Sta	Ctr
Adm.Diensten Fr Auditoraat	10,4	2,1	1,8	4	1,8	3	1		3	2	18	11,1	-1,7	-5,5
Adm.Diensten NI Auditoraat	5,4	1,6	2,4	2,8		2,5	4,5		3,5		15,8	6,9	1,05	-15,3
Coördinatiebureau & Bibliotheek	2	3,6			1,5	2	3,8		1		8,3	5,6	-3,46	-5,5
Kamers Fr	3	1		1	1,3	1,6	8,8	0,5	2	1	15,1	5,1	-1,76	-6,5
Kamers NI	5,8	1	0,8	1	4,3	3	3,1	0,8	2,6		16,6	5,8	-4,32	-14,32
Griffie Fr. Bestuursrechtspr.	2	1			4,6	2	9,2		3,6	2	19,4	5	2,1	-6,92
Griffie NI. Bestuursrechtspr.	1		1	1	3,6	4,1	6,2	1,6	3,8		15,6	6,7	-2,3	-7,4
Griffie & secret. Wetgeving Fr	1,8					1,67	4,8		1,8		8,4	1,67	2,8	-4,73
Griffie & secret. Wetgeving NI	1	1	0,8		1,8	1,6	3,4	3	1	1	8	6,6	1,6	0,2
Overeenstemming der teksten	14,9		1				1				16,87	0	-0,06	-1
Personeel & Organisatie	1,8		3	1	1		1				6,8	1	1,14	-1,6
Budget & Beheer	0		1	2			4		1,67	1	6,67	3	-0,33	-6,63
Informatica & Drukkerij	3	0,8	1		1		2		1		8	0,8	-1	-1,2
Veiligheid & Preventie									1		1	0	1	0
Secret. Korpschefs	1		3		0,8						4,8	0	0	-1
Onthaal & Zittingen								0,5	5,8	0,5	5,8	1	-10,6	-19,8
Schoonmaak										18,81	0	18,81	0	-2,18
Eindtotaal	53,1	12,1	15,8	12,8	21,7	21,5	52,8	6,4	31,8	26,31	175,14	79,08	-15,84	-99,38
											254,22			-115,2

a) Evolutie bezetting statutair administratief personeel van 2008 tot 2014 per niveau

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1	60	61	61	62	61	62	60
2+	18	18	18	17	17	18	17
2	27	27	27	27	27	26	26
3	71	68	67	65	65	65	61
4	46	43	42	42	40	37	37
Tot. Stat.	222	217	215	213	210	208	201

b) Evolutie bezetting contractueel administratief personeel van 2008 tot 2014 per niveau

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1	42	46	39	31	24	18	16
2+	20	19	16	16	14	13	13
2	33	33	31	28	26	26	24
3	42	39	37	37	14	9	8
4	58	54	54	52	40	34	31
Tot. Ctr.	195	191	177	164	118	100	92

1.2.2. Initiatieven ter verbetering van het humanresourcesbeleid

A. Implementatie van statuutswijziging en nieuw organiek kader

Zoals aangegeven in het beleidsplan van de Eerste Voorzitter (punt 1.1.3.) heeft de algemene vergadering van 17 april 2012 wijzigingen van het statuut van het administratief personeel en van de personeelsformatie voorgesteld.

Wat het statuut van het administratief personeel betreft, gaat het om de toevoeging van een aantal graden (deskundige documentatie en technicus-informatica).

Wat de personeelsformatie betreft, heeft de algemene vergadering voorgesteld om het aantal betrekkingen in een aantal graden te wijzigen, namelijk een optrekken van het aantal betrekkingen in graden waarvoor zwaardere diplomaveisten gelden gecompenseerd door een vermindering van het aantal betrekkingen in minder hoge graden. Die operatie leidt tot een daling van het aantal betrekkingen (het scheppen van 17 nieuwe betrekkingen gaat gepaard met het schrappen van 22 bestaande betrekkingen), maar met een verhoging van de beroepsbekwaamheid.

In de loop van het jaar 2014 werd de procedure om de voorgestelde statuutswijziging en wijziging van het organiek kader te kunnen doorvoeren, gefinaliseerd. Zo werd er op 18 februari 2014 een protocol van akkoord gesloten met de representatieve vakbonden.

De Koninklijke besluiten van 4 april 2014 ‘tot goedkeuring van de personeelsformatie van het administratief personeel van de Raad van State’, ‘tot vaststelling, met het oog op de toepassing van artikel 43 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, van de graden van het administratief personeel van de Raad van State, die eenzelfde trap van de hiërarchie vormen’ en ‘houdende de vaststelling van het taalkader van het administratief personeel van de Raad van State’ werden gepubliceerd in het Staatsblad van 29 april 2014.

In de vergadering van 6 mei 2014 heeft de algemene vergadering beslist om de wijzigingen van het statuut van het administratief personeel in werking te doen treden op 1 mei 2014, tevens de datum waarop de Koninklijke besluiten inzake het organiek kader, het taalkader en de taaltrappen, in werking zijn getreden.

B. Doorlichting van de diensten

In het beleidsplan van de Eerste Voorzitter (punt 1.1.4.) werd als uitgangspunt geponeerd dat elke overheidsinstantie erop dient toe te zien dat ze het personeel dat ze in dienst heeft goed inzet. Deze vereiste geldt des te meer in geval van budgettaire beperkingen, die vaak lineair zijn en waarvan te vrezen valt dat ze nog enige tijd zullen aanhouden. In dergelijke omstandigheden is het absoluut noodzakelijk het personeel optimaal in te zetten.

Om tot een meer optimale aanwending van de personeelsmiddelen te komen hebben de korpschefs reeds tijdens hun vergadering van 30 augustus 2013 beslist aan de diensthoofden een doorlichting van hun dienst te vragen. Deze beslissing is nog niet uitgevoerd inzonderheid wegens het vertrek van de stafdirecteur Personeel en Organisatie. De beslissing is opnieuw genomen tijdens de vergadering van de korpschefs van 6 oktober 2014.

De Eerste Voorzitter heeft de diensthoofden toegesproken om hen de situatie toe te lichten. Hij heeft de diensthoofden ook aangemoedigd om zelf verbeteringsvoorstellen te formuleren en om actief op zoek te gaan naar mogelijke synergieën met andere diensten. Daaropvolgend is aan de diensthoofden een formulier bezorgd waarin zij moeten aangeven hoeveel personen in hun dienst tewerkgesteld zijn, welk statuut en welke arbeidstijdregeling op hen van toepassing zijn en waarin wordt gevraagd om een gedetailleerde beschrijving te geven van eenieders taken. In het formulier is tevens ruimte voorzien voor andere voorstellen en opmerkingen. De resultaten van deze bevraging worden eerstdaags verwacht en zullen door de beheerder en de hoofdgriffier worden verwerkt in een rapport ten behoeve van de korpschefs.

Het blijft evenwel een zeer moeilijke opgave bij afwezigheid van de stafdirecteur Personeel en Organisatie die tot nu toe niet vervangen is en die een doorslaggevende rol speelt bij een dergelijke doorlichting.

Daarom wordt erop aangedrongen dat er snel een stafdirecteur Personeel en Organisatie aangesteld wordt, want die leidinggevende persoon zal een cruciale rol moeten spelen in het bijzonder in het kader van de besparingsmaatregelen waartoe de huidige regering besloten heeft.

2. Budget

2.1. Begroting 2014

2.1.1. Initiële kredieten

In de begroting 2014 werd in zijn geheel 39.613.000 € uitgetrokken voor het beheer van de Raad van State. Het verbruik van dit budget werd aangerekend op de volgende basisallocaties:

Basisallocatie	Omschrijving	Krediet	Blokkeringen
13.59.01.111103	bezoldiging statutair personeel	10.461	482
13.59.01.111104	bezoldiging contractueel personeel	4.108	118
13.59.03.111103	bezoldiging ambtsdragers	22.452	
13.59.01.111145	sociaal dienstbetoon	43	6
13.59.02.121101	werkingskosten	1.948	352
13.59.02.121104	werkingskosten ICT	167	33
13.59.02.741001	vervoermiddelen	57	11
13.59.02.742201	investeringen	83	17
13.59.02.742204	investeringen ICT	294	84
Totaal		39.613	1.103

Vanaf 2014 worden, op voorstel van de Raad van State, deze personeelsuitgaven die bestemd zijn voor ambtsdragers aangerekend op een afzonderlijke basisallocatie. De bijzondere aard van de budgettaire structuur van de Raad van State en zijn wettelijk contingent ambtsdragers komt hierdoor beter tot uiting: voor het functioneren van een rechtscollege in een democratische rechtsstaat is de onafhankelijkheid van de magistraten onontbeerlijk en een budgettaire specificiteit gerechtvaardigd. Zowel de Inspectie van Financiën als de FOD B&B hebben ermee ingestemd de kredieten voor de ambtsdragers vanaf 2014 in te schrijven op basisallocatie 13.59.03.111103. Op de vroegere basisallocatie 13.59.01.111103 worden bijgevolg enkel nog de kredieten voor de statutaire personeelsleden van de Raad van State ingeschreven.

Op 4 april 2014 heeft de Ministerraad beslist om rekening te houden met de raming van nieuwe ontvangsten van 680.725 € in de rijksmiddelenbegroting, die gegenereerd zullen worden door de nieuwe koninklijke besluiten 'kosten' en 'verhaalbaarheid' (respectievelijk 596.765 € en 83.960 €). Vanaf 2015 worden de nieuwe ontvangsten geraamd op 932.069 € (respectievelijk 716.719 € en 215.350 €). In de begroting 2014 werd de basisallocatie 13.59.03.111103 (bezoldigingen ambtsdragers) verhoogd (in vastlegging en vereffening) met 681.000 €. Deze verhoging werd budgettair verrekend door eerst de blokkering (444 k€) op het initiële krediet (22.215 k€) op te heffen en vervolgens dit initiële krediet te verhogen met 237 k€. Deze maatregel past in het terugdringen van het structurele tekort dat zich sinds 2012 voordoet bij de kredieten bestemd voor de ambtsdragers en dat toe te schrijven is aan de toepassing van lineaire besparingsmaatregelen op het contingent ambtsdragers gelijktijdig met een uitbreiding van dit contingent.

2.1.2. Verbruikte kredieten en saldo

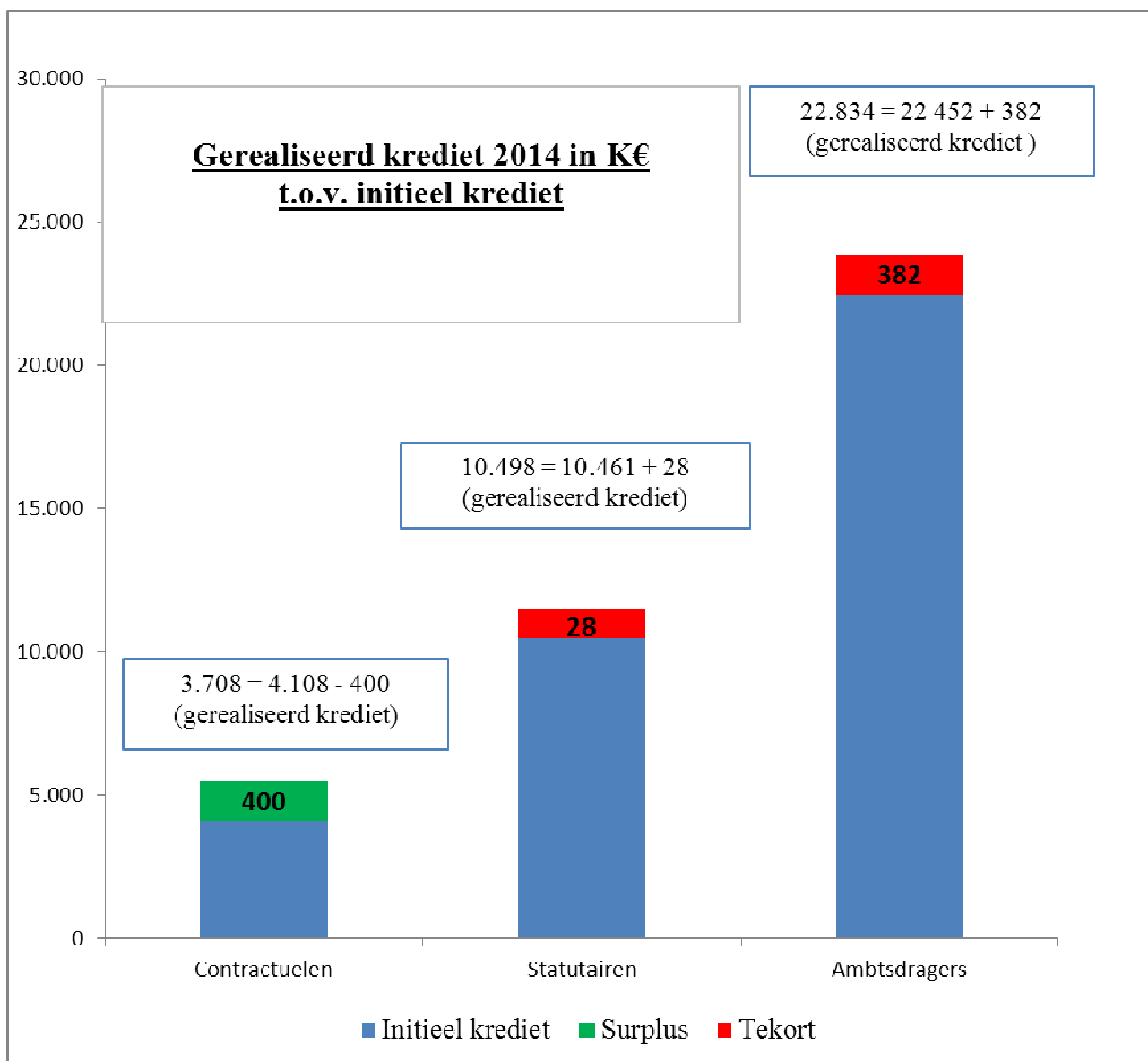
Onderstaande tabel geeft per basisallocatie het saldo weer zowel ten opzichte van het initiële toegekende krediet als het krediet na aftrek van de blokkeringen (beschikbare krediet).

Beschikbaar budget 2014 (in k€)						
Basisallocatie	omschrijving	initieel krediet	beschikbaar krediet	Verbruik (raming)	saldo tov initieel krediet	saldo tov beschikbaar krediet
13.59.01.111103	bezoldiging statutair personeel	10.461	9.979	10.489	-28	-510
13.59.01.111104	bezoldiging contractueel personeel	4.108	3.990	3.708	400	282
13.59.03 111103	bezoldiging ambtsdragers	22.452	22.452	22.834	-382	-382
13.59.01 114005	sociaal dienstbetoon	43	37	29	14	8
13.59.02.121100	werkingskosten	1.948	1.596	1.558	390	38
13.59.02.121104	werkingskosten ICT	167	134	130	37	4
13.59.02.741001	vervoermiddelen	57	46	44	13	2
13.59.02.742201	investeringen	83	66	42	41	24
13.59.02.742204	investeringen ICT	294	210	140	154	70

2.2. Personeelskredieten

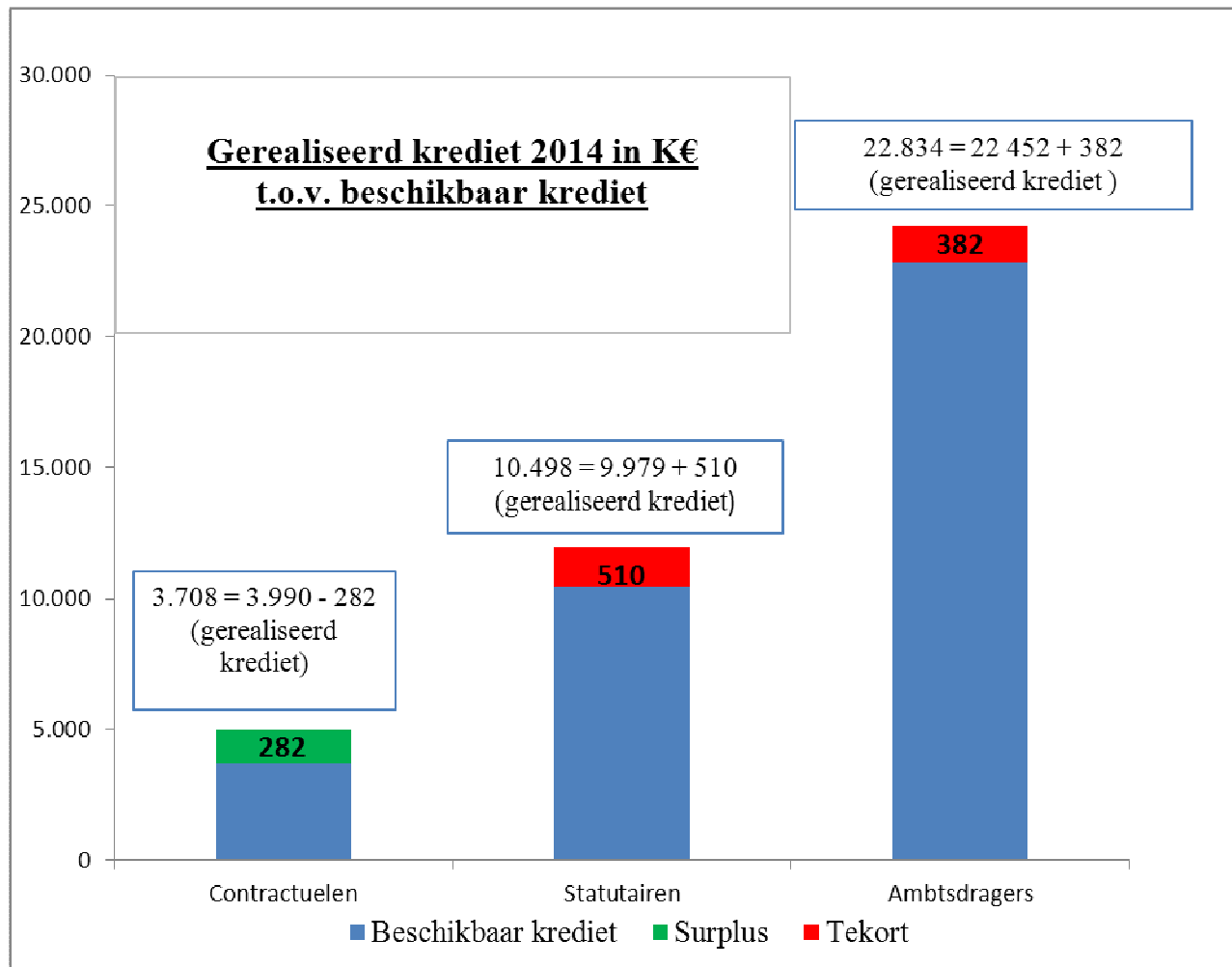
2.2.1. Gerealiseerde personeelskredieten ten opzichte van initieel krediet 2014

Onder punt 2.1.2. werd reeds aangegeven dat er in 2014 een onderscheid dient te worden gemaakt tussen de initieel toegekende kredieten en de beschikbaar gestelde kredieten. In het licht van dit onderscheid geven onderstaande tabellen het verbruik weer van de personeelskredieten 2014 per personeelscategorie. Voorzichtigheidshalve dient te worden opgemerkt dat de verbruikcijfers - voor de lonen van de maand december - gebaseerd zijn op ramingen.

Uit deze grafiek blijkt dat de personeelskredieten in zijn geheel (op 10 k€ na) sluitend zijn: de tekorten bij de ambtsdragers (-382 k€) en bij de statutaire personeelsleden (-28 k€) worden intern gecompenseerd door het surplus bij de contractuele medewerkers (400 k€).

2.2.2. *Gerealiseerde personeelskredieten ten opzichte van beschikbaar krediet 2014*

Ten opzichte van het beschikbare krediet doet er zich in totaal een tekort voor van 610 k€. Hierbij dient eraan herinnerd te worden dat dit tekort zich voordoet niettegenstaande de openstaande betrekkingen, zowel in het statutaire contingent als bij de ambtsdragers.

Vanaf hun moment van openvallen vertegenwoordigen deze vacatures de volgende kredieten:

- bij de ambtsdragers: 603 k€
  - 4 staatsraden: 325 k€
  - 1 eerste auditeur-afdelingshoofd: 42 k€
  - 1 stafdirecteur: 66 k€
  - 2 griffiers: 128 k€
  - 1 assessor: 28 k€
  - 1 adjunct auditeur: 14 k€
- bij de statutaire medewerkers: 446 k€*
  - 4 adjunct-secretarissen: 134 k€
  - 2 bestuurlijk attachés: 31 k€
  - 2 technici-informatica: 81 k€
  - 7 klerken: 176 k€
  - 1 receptionist: 24 k€

* De vacante betrekkingen van 2 documentalisten en 8 deskundigen documentatie hebben geen budgettaire weerslag aangezien deze taken toevertrouwd zijn aan 10 contractuele medewerkers.

Zoals reeds benadrukt in het beleidsplan van de Eerste Voorzitter (punt 1.2.2. 3°, 2), dient eveneens te worden onderstreept dat de bezoldigingen van enkele magistraten ten laste waren van de begroting van de Raad van State, terwijl andere instellingen dan de Raad van State gebruik hebben gemaakt van hun diensten. Het gaat daarbij meer bepaald om:

- 2 staatsraden en 2 auditeurs gedetacheerd naar ministeriële kabinetten, van wie de bezoldiging ten laste is gebleven van de begroting van de Raad van State;
- een eerste auditeur met de functie van ombudsman bij het Vlaams Gewest, van wie de bezoldiging wordt betaald door de Raad van State maar grotendeels wordt terugbetaald aan de Belgische Staat zonder dat dat wordt opgenomen in de rekeningen van de Raad van State.

Samenvattend kan worden gesteld dat het tekort, hoewel het verontrustend blijft, duidelijk minder groot is dan werd voorzien in het beleidsplan van de Eerste Voorzitter (punt 1.2.2. 2°). In dat plan werd dat tekort voor de personeelskosten, indien geen maatregelen werden genomen, immers geraamd op zowat 2.063.000 €.

In het beleidsplan (blz. 19 e.v.) werd de nadruk gelegd op het feit dat als de verlenging van de voorlopige uitbreiding van de personeelsformatie met 6 staatsraden, 12 auditeurs en 6 griffiers, zou worden goedgekeurd door het parlement, de nodige middelen dienden te worden opgenomen in de begroting. De uitbreiding van de personeelsformatie is verlengd bij de wet van 20 januari 2014, maar de bijkomende kredieten zijn niet in gelijke mate toegekend.

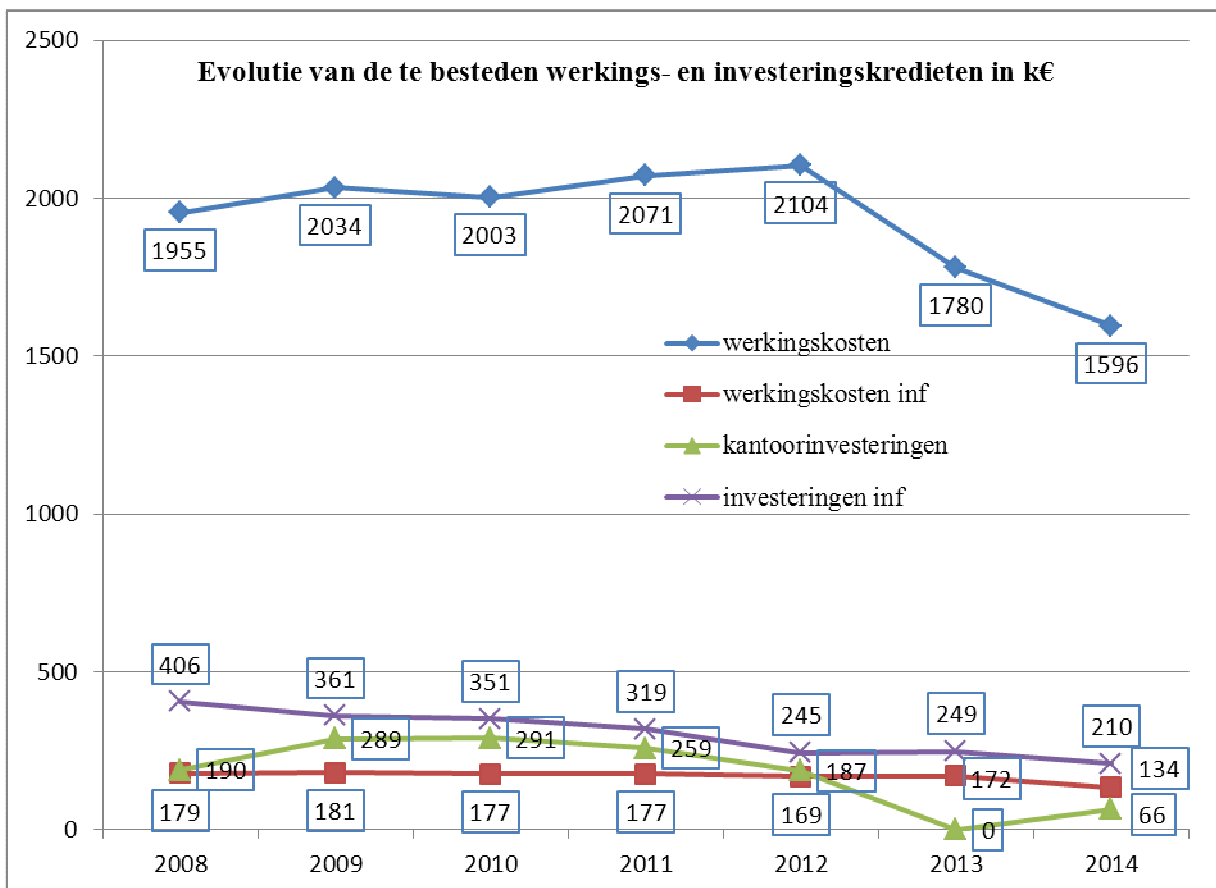
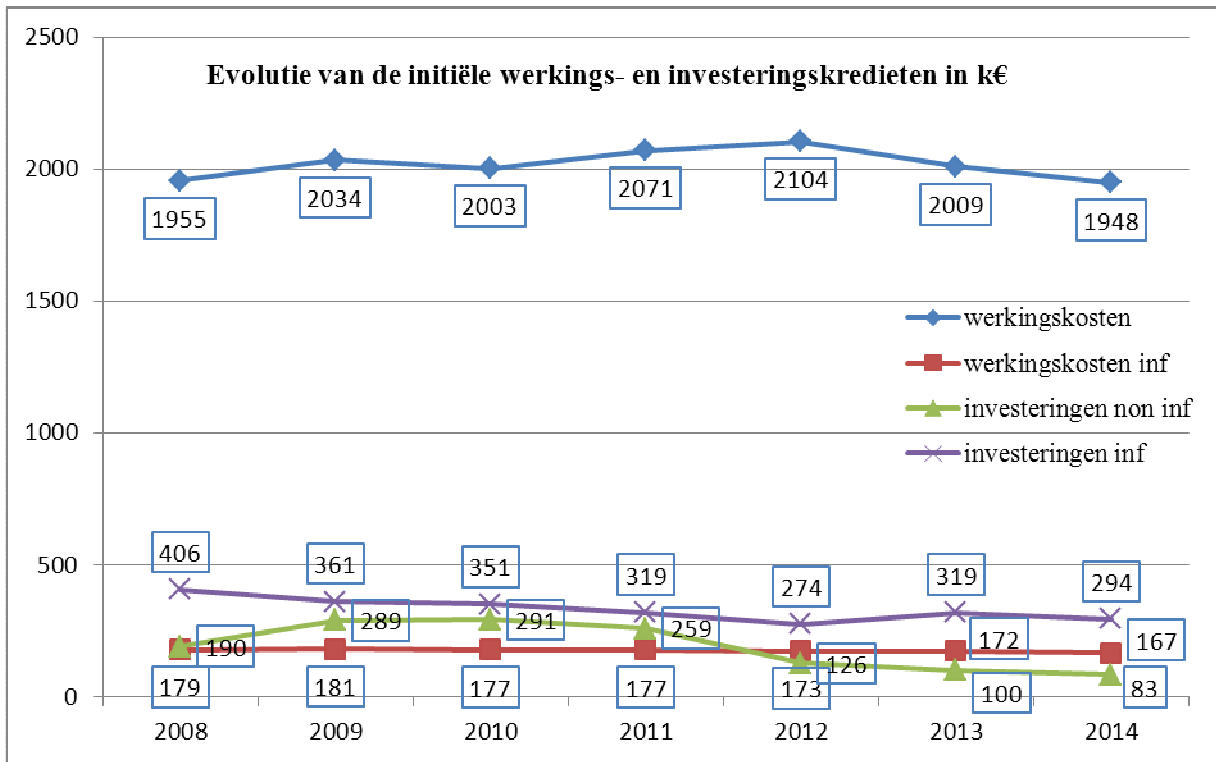
De Ministerraad heeft evenwel beslist tot een verhoging ten belope van 681.000 € voor wat betreft de kredieten met betrekking tot de ambtsdragers. Dat bedrag heeft het mogelijk gemaakt de geblokkeerde kredieten vrij te maken (444.000 €), maar het overblijvende bijkomende bedrag (237.000 €) was ontoereikend om de bezoldigingen te dekken van de ambtsdragers waarin was voorzien in de uitbreiding van de personeelsformatie. Het is dus voornamelijk dankzij het niet-ervangen van ambtsdragers en statutaire en contractuele personeelsleden dat het tekort beperkt is gebleven.

2.3. Werkings- en investeringskredieten

Op het gehele budget van 39.613.000 € werd in de begroting 2014 2.549.000 € uitgetrokken voor de werkings- en investeringsmiddelen van de Raad van State, ofwel 6,43%.

2.3.1. Evolutie van de toegekende en beschikbare kredieten

Onderstaande grafieken geven de evolutie weer van deze kredieten, zowel wat betreft de initieel toegekende kredieten als wat betreft de beschikbaar gestelde kredieten.

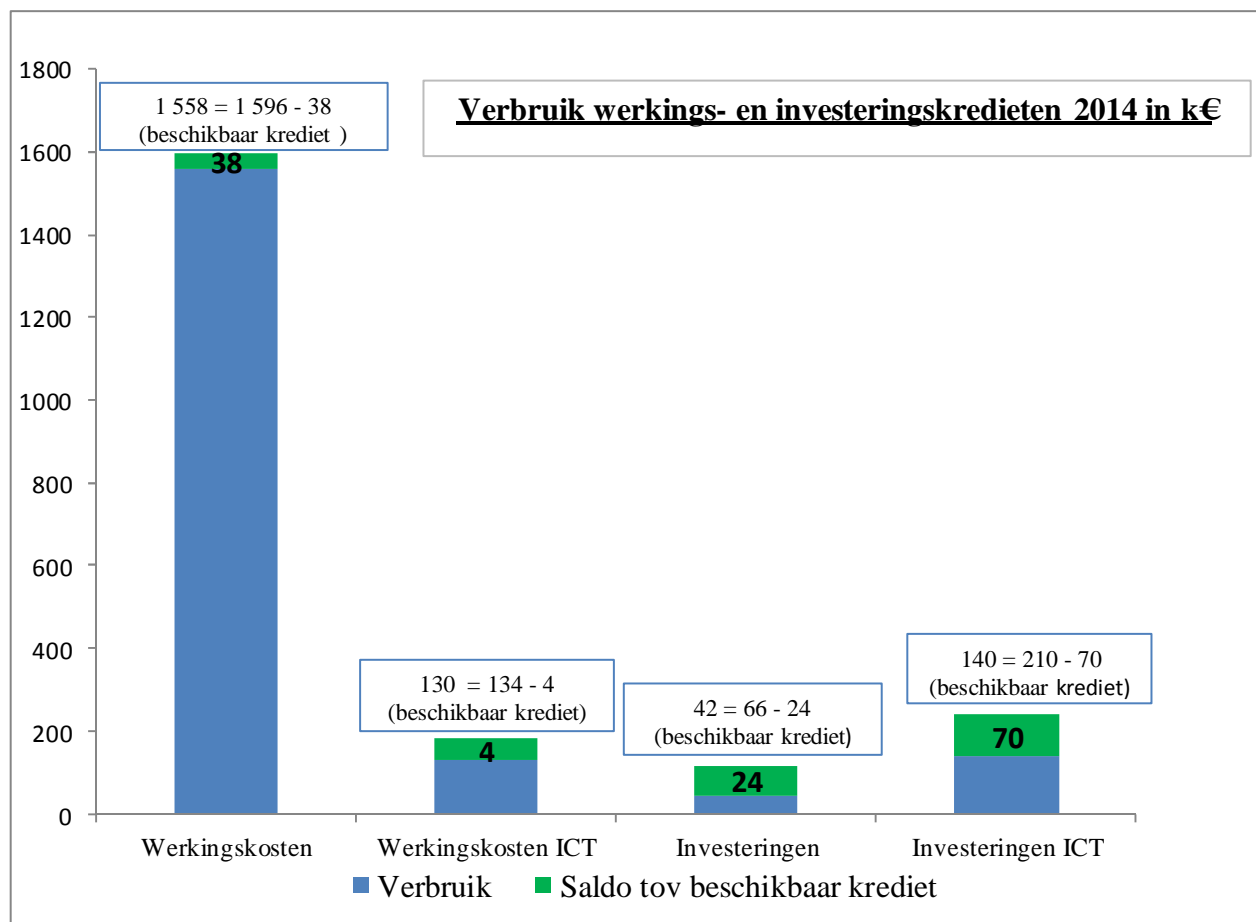
De neerwaartse trend van de werkings- en investeringskredieten beschreven in het beleidsplan van de Eerste Voorzitter (punt 1.2.3.) wordt duidelijk bevestigd voor het jaar 2014.

2.3.2. Besparingsmaatregelen

Ter uitvoering van het besparingstraject 2012-2014 werden de werkings- en investeringskredieten in deze periode jaarlijks met 2% verminderd. In de loop van 2014 werd een percentage van deze toegekende kredieten geblokkeerd, waarbij initieel een blokkering van 20% op de werkingsmiddelen en 25% op de investeringskredieten werd opgelegd. Om de goede werking van de instelling te verzekeren, heeft de Raad van State een herverdeling van deze blokkeringen aangevraagd en verkregen: via de techniek van de interne compensatie werden de geblokkeerde kredieten op de post werkingskosten met 50 k€ verminderd ten nadele van de geblokkeerde kredieten op de post investeringen ICT.

In de tabellen onder punt 2.1.1. en punt 2.1.2. zijn respectievelijk de initiële kredieten en de opgelegde blokkering opgenomen voor zowel de werkings- als de investeringskredieten. Aangezien er in 2014 verkiezingen plaatsvonden, werden deze kredieten voorlopig vrijgegeven in de vorm van kwartaalschijven, waarbij de laatste kwartaalschijf maandelijks werd vrijgegeven. Vanaf 25 april 2014 werd een bijzondere procedure van begrotingsbehoedzaamheid van kracht, waardoor nieuwe (investerings)uitgaven aan een uitgebreide motiveringsplicht werden onderworpen.

2.3.3. Uitvoering van de begroting 2014

Bovenstaande tabel geeft per soort krediet het verbruik weer. In de loop van het begrotingsjaar heeft de Raad bij de investeringskredieten een buffer aangelegd om eventuele tekorten op zijn werkingsmiddelen op te vangen. Dat deze buffer niet werd aangesproken, is enkel te danken aan het feit dat de leverancier van bibliotheekwerken (NV Story) in september 2014 het faillissement heeft aangevraagd. De Inspectie van Financiën heeft ermee ingestemd dat de Raad van State met de uitgevers van juridische uitgaven aparte onderhandelingen opstart. Doordat deze procedures tijd in beslag nemen, werd in 2014 slechts 137.000 € op een totaal budget voor de bibliotheek van 300.000 € verbruikt. Tevens werd door de documentatiecommissie, zoals in het beleidsplan van de Eerste Voorzitter (punt 1.2.3.- *Werkingskosten*) aangekondigd, nog vóór de opstelling van de nieuwe lastenboeken, een doorlichting uitgevoerd van de bibliotheekuitgaven.

Wat betreft de werkingskosten: meer dan twee derde van deze kosten dekken uitgaven die verband houden met de huur en het onderhoud van gebouwen (huurcontract gebouw Wetenschapsstraat 37, energieverbruik, onderhoud liften, verwarmingsinstallaties...). In navolging van de ideeën onder punt 1.2.3.- *Werkingskosten* in het beleidsplan van de Eerste Voorzitter, daalde in 2014 het totale energieverbruik fors door de installatie van een weersafhankelijke regeling en thermostaatkranen én nieuwe energiecontracten tegen aantrekkelijkere voorwaarden. In combinatie met een zachte winter, leverde dat ten opzichte van 2013 een besparing van 30% op.

Wat betreft de werkingskosten ICT: ter uitvoering van het beleidsplan van de Eerste Voorzitter (punt 1.2.3.- *Investeringskosten inzake informatica*) werd gezocht naar oplossingen om het verbruik van inktpatronen te verminderen; in 2014 werd in eerste instantie een beroep gedaan op deze leveranciers die tegen betere voorwaarden eenzelfde kwaliteit van inktpatronen aanbieden.

Wat betreft de investeringen: behalve de installatie van nieuwe vertaalsoftware, die in samenwerking met het Rekenhof werd aangekocht, werden in 2014 alleen vervangingsinvesteringen uitgevoerd die onmogelijk konden worden uitgesteld.

2.4. Vooruitzichten: meerjarenraming 2015-2019

Op 15 oktober 2014 heeft de Ministerraad erg belangrijke besparingsmaatregelen getroffen:

- wat betreft de personeelskosten gaat het om een lineaire besparing van 4%, door te voeren in 2015, en van 2% voor elk jaar van 2016 tot 2019. Deze besparingen worden toegepast op het geheel van de basisallocaties met code 11.xx (behalve 11.05). Met andere woorden: de besparingsmaatregelen worden toegepast op de drie contingenten personeelsleden, inclusief het bijzonder korps van ambtsdragers van de Raad van State;
- wat betreft de werkingskosten, worden deze onderworpen aan een lineaire besparing van 20% in 2015 en van 2% voor elk jaar van 2016 tot 2019;
- wat betreft de investeringskosten, worden deze onderworpen aan een lineaire besparing van 22% in 2015, van 3% voor elk jaar van 2016 tot 2018 en van 2% in 2019.

In concreto ziet de meerjarenraming 2015-2019 eruit als volgt:

	2015		2016		2017		2018		2019	
	Aanvaardbaar totaal na tweede		Voorstel 2016		Voorstel 2017		Voorstel 2018		Voorstel 2019	
Bezoldig. statut. pers.	10.680	10.680	10.457	10.457	10.235	10.235	10.012	10.012	9.789	9.789
Bezoldig. niet-statut. pers.	3.306	3.306	3.237	3.237	3.168	3.168	3.099	3.099	3.030	3.030
Allerhande uitgaven voor sociaal dienstbetoon	35	35	34	34	33	33	33	33	32	32
Bestendige uitgaven voor de aankoop van niet-duurzame goederen en van diensten (met uitsluiting van de informatica-uitgaven)	1.620	1.560	1.539	1.539	1.499	1.499	1.460	1.460	1.421	1.421
Allerhande werkingsuitgaven met betrekking tot de informatisering van de Raad van State	169	187	158	158	154	154	149	149	145	145
Uitgaven voor de aankoop van vervoermiddelen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Uitgaven voor de aankoop van duurzame roerende goederen (met uitsluiting van de informatica-uitgaven)	58	68	88	88	84	84	81	81	78	78
Allerhande uitgaven voor aankoop van informatica-apparatuur	211	240	217	217	209	209	200	200	194	194
Bezold. Ambtsdragers	22.035	22.035	21.594	21.594	21.162	21.162	20.739	20.739	20.324	20.324
Uitgaven met betrekking tot de modernisering van de organisatie van de administratieve rechtspraak	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Werkingskosten voortvloeiend uit het waarnemen van het secretariaat-generaal van ACA-Europe	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Toelage aan ACA-Europe	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bestaansmiddelenprog	38.118	38.115	37.328	37.328	36.548	36.548	35.777	35.777	34.417	34.417
Raad van State	38.118	38.115	37.328	37.328	36.548	36.548	35.777	35.777	34.417	34.417

Een vergadering tussen de korpschefs en de minister van Binnenlandse Zaken is gepland op 21 januari 2015 met de bedoeling na te denken over de manier waarop die maatregelen zouden kunnen worden toegepast. Zoals aangekondigd in het beleidsplan van de Eerste Voorzitter (blz. 21, punt 5), zal de algemene vergadering worden geïnformeerd en geraadpleegd over hoe om te gaan met deze budgettaire beperkingen.

3. Infrastructuur

De kantoren van de Raad van State liggen momenteel verspreid over 6 gebouwen:

- Gebouw Wetenschapsstraat 33 (W33): 1.845 m² nuttige oppervlakte (394 m² kelderverdieping)
- Gebouw Wetenschapsstraat 35 (W35): 836 m² nuttige oppervlakte (211 m² kelderverdieping)
- Middengebouw (MG): 1.166 m² nuttige oppervlakte (261 m² kelderverdieping)
- Gebouw Jacques de Lalaingstraat (JDL): 3.561 m² nuttige oppervlakte (1.816 m² kelderverdieping)
- Gebouw Aarlenstraat 94 (AAR 94): 3.768 m² nuttige oppervlakte ((232 m² kelderverdieping)
- Gebouw Wetenschapsstraat 37 (W37) : 3.494 m² nuttige oppervlakte (20 gehuurde parkings op verdieping -3)

Behalve het gebouw W37 zijn alle gebouwen in staatseigendom. Het huurcontract W37 loopt af op 31 mei 2017 (verlengbaar tot uiterlijk 30 november 2017) tegen een huurprijs van 200€ /m² en een bezetterprijs van 45€ /m². Afhankelijk van het energieverbruik komt de huidige bezetterprijs voor de Raad van State neer op 300.000 €.

Bij de bespreking van de werkmiddelen werd al gewezen op het hoge aandeel dat de gebouwen en het onderhoud ervan in de totale werkingkredieten voor hun rekening nemen. Om dat te verhelpen werd in het verleden steeds verwezen naar de beslissing van de Ministerraad van 5 december 2003 waarbij aan de Regie der Gebouwen de opdracht gegeven werd om het gebouw Aarlenstraat 104 ter beschikking te stellen van de Raad van State. De discussie over een eventuele verhuizing van de gebouwen JDL en W37 naar dit te renoveren gebouw sleept inmiddels al meer dan 10 jaar aan. In het beleidsplan van de Eerste Voorzitter (punt 1.3.- 2 *in fine*) werd uitdrukkelijk gesteld dat *"er niet langer passief kan worden afgewacht en dat er bij de Regie der Gebouwen moet worden aangedrongen eindelijk de werkzaamheden aan te vatten."*

Zoals aangekondigd in het beleidsplan onder punt 1.3. 'De infrastructuur rationaliseren' heeft herhaaldelijk overleg met de Regie der Gebouwen in 2014 tot de volgende conclusies geleid:

- de historische gebouwen Wetenschapsstraat 33 en 35 worden definitief aan de Raad van State toegewezen; de geplande renovatiewerken aan deze gebouwen zullen in de periode 2014-2016 worden uitgevoerd;
- op basis van een nieuwe behoeftestudie zal de nodige vloeroppervlakte worden bepaald; afhankelijk van de verkregen oppervlakte zullen andere gebouwen aan de Raad worden toegewezen: deze gebouwen dienen aan te sluiten bij de historische gebouwen;
- in de gebouwen JDL, MG en AAR 94 zullen alleen de hoogst noodzakelijke infrastructuurwerken worden uitgevoerd.

De voormelde behoeftestudie werd in 2014 al grotendeels uitgevoerd. In deze studie werd uitgegaan van een oppervlaktenorm van 13,5 m² per VTE, een norm die is opgelegd door de Europese Unie en die wordt toegepast door de Regie der Gebouwen. Terwijl in de huidige bezetting de individuele oppervlakte per VTE meer dan 20 m² bedraagt op een totale kantooroppervlakte van 10.070 m², daalt in de nieuwe behoeftestudie de totale kantooroppervlakte tot 5.901 m². Ter compensatie heeft de Raad van State in zijn behoefteplan meer Central Support Area (centrale en gemeenschappelijke ruimte ter ondersteuning van de individuele kantoorruimte, zoals bijvoorbeeld vergaderruimte) gevraagd. Daar waar in de huidige huisvesting deze gemeenschappelijke ruimte 4.184 m² in beslag neemt, voorziet het nieuwe behoefteplan hiervoor in 5.272 m². Hoe dan ook zal een dergelijke vermindering van de te onderhouden oppervlakte in samenhang met de afloop van het huurcontract voor het gebouw W37, meer ruimte laten voor budgettaire armslag, inzonderheid voor investeringen in informatiseringprojecten.

Behalve de theoretische uitvoering van de behoeftestudie werden in 2014 concreet de volgende (grote) infrastructuurwerken uitgevoerd:

- vervanging van het groendak (bibliotheek Raad van State);
- buitenschilderwerken van de ramen aan het Middengebouw;
- vervangen van enkel glas (wintergang en Middengebouw) door dubbel glas;
- vervangen van airco-installatie in het gebouw W33.

4. Andere maatregelen met betrekking tot de uitvoering van het beleidsplan van de Eerste Voorzitter

1. Wat betreft een beter kader voor het besluitvormingsproces, wordt in het beleidsplan van de Eerste Voorzitter (punt 2.1.) benadrukt dat de korpschefs over een geschikt instrument moeten kunnen beschikken waarmee ze de grote projecten die ze verwezenlijkt willen zien, efficiënt kunnen opvolgen. In een eerste fase is het aan de Eerste Voorzitter om een systeem uit te testen.

In opdracht van de Eerste Voorzitter heeft de dienst ICT een vergelijkend onderzoek uitgevoerd naar de verschillende systemen die op de markt zijn. Er is gekozen voor het systeem “Producteev” waarin een netwerk wordt opgezet tussen de Eerste Voorzitter en de hoofdgriffier, de beheerder en de stafdirecteur Budget & Beheer. Zodra een nieuwe stafdirecteur Personeel & Organisatie wordt aangewezen, zal ook met hem/haar een netwerk worden opgezet. Binnen elk netwerk zijn verschillende projecten gedefinieerd die vervolgens worden opgesplitst in taken. Voor de meeste taken geldt een deadline. Het systeem maakt het mogelijk vooraf herinneringen te programmeren en zodra de deadline bereikt is en de taak nog niet werd afgehandeld, automatisch die herinneringen per mail te sturen.

Het systeem is sinds enkele maanden operationeel en zal nog verder moeten worden geëvalueerd met het oog op een ruimere toepassing binnen de Raad van State.

2. Wat betreft de verduidelijking en vereenvoudiging met betrekking tot de beslissingsorganen, worden in het beleidsplan van de Eerste Voorzitter (punt 3.2.) enkele voorstellen voor verbetering geformuleerd inzake de organisatie en het verloop van de Algemene Vergadering van de Raad van State.

Deze voorstellen zijn verwerkt in een nota met daarin richtlijnen aangaande het vastleggen van data, het opmaken en verspreiden van de voorbereidende documenten en de inhoud en de bekendmaking van de notulen.

Deze nota moet het mogelijk maken om via een vlotte planning, efficiënt verloop en heldere verslaggeving dit belangrijk beslissingsorgaan van de Raad van State optimaal te laten functioneren.

3. Er is een eerste stap gezet in het “rationaliseringsproces van de documentatieketens” zoals voorgesteld in het beleidsplan van de Eerste Voorzitter (punt 4). Men heeft alle medewerkers die documentaire taken verrichten, ongeacht tot welke dienst ze behoren, in kaart gebracht. Daarnaast heeft het Coördinatiebureau een gedetailleerde opgave gemaakt van alle taken die zij uitvoeren, niet alleen ten behoeve van de interne, maar ook van de externe gebruikers.

Ook de doorlichting van de diensten zoals besproken onder 1.2.2.-B. zal meer inzicht verschaffen in de verspreiding van de documentaire taken, in de wijze waarop die beter gecentraliseerd kunnen worden en in welke synergieën mogelijk zijn.

4. Wat betreft de verbetering van de transparantie van de instelling voorgestaan in het beleidsplan van de Eerste Voorzitter (punt 6), hebben de vier persmagistraten van de Raad van State in het najaar van 2013 een meerdaagse mediatraining ontvangen, samen met hun vier collega's van het Auditoraat. Eveneens in het najaar van 2013 werden nieuwe richtlijnen opgemaakt over het opstellen en het publiceren van persberichten over arresten van de Raad van State. In de loop van het gerechtelijk jaar 2013-14 is mede daardoor het aantal persberichten dat de Raad van State op zijn website en via Belga heeft bekendgemaakt, aanzienlijk toegenomen. Die persberichten worden regelmatig met zeer beperkte aanpassingen overgenomen in de media, hetgeen erop wijst dat de communicatie door de Raad van State als relevant en voldoende toegankelijk wordt ervaren.

De persmagistraten staan ook in voor het beantwoorden van vragen om inlichtingen van journalisten. Binnen de specifieke grenzen die gelden voor een communicatiebeleid voor rechtscolleges zoals de Raad van State, pogen zij de juiste achtergrond en begrijpelijke uitleg te geven bij de arresten.